

**PUHEENVUORONI SUOMEN EV. LUT.
KIRKON KIRKOLLISKOKOUKSESSA**

2012–2024

JANNE KAISANLAHTI

Alkusanat

Toimittuani kolme kautta eli 12 vuotta olen koonnut tähän pieneen kirjaseen kaikki puheenvuoroni, jotka olen pitänyt kirkolliskokouksen täysistunnoissa.

Pelkät puheenvuorot eivät tietenkään sellaisenaan kerro koko totuutta asianomaisen toiminnasta kirkolliskokouksessa. Huomattava osa vaikuttamistyöstä tehdään valiokunnissa, jotka valmistelevat mietintöjä kirkolliskokouksen päätöksenteon perusteeksi, mutta niiden kokoukset eivät ole julkisia. Itse olen saanut palvella koko kirkolliskokousaikani kirkon lakivaliokunnassa, jossa suurimpana asiana oli vuosien ajan valmisteltu laaja kirkkolainsäädännön kokonaisuudistus. Valiokunnassa on ollut paljon enemmän työtä kuin täysistunnoissa.

Täysistuntojen puheenvuorot, toisin kuin valiokunnassa puhutut, kuitenkin kirjataan kaikki keskustelupöytäkirjaan ylös ja ne säilyvät historian lehdillä.

Tullessani kirkolliskokoukseen olin 27-vuotias, ja lukiessani nyt joitakin tuolloisia blogikirjoituksiani tai puheitani, huomaan, että nykyään voisin ilmaista itseni eräissä kohdissa hieman toisella tavalla. Ajatteluni ja uskonelämäni perusteet ovat tietysti muuttumattomat.

Kun arkipiispa Simojoki piti puhetta silloisen kirkolliskokouksen päättäjäisistunnossa 31.10.1953 lopetti hän tämän päättäjäispuheensa sanoihin:

”Kirkolliskokouksemme päivät ovat nyt päättymässä ja siirtymässä muistojen joukkoon. Niiden usein arkituntuisten työn alla olemme joskus saaneet elää hetkiä, joina olemme sydämässämme tunteneet Jumalan Hengen kosketuksen ja kokeneet uskonyhteyden iloa, – sitä iloa, jonka Vapahtajamme Kristus on säätänyt kirkolleen ja jonka hän tahoo antaa lahjaksi kaikille omilleen.”

Vaikka omaan kirkolliskokoustyöhöni, kuten varmaan jokaisen kirkolliskokouksessa istuneen kohdalla, mahtuu monenlaisia raskaita vään-
töjä ja vaikeitakin hetkiä, niin ehkä voin sittenkin yhtyä edellä
mainitun vanhan arkkipiispan ilmaisemiin ajatuksiin kuluneita istun-
tokausia muistelllessani.

Helsingissä, 17.1.2024

Janne Kaisanlahti

VAALIKAUSI 2012–16

9.5.2012 Maksu kirkkoon kuulumattoman hautaan siunaamisesta (Hiippakuntavaltuustoesitys 1/2012)

Arvoisa puheenjohtaja, hyvä kokousväki. Rohkenin jo näin ensimmäisellä kokousviikollani nousta tänne puhujakorokkeelle sillä tämä asia on sellainen, joka askarruttaa varmasti monia kirkon jäseniä, ja kun viitisen vuotta sitten tulin oman kotiseurakuntani kirkkovaltuustoon valituksi, niin nuorena kirkkovaltuutettuna, en silloin vielä kirkolliskokousedustajana, hautauspalveluihin liittyvät kysymykset olivat ehkä yllätyksekseni niitä kysymyksiä, joiden taholta minuun otettiin eniten yhteyttä. Se tuntui hieman erikoiseltakin nuorena kirkkovaltuutettuna tällaisia hautausmaa-asioita, mutta niistä sain sähköposteja ja puhelinsoittoja ihan tavallisilta seurakuntalaisilta. Minä uskon, että moni kokee nämä kirkkoon kuulumattoman hautaan siunausmaksut toisaalta evankeliumin julistamiskysymykseksi, mutta toisaalta myös oikeudenmukaisuuskysymykseksi.

Eräs vuosikymmeniä kirkon hallinnossa työskennellyt hyvä tuttavani sanoi minulle tässä taannoin, että hän kuulee hyvin usein sellaisia kysymyksiä, mitä hyötyä jäsenyydestä on, jos muutenkin saa samat palvelut. Edellisellä istuntokaudella tätä asiaa on ymmärtääkseni käsitelty osana hautaustoimenmaksuja koskevaa asiaa, mutta mielestäni on ihan paikallaan, että tämä tulee nyt uudestaan esille. Perusteluna siihen on kirkkoherra Torsten Sandellin aloitteessaan esittämä tilasto kirkkoon kuulumattomien vainajien hautausten ja heidän kirkollisten siunaamistensa kasvun määrästä.

Seurakunnilla ei ole ollut tapana periä korvausta toimituksistaan, tämä on tietysti ihan oikein. Ilmaiseksi olemme armon saaneet, emmekä voi vaatia maksua evankeliumin ilosanomasta. Mutta ei kai tämän kanssa välttämättä ristiriidassa ole se, että

kirkko perisi pienen korvauksen niistä kuluista, joita sille tällaisen erikseen pyydetyn toimituksen järjestelyistä aiheutuu, esimerkiksi kanttorin, suntion ja kirkkoherranviraston kanslistin työajassa tai vaikkapa kappelin lämmitys, siivous ym. kuluissa. Vaikka kirkko ei ole tästä maailmasta, niin me kuitenkin elämme tässä maailmassa ja me tarvitsemme uskon lisäksi myös rahaa, että tämä juttu vaan pyörii. Nykyään tällaista korvausta voidaan toki periä kiertoteitse eli esimerkiksi siunauskappelin vuokrana, kuten omassa seurakunnassani on siirretty tekemään, kun tila varataan kirkosta eronneen henkilön ruumiin siunausta varten.

Kun tämä asia tulee käsiteltäväksi, niin toivoisin, että me kaikki omalta osaltamme huolehdimme myös siitä, että asiasta lähtevät mahdolliset väärinkäsitykset oikaistaan. Itse sain jo kuulla kysyttävän, että kirkkoko aikoo ryhtyä rahastamaan ihmisten hautaamisella, että eikö ahneudella ole enää mitään rajaa. Siitä on sitten helppo repiä kaikenlaista huumoria, että jos ei ole rahaa, sittenkö ne jätetään maan päälle vai mitä tehdään ja näin. Aloitetekstissä ansiokkaasti korostetaan mielestäni sitä, että kyse ei ole hautapaikasta aiheutuvista kustannuksista, jotka lain mukaan ovat samat kaikille, kuuluvat kirkkoon tai ei. Otin tämän asian sen takia esille, että suomalaisessa julkisessa keskustelussa ja tiedotusvälineissä on ennenkin masinoitu monennäköisiä kirkosta eroamiseen yllyttäviä kampanjoita virheellisten tietojen perusteella. Siksikin on oltava tarkkana, että tämän aloitteen käsittelemä ei missään päästäisi ilman oikaisua uutisoimaan siten, että kirkko aikoo nyt hautaamisilla lyödä rahoiksi.

On pohdittu maksun oikeudenmukaisuutta huomioiden se, että vainaja olisi kuulunut vuosikymmeniä kirkkoon ja vasta viime aikoinaan eronnut. Jos tällaiseen maksuun päädytään, niin johdonmukaisinta mielestäni kuitenkin olisi, että huomioidaan kuolinhetken tilanne. Ketään ei kai ole pakotettu eroamaan kirkosta, kyllä jokainen täältä on omasta vapaasta tahdostaan lähtenyt. Nykyään kirkkoon monikaan ei enää kuulu edes tavan tai

kulttuuriperinteen vuoksi. Jos asia esitetään niin, että "älä kuulu kirkkoon, kun saat saman palvelun ilmaiseksi" niin sekin voi lisätä erohaluja ja jälleen meillä on niitä verotuloja entistä vähemmän.

Kirkon tutkimuskeskuksen vuonna 2008 laatiman julkaisun mukaan mahdollisuus hautaan siunaamiseen on tärkein yksittäinen kirkkoon kuulumisen syy. Muistaakseni 61 prosenttia piti tätä hyvin tärkeänä syynä. Kyllä meidän on tehtävä entistä selkeämmäksi, mitä palveluja kirkon jäsenyyden myötä ihminen tulee saamaan. Karuahan se toki on, jos kirkon sanomaa, joka on meidän perustehtävä, se ydinsanoma, evankeliumin levittäminen tai edes sen kirkon tekemää hyvää yhteiskunnallista työtä ei pidetä kokonaisuudessaan niin tärkeänä, että sitä haluttaisiin jäsenyyttä tukea ilman itselle saatavia konkreettisia toimituksia tai jopa taloudellisia etuja. Mutta kertoihan Jeesuskin Matteuksen evankeliumissa ajasta, jolloin eksytykset tulevat ja monien rakkaus kylmenee.

Lopuksi rohkenen kertoa vielä esimerkin omasta lähipiiristäni. Sukulaiseni oli eronnut kirkosta oltuaan kirkon jäsen yli 50 vuotta. Viimeisinä elinaikoinaan hän oli tietääkseni kotiloissa puhunut aikeistaan liittyä kirkkoon takaisin, mutta se jäi äkkikuoleman vuoksi. Lääkäri sanoi, että se kesti noin kaksi sekuntia. Hänelle järjestettiin kirkollinen hautaan siunaaminen, mikä oli mielestäni ihan perusteltua, kun hän oli kerran tällaista ratkaisua kirkkoon liittymisestä vielä pohtinut eikä ollut kyllä missään vaiheessa tuonut ilmi olevansa kristinuskon vastustaja. Mutta enpä olisi pitänyt millään muotoa epäoikeudenmukaisena, jos tästä palvelusta seurakunnalle aiheutuneista kustannuksista olisi peritty asiaankuuluva korvaus. Ei siinä mielestäni ole kyse siitä, että evankeliumin julistamisesta maksua peritään, ja tuskin yksikään haluttu siunaus tämän takia jäisi pitämättä. Vielä äskeisestä puheenvuorosta totean, että muistaakseni kenttäpiispa toi esiin näkemyksen siitä, että papin palvelu olisi ilmainen, mutta

tilavuokrat ja muiden työntekijöiden palvelut voisi harkita korvattaviksi. Valiokuntakäsittelyssä pitäisin tätä ihan pohtimisen arvoisena ajatuksena.

11.5.2012 Valtakunnallisen isospankin luominen (Edustaja-aloite 4/2012)

Arvoisa puheenjohtaja. Ensimmäinen allekirjoittaja ja edelliset puhujat toivat jo ansiokkaasti esille tämän aloitteen taustat. Toisena allekirjoittaneena haluan vain korostaa tämän aloitteen perusteluissa, neljännessä kappaleessa olevaa tekstiä. Isospankki voisi siis toteutuessaan toimia myös nuorisotyön konkreettisena yhteistyöhankkeena, tarjoten konkreettista kulttuurivaihtoa seurakuntien välillä. Eli ehkä tälläkin tavalla voidaan edistää erilaisten kirkon jäsenten ja toimintakulttuurien välistä tuntemusta.

Meillä ihmisillähän on semmoinen synnynnäinen taipumus ilmeisesti pyrkiä yhteistoimintaan etupäässä sellaisten ihmisten kanssa, jotka toimivat samoin kuin me itse toimimme. Minä muistan eräässä tilanteessa muuan pappi viittasi oman seurakuntansa toimintastrategiaan ilmaisulla "mehukestejä samanimielisille". Mielestäni olisi kuitenkin hyvin tärkeätä oppia jo nuorena toisten hyvinkin erilaisten kirkon jäsenten kohtaamiseen ja vuoropuheluun.

Rohkenen arvella, että esim. edustaja Korolainen-Virkajärven kanssa olemme hyvin monesta asiasta eri mieltä, mutta kykenimme tämän aloitteen hyvin hyvässä hengessä tekemään. Päämäärähän meillä kaikilla täällä olevilla on, toivon niin ja uskon niin, että se on yhteinen: Voittaa sieluja Kristukselle!

11.5.2012 Kirkolliskokouksen työjärjestyksen uudistaminen (Edustaja-aloite 6/2012)

Arvoisa puheenjohtaja. On tietysti aina paikallaan pohtia, sisältääkö työjärjestys jotain sellaista, joka ei edistä vaan hankaloittaa kokoustyöskentelyä. Varmasti laajemminkin kirkon hallinnossa on monia sellaisia, vuosisataisia käytäntöjä, joita on syytä uudistaa. Itse aikanaan nuorena kirkkovaltuutettuna monenlaisiin kommervenkkeihin jouduin tutustumaan, ja kyllähän moni ihmettelee vaikkapa kirkkoherran vaalin vaalisijajärjestyksiä ynnä muita. Niitä on täällä viime kaudella käsiteltykin.

Mutta haluan näin uutena edustajana tähän varapuheenjohtajien vaaliin todeta nyt kyllä pikkuisen eri tavalla kuin edelliset puhujat, että en minä nyt sitä niin kauheana asiana näe, jos se umpilipuun se luottamus mitataan. Siten se todellinen luottamus näkyy ja siinä ne hiljaisetkin äänet kuuluvat. Nythän meillä on varapuheenjohtajat, jotka nauttivat erittäin laajaa luottamusta, mutta onko aina tilanne välttämättä samalla tavalla?

Eihän tämä nyt mikään normaalimenettely toimielimissä ole, mutta esimerkiksi eduskunnassa varapuhemiehistö valitaan tällä tavalla ja joissakin muissa arvovaltaisissa valinnoissa näin menetellään. Eikös tätä toimielintä kutsuta kirkon eduskunnaksi? Samoin eduskunnassa kirjataan kaikki puheenvuorot ylös, ja tämä on varmasti täälläkin tarpeen. Toisaalta uskon niin, että kaikille näille menettelyille ja käytännöille, jotka tänne ovat muodostuneet ajan saatossa, on monelle varmasti ihan asialliset perusteetkin olemassa, vaikka ne poikkeaisivatkin niistä, joihin me olemme omissa kirkkovaltuustoissamme tai kunnanvaltuustoissamme tottuneet.

5.11.2012 Seurakuntarakenteiden kehittämisen päälinjat (Kirkkohallituksen esitys 11/2012)

Arvoisa puheenjohtaja, hyvä kokousväki. Kun sain tämän Seurakuntarakenteiden kehittämisen päälinjat -asiakirjan käsiini ja tutustuin siihen, ensimmäinen reaktioni oli: "ei tämä nyt niin

paha ollut kuin minä kuvittelin." Tämä asiakirja sisältää kyllä monia uhkakuvia, jos sitä työstetään siten, että samaa mallia aletaan ajaa kaikkialle maahan, mutta on minun annettava myös kiitosta. Tuolla maallisella puolella olen tottunut siihen, että kuntauudistusten yhteydessä kyllä kuunnellaan, muttei kuitenkaan kuulla. Hieman ennakkoluuloisesti odotin, että niin se menee täällä kirkossakin, niinhän sen täytyy mennä. Että ensin muka pyydetään mielipiteitä, ja sitten tuodaan esitys, että nämä ja nämä seurakunnat on elinkelvottomina lakkautettava.

Kun tätä esitystä lukee, on todettava, että seurakuntia on aidosti kuultu. Ja se näkyy tässä asiakirjassa. Tämä on tietysti hyvä asia, kiitos siitä. Se, että lähiseurakunta säilyisi edelleen hengellisen toiminnan perusyksikkönä ja että rakenteita kehitetään nykyrakenteen pohjalta, on tullut tähän asiakirjaan epäilemättä seurakuntien, perustyömme todellisten asiantuntijoiden mielipiteiden pohjalta. Teen kuitenkin muutaman huomion tämän esityksen johdosta.

Sivulla 18 lukee: "Alueellinen erilaisuus huomioon ottaen korostettiin, että rovastikuntamallia ei tule kuitenkaan soveltaa kategorisesti koko maahan, vaan sen rinnalla on säilytettävä mahdollisuus keskikokoisiin, itsenäisiin, elinkelpoisiin seurakuntiin ja seurakuntayhtymiin siellä, missä myös kunnat säilyvät itsenäisinä." Tämä täytyisi säilyttää periaatteena myös niissä tapauksissa, että seurakuntarakennetta aletaan uudistaa yhtymämallin pohjalta. On nimittäin sellaisia seurakuntia, joilla ei ole tarvetta lähteä mihinkään yhtymiin.

Esimerkiksi tuolla Lapissa on suuri Rovaniemen seurakunta. Suuri sekä pinta-alaltaan että jäsenmäärältään. Se pärjää oikein hyvin. Mutta mitä merkitsisi, jos esimerkiksi nykyisestä Rovaniemen rovastikunnasta muodostettaisiin seurakuntayhtymä? Siinä olisi kuusi seurakuntaa, joista Rovaniemi olisi jäsenmäärältään suunnilleen 2/3 koko jäsenmäärästä. Me muut saisimme lähettää pari kolme edustajaa kukin 100 tai 200

kilometrin automatkan päähän Rovaniemen seurakuntatalolle juomaan kahvia, veisaamaan virsiä ja kuuntelemaan, mitä rovaniemeläiset ovat päättäneet, esimerkiksi ennen meidän seurakunnallemme kuuluneen ja rakkaudella vaalitun maaomaisuuden ja hautausmaiden suhteen.

Seurakuntien omaisuuden siirtyminen yhtymän haltuun ei ole ongelmatonta. Varsinkin kiinteän omaisuuden kohtalo voi huolettaa monia. Toivon tähän kehitettävän erilaisia malleja eri alueiden tarpeista ja traditioista lähtien. Seurakunnathan ovat voineet omistaa samoja kiinteistöjä satojen vuosien ajan, metsiä on hoidettu ja rakennuksia käytetty paikallisten tarpeiden mukaan. Nytkö ne siirtyisivätkin sellaisen seurakuntayhtymän hallittavaksi, jonka ylimmässä päättävässä elimessä entinen omistaja on vain murto-osalla edustettuna?

Olen kuullut omassa seurakunnassani sanottavan, että mitä kaikki säästötalkoot ovat hyödyttäneet, jos meidät pistettäisiin väkisin samaan yhtymään esimerkiksi Rovaniemen kanssa. Eikö silloin olisi viisainta myydä kaikki omaisuus, mitä irti lähtee, ja perustaa säätiö, jonka tarkoituksena on sitten tukea Kemijärven alueella tehtävää hengellistä työtä. En pidä tätä yhtymämallia huonona, mutta siihen on siirryttävä vain vapaaehtoiselta pohjalta. Eri asia ja realiteetti

tietysti on, jos tämä valtion puolella käynnistetty suurkuntahanke toteutuu julkisuudessa esillä olleiden tietojen mukaisesti. Silloinhan on seurakuntien pakko yhdistyä suurkunnan alueella tai perustaa seurakuntayhtymä. Mutta en nyt oikein usko, että se ihan tässä muodossaan toteutuu. Siis, vapaaehtoiselta pohjalta, ja yhtymät muodostettava alueellisten tarpeiden mukaisesti, ei jättiyhtymiä eikä jättiseurakuntia, jos niitä ei alueella haluta.

Sivulla 21 käsitellään hallintoa. Pohdin, miten käy perus-seurakuntien, tai sanotaanko lähiseurakuntien, alaisille jaostoille tai johtokunnille. Nehän juuri tukevat toiminnallista työtä, jota

nämä seurakunnat tekevät. Niitä ei saa unohtaa, ja niiden valinta on pidettävä perusseurakunnilla.

Olen myös sitä mieltä, että niin seurakuntaneuvostojen kuin yhteisen kirkkoneuvostonkin puheenjohtaja - voisiko se olla sittenkin maallikko? Meillä on täällä kirkossa hieman erikoinen tilanne, että asiaa esittelevä viranhaltija on sen toimielimen jäsen, jolle esitys tehdään. Nykytilannetta olen kuullut perusteltavan teologisilla syillä. Mutta heikkeneekö kirkkoheran asema, lakkaako hän olemasta seurakunnan johtaja, jos hän ei johda puhetta kirkkoneuvoston kokouksissa, vaan tekee sinne vain esittelyn? Muuttuisiko meno seurakunnissa jumalattomammaksi, jos luottamuselimissä kirkkoherra siirtyisi selvään esittelijän rooliin?

Sivulla 26 todetaan, että esitetyssä mallissa yhtymätasolla pystytään perustamaan virkoja, joihin sisältyy työskentelyvelvoite useammassa eri seurakunnassa. Tämähän olisi hyvä. Nythän voi olla tilanteita ja onkin, joissa joku henkilö hoitaa esimerkiksi puolet ajastaan lähetyssihteerin tointa ja puolet ajasta tekee lapsityötä. Yhtymässä olisi yksi työntekijä, joka voisi täysipäiväisesti hoitaa esimerkiksi sitä lähetyssihteerin virkaa ja keskittyä siihen työhön kouluttautumiseen. Mutta eikö tämä toki ole mahdollista jo nyt? Eikö nykyiselläänkin seurakunnilla ole mahdollista käyttää yhteisiä työntekijöitä ja ostaa toistensa palveluita?

Lopuksi vielä muutama sana seurakuntavaaleista tässä yhtymäjärjestelmässä. Olen ehdottomasti sitä mieltä, että sekä seurakuntaneuvostot että yhtymävaltuustot tulee valita suoralla kansanvaalilla. Olen ollut vähän ihmeissäni, kun olen saanut täällä käytäväkeskusteluissa aika nihkeää asennetta kohdata tätä ajatusta, tätä nykyistä tilannetta kohtaan. Ikään kuin se olisi ihan älytön työ, että samassa vaalitoimituksessa valittaisiin kaksi toimielintä. Voin kertoa, että minun omaiseni tuolla Yhdysvalloissa

äänestävät huomenna paitsi presidentinvaaleissa, niin samalla lapulla aika monesta muustakin asiasta.

Jos yhtymävaltuusto kerran päättää veroprozentista ja talousarviosta, eli on yhtymän alueen ylin seurakunnallinen toimielin, olisi todella demokratian romuttamista ja jo perustuslain hengen vastaista ottaa tämä vaali pois seurakunnan veronmaksajilta. Esityksen sivulla 22 todetaan sitä paitsi, että perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntökin tukee suoraa vaalia. Joku voisi sanoa, että valitaanhan se kirkolliskokouskin välillisellä vaalilla. No, niin se tehdään, toistaiseksi. Eihän sitä tiedä, vaikka meidätkin joskus valittaisiin suoralla vaalilla, en tiedä, olisiko se huono juttu. Onko kuitenkaan mikään peruste, se, miten meidät valitaan, muuttaa sitä, että ylin seurakunnan toimielin, tai yhtymän toimielin, valitaan suoralla vaalilla?

Meidän ei pitäisi ehkä puhua niin tuskaisin äänenpainoin kahden vaalin järjestelmästä, ikään kuin äänestäjien olisi paljon työläämpää kirjoittaa kaksi lappua kuin yksi lappu. Ei ongelma ole vaalitapa, vaan se, että ihmiset ylipäätään eivät ole kiinnostuneita, ylipäätään eivät käy äänestämässä. Muttei sekään ole peruste luopua kansanvaalista. Ne äänestävät, joita kiinnostaa. Ja jos ne eriväriset laput ovat ongelma, siirryttäköön yhtymissä käyttämään yhtä äänestyslappua. Siinähan voi olla ylhäällä pallo ja sen pallon vieressä teksti "Yhteiseen kirkkovaltuustoon". Ja alhaalla on toinen pallo ja sen vieressä teksti "Seurakuntaneuvostoon". Ja jos joku ei tällaista äänestystä hallitse ja täyttää sen lapun väärin, hylättäköön se ääni, ei kirkko siihen kaadu. Meillä oli joku kirjoittanut seurakuntavaaleissa siihen ympyrään keskelle: "Tule kanssani, Herra Jeesus", ja sekin ääni hylättiin, enkä minä pidä sitä kovin suurena vahinkona.

Siitä, että yhtymissä säilytetään sekä yhtymävaltuuston että seurakuntaneuvoston vaali suorana vaalina olen kuullut täällä tiivistettävän minusta ihan ansiokkaasti: "Jos demokratia ei toimi hyvin, ratkaisu siihen ei ole se, että se lopetetaan

kokonaan." Täällä on puhuttu paljon maallikkojen roolin vahvistamisesta seurakuntien vastuunkannossa. Toivon, että tämä tavoite näkyy niissä päätöksissä, joita seurakuntarakenteiden suhteen mahdollisesti tehdään. Kiitos.

8.11.2012 Kirkon keskusrahaston talousarvio vuodelle 2013 ja toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2013–2015

Arvoisa puheenjohtaja, edustaja Juntusen esitys oli mielestäni aivan paikallaan. Voihan kirkon puitteissa toki tuottaa tietoa muistakin uskonnoista, mutta se on tehtävä kirikkaasti kristinuskon näkökulmasta. Nythän tässä ajassa on vallalla sellainen henki, että toisten uskontokuntien oppeja ei saa arvostella ja että kaikki tiet vievät perille. Mutta onko tämä Jeesuksen sanomaa? Kirkon on terävöitettävä viestiä, kun evankeliumia julistetaan. Omalta pieneltä osaltaan tämäkin esitys sitä tavoitettakenties edistää.

Tässä oli kyse siitä, että Kirkon tiedotuskeskuksen toimintasuunnitelman käsittelyn yhteydessä purkaantui joidenkin kirkolliskokousedustajien kritiikki kirkon laimeana pidettyyn sanomaan. Edustaja Sammeli Juntunen esitti useiden kannattamana tehtävämäärityksen tarkentamista muutamiiin kohtiin niin, että Kirkon tiedotuskeskuksen tavoitteena olisi tiedon tarjoaminen kristinuskosta eikä yleisesti ”uskonnoista”. Hävisimme äänin 57–48.

8.11.2012 Kirkolliskokouksen työjärjestyksen uudistaminen (Edustaja-aloite 6/2012)

Arvoisa puheenjohtaja, lakivaliokunnan mietintö on mielestäni perusteltu vireillä olevat hankkeet huomioiden. Mutta koska tässä aloitteessa on otettu kantaa henkilövaaleihin, haluan vielä tässä yhteydessä tuoda esiin sen näkemyksen, että pitäis perusteltuna, että kirkolliskokouksen varapuheenjohtajat

valitaan jatkossakin umpilipuin. Jos joskus tulee sellainen tilanne, esimerkiksi vuosien tai vuosikymmenien päästä kun työjärjestystä muutetaan, että kirkolliskokous valitsisi koko puheenjohtajiston nelivuotiskaudeksi kerrallaan, niin sitä suuremmalla syyllä tämä lippuvaali on syytä säilyttää. Siten mitataan todellinen luottamus. Tämä käytäntö on eduskunnassakin ja jos se on täällä ollut toimiva ja keskinäistä luottamusta lisäävä, niin pidettäköön se jatkossakin.

8.11.2012 Valtakunnallisen isospankin luominen, yleisvaliokunnan mietintö 2/2012 edustaja-aloitteesta 4/2012

Arvoisa puheenjohtaja, olen kuullut tässä matkan varrella puhetta siitä, että miksi tällaisesta asiasta on ylipäänsä tehty kirkolliskokousaloite. Mutta nyt kun sen pohjalta on tehty tämä mietintö, on yleisvaliokunta mielestäni tehnyt hyvää työtä. Kiitos siitä kaikille tähän valmisteluun osallistuneille. Tätä paperia kannattaa ajatuksella lukea, vien sen oikein mielelläni esimerkiksi omaan kotiseurakuntaani ja pyydän sieltä ajatuksia, mitä mieltä ovat meidän nuorisotyöntekijät ja niin edelleen. Uskoisin, että tältä pohjalta on ihan mahdollista ja realistista edetä.

Kun on puhuttu matalan kynnyksen toiminnasta, on pidettävä huolta siitä, että tähän isospankkijärjestelmäänkin on helppoa osallistua myös sellaisessa tilanteessa, että omassa seurakunnassa olisi vähän nihkeää asennetta isosvaihtoon. Eli yksin seurakuntien vastuulle en tätä jättäisi. Siellähän voi joku sanoa, että emme me tällaista tarvitse, menkää naapuriseurakuntaan, siellä on samanmielisiä. Eli että ei vahingossakaan tule kohtaamisia vaikka "väärän liikkeen" edustajan kanssa.

Kansankirkkomme tulevaisuuden kannalta on nimittäin jopa kohtalokkaan tärkeää, että nuoret kirkon jäsenet tutustuvat muuhunkin kuin oman seurakunnan tai oman herätysliikkeen toimintaan. Opitaan kohtaamaan erilaisia kirkon jäseniä ja

saadaan syvyyttä kirkon kokonaiskuvaan. Ehkäpä silloin nuoremme pysyvät helpommin kansankirkossa, kun media taas seuraavan kerran aloittaa maassamme jonkun kirkostaeroamis-kampanjan masinoinnin. Isosvaihto on omiaan myös tuomaan uusia toimintatapoja kotiseurakuntiin.

13.5.2013 Kirkolliskokouksen maallikkoedustajien vaalita- van muutos (Edustaja-aloite 3/2013)

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät edustajatoverit. En ole allekirjoittanut tätä aloitetta mutta satuin nyt nähtävästi ensimmäisenä painamaan nappia, niin tulipas sitten tähän ensiksi puhumaan. Luin mielenkiinnolla tämän edustaja-aloitteen, on hyvä, että tästä asiasta keskustellaan. Olen itsekkin joskus heittänyt ilmaan kysymyksen, olisiko huono asia, jos kirkolliskokous valittaisiin suoralla kansanvaalilla. Rohkenen tuoda tässä julki muutamia pohdintojani asian tiimoilta.

Selvähän on, että suora vaali on aina demokraattisin vaihtoehto, ja olisi yksi punkti lisää siinä kirkon jäsenyyden mukanaan tuomien etujen mainostaulussa: saat äänestää kirkolliskokouksen edustajien vaalissa. Asia ei ole kuitenkaan näin yksinkertainen.

Vaalitavan muuttaminen merkitsisi olennaista muutosta itse vaalien luonteeseen. Jotta ihmiset kiinnostuvat vaaleista, listojen kerääjät alkaisivat hyvin todennäköisesti kerätä ehdokkaaksi esimerkiksi julkisuudesta tuttuja henkilöitä, sanotaan, kuuluisia poliitikkoja tai viihdemaailman nimiä. Toki he voivat olla aivan yhtä hyviä tai jopa parempiakin edustajia kuin me täällä olemme, mutta voisi se johtaa myös siihen kuin esimerkiksi joissakin osuuskauppavaaleissa, joissa mahdollisimman suureen äänisaaliiseen pyrkivät listat ottavat listoilleen niin saottuja isoja nimiä, jotka eivät sitten ehdi osallistua edes kyseisen osuuskunnan edustajiston kokoukseen.

On totta, että kirkolliskokouksen vaalista ei ole aina tarpeeksi valitsijoilla tietoa, ei ainakaan minulla ollut viisi vuotta sitten nuorena kirkkovaltuutettuna, jolloin koin, että kotiseurakunnassani haluttiin olla mahdollisimman hiljaa että ainakaan minä en sitten erehdy tunkemaan itseäni sinne listalle, mutta ähäskutti sain muualta kuulla ja ilmoittauduin. En tullut silloin valituksi, tällä kertaa tulin.

Suora vaali toki lisäisi julkista mielenkiintoa ja vaalit olisivat laajemminkin mediassa esillä. Tosin, mikä median asenne on kirkkoon tänä päivänä, tuossa taisi ainakin edustaja Kujalan puheessa jo tulla siihen vähän viittausta, ja sen kyllä allekirjoitan. Ja tällainen vaali, mitä se merkitsisi? Ainakin vaalimainonnan lisääntymistä, ja johtaisi siinä jopa kilpavarusteluun, kun äänioikeutettujen määrä nousisi sadoista satoihin tuhansiin hiip-pakunnittain. Minkälainen säännöstö luotaisiin kirkolliskokousvaalin vaalirahoituksen osalta? Mediassa usein käytävästä sangen kiihkeästäkin keskustelusta voi päätellä, että monilla kirkon ulkopuolisilla tahoilla olisi varmasti intressiä vaikuttaa vaaleihin. Koska saisimme ensimmäisen kirkon vaalirahaskandaalin?

Edustaja-aloitteessa esitystä on perusteltu muun muassa presidentinvaaleissa tehdyllä vaalitavan muutoksella, eli sillä että valitsijamiesvaalista luovuttiin vuonna 1987. Aloitteen perusteluissa kirjoitetaan: "Presidentinvaalin vaalitavan muutos edisti merkittävästi osallistumisaktiivisuutta." Tähän näkemykseen ainakin minun on vähän hankala yhtyä tilastojen pohjalta. Vuoden 1982 presidentin valitsijamiesvaaleissa äänestysprosentti oli 86,8 %, ja vuonna 1988 se oli 82,3 %. Ensimmäisissä suorissa vaaleissa '94 äänestysaktiivisuus oli lähestulkoon sama kuin noissa edellisissä valitsijamiesjärjestelmän pohjalta käydyissä presidentinvaaleissa. Sen jälkeen näissä suorissa kansanvaaleissa äänestysvilkkaus on vaali vaalien jälkeen pudonnut. Viime vuoden presidentinvaaleissa nähtiin vieläpä sellainen

erikoisuus, että kun aiemmin äänestysprosentti on noussut toisella äänestyskierroksella, nyt se putosi, peräti alle 70 %:iin.

Vuoden 1978 vaaleissa äänestysvilkkaus oli toki vain 69,9 %, mutta siihen syynä oli se, että kuusi suurinta puoluetta oli asettanut ehdokkaakseen saman henkilön, kunnioitetun presidentti Urho Kekkosen, ja vaalin tulos oli käytännössä jo selvä ennen vaalien suorittamista. Sotia edeltävien vaalien presidentinvaalien prosentit eivät nekään ole vertailukelpoisia, sillä vaalit käytiin tammikuun pakkasilla ja maatalousvaltaisessa huonojen kulkuyhteyksien maassa. Suuren osan kansaa oli siis hyvin vaikea päästä fyysisesti äänestyspaikoille. Muutoinkin presidentinvaali soveltuu hieman vaikeasti kirkolliskokouksen vaalin vertailukohteeksi.

Henkilövaalina presidentinvaali rinnastuisi kirkon sisällä paremmin esimerkiksi kirkkoherranvaaliin seurakunnittain. Tällä viikollahan, muistaakseni huomenna, eduskunta käsittelee kirkkolain muutosta, että kirkolliskokouksen aiemman päätöksen mukaisesti kirkkovaltuusto voisi pyytää kirkkoherran vaalin suorittamista välillisenä. Ymmärtääkseni tätä perusteltiin juuri äänestysvilkkauksen mataluudella, mutta ainakin tuolla pohjoisessa seurakuntalaiset haluavat pitää kiinni oikeudestaan valita itse oma kirkkoherransa. Kirkkoherran vaalin viemistä pois seurakuntalaisilta pidän kirkkohallinnon demokratiakatteen kannalta paljon ongelmallisempänä kuin sitä, että kirkolliskokous valitaan niin sanotulla välillisellä vaalilla. Samoin sitä, että seurakuntayhtymän valtuuston valinta ollaan viemässä pois seurakuntalaisilta, tai sitä että arkkipiispan vaalissa valitsijat eivät edusta tasapuolisesti koko kirkkoa.

Nykyisessä välillisessä vaalissa äänestysvilkkaus on maallikkovaalien osalta ollut eri hiippakunnissa ymmärtääkseni vähintään 80–90 % tietämällä. Jos tästä vaalista tulisi suora kansanvaali, prosentti tulisi putoamaan hyvin todennäköisesti samoihin lukemiin kuin mitä se on seurakuntavaaleissa nyt.

Sekin meidän kannattaa tiedostaa. Tosin katsoin esimerkiksi tuolta kirkon internet-sivuilta, että Helsingin hiippakunnassa pappisedustajien äänestysprosentti olisi ollut viimeksi 66,9. Siis kolmasosa papeista olisi jättänyt äänestämättä näin tärkeässä asiassa. En tiedä, voiko tämä olla edes totta, vai oliko siellä luku kirjoitettu väärin.

Lopuksi on muistettava kirkolliskokouksen tehtävät kirkon uskoon ja oppiin liittyvissä kysymyksissä. Niitä ei päätetä kansanäänestyksellä vaan toivoakseni Raamattua lukien ja rukouksessa kolmiyhteisen Jumalan johdatusta pyytäen. Ja kuten tiedämme, kirkolliskokous käsittelee myös kirkon rakenteisiin ja hallintoon liittyviä suuria kysymyksiä. Tällaisiin tehtäviin henkilöitä valittaessa voi pitää perusteltuna, että valinnan suorittavat papit ja kirkkovaltuutetut, joilla pitäisi olla melko syvälinen kokemus ja ymmärrys kirkon työstä ja seurakuntien toiminnasta.

15.5.2013 Seurakuntarakenteiden kehittämisen päälinjat, hallintovaliokunnan mietintö 1/2013 kirkkohallituksen esityksestä 11/2012

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät edustajatoverit. Käsittelemme erittäin suurta ja merkittävää asiaa. En kuvittele vähäisen kokemukseni perusteella osaavani lausua tästä hankkeesta kokonaisuutena mitään lopullista, jokaisen yksityiskohdan hyväksyvää tai hylkäävää totuutta, mutta eräitä huomioita rohkenen kuitenkin tehdä. Kun viime istuntokaudella sain asiaa koskevan esityksen käsiini, totesin, että ei tämä niin huono ollut kuin pahimmat pelkoni olivat olleet. Myös tästä hallintovaliokunnan mietinnöstä minun täytyy todeta, että huonomminkin olisi voinut käydä. Yleisesti ottaen tämä yhtymämalli on uskoakseni kohtuullisen hyvä lähtökohta kirkkomme rakenteita tarkasteltaessa. Se kuitenkin edellyttää aidosti suurta liikkumavaraa yhtymän perussääntöjen kirjoittamiseen.

Olen pohtinut, että onko todella välttämätöntä, että kaikki seurakunnat kuuluvat pakosta yhtymiin vai olisiko erityisillä perusteilla voitava säilyttää itsenäisiä seurakuntia. Kirkon hengelistä yhtenäisyyttä ei uhkaa se, että eri puolilla Suomea päädytään erilaisiin hallinnollisiin ratkaisuihin, joissa hallinnolliset erityisolosuhteet sitä edellyttävät. Päinvastoin se voi jopa vahvistaa niitä, jos pakkoliitosten aiheuttamaa katkeruutta ei synnytetä. Vapaaehtoiselta pohjalta käydyt neuvotteluthan voivat johtaa myös siihen, että yhtymä syntyy kivuttomasti ja keskinäinen luottamus vahvistuu.

Vakavasti tulee pohtia, mitä tehdään niille suurille seurakunnille, joiden ei todellakaan kannata liittää ketään itseensä ja joihin ei varmaankaan ole hurjan paljon pienemmillä seurakunnilla motivaatiota liittyä äänettömäksi yhtiömieheksi. Ei kai tällaisia suuria seurakuntia aleta keinotekoisesti pilkkoa ja muodosteta niistä sitten seurakuntayhtymää?

Suuri muutosesitys on se, että seurakunnat taloudellisesti itsenäisinä yksikköinä lakkaavat olemasta. Seurakuntayhtymää ei siis kannata uskoa miksikään kevytrakenteiseksi palveluorganisaatioksi. On kaunista kuvailla, että seurakunnat saavat keskittyä nyt hengelliseen työhön ja se jotenkin maallinen rahankäyttö on sieltä pois. Mutta sittenkään ei taida olla aivan perätöntä väittää, että missä päätetään rahankäytöstä, missä päätetään resursien jaosta, siellä on myös valta. Niin se taitaa pitkälti olla myös kirkossa. Tekee mieli siteerata Britannian entistä pääministeriä Margaret Thatcheria. Hän sanoi, että laupiasta samarialaista ei muistaisi kukaan, jos hänellä olisi ollut vain hyvää tahtoa, mutta hänellä oli myös rahaa.

Ei omaisuuden hoitaminen toki ole seurakunnan ydintehdävää, vaikka niistä joskus suurimmat intohimot saadaankin aikaan, mutta omaisuutta on kuitenkin rakkaudella vaalittu ja seurakuntalaiset kokevat sen tärkeäksi. Myös hautausmaiden

hoidon ja esimerkiksi hautapaikkojen uudelleenkäytön suhteen on hyvin suuria eroja jopa naapuriseurakunnittain.

Yhtymien muodostamisessa syntyviä säästöjä puntaroitessa on huomioitava myös pitkien välimatkojen alueet, joita meillä Suomessa riittää. Tiedätte, että tulen Kemijärveltä. Meillä välimatkat voivat jo muutaman seurakunnan yhdistämisellä johdtaa siihen, että sillä yhteisellä kiinteistöyöntekijällä menee koko päivä yhden sivukappelin vuotavaa patteria tarkastaessa. Jos esimerkiksi Itä-Lapin kolme seurakuntaa pistettäisiin yhdeksi yhtymäksi, niin matka sen yhtymän laidalta toiselle olisi suunnilleen yhtä pitkä, kuin täältä Turusta on Lahteen tai Kauhajoelle. Tampere on vielä lähellä. Jos taas seurataan maallisella puolella taannoin julkistettua karttatarjoitusta ja Luoteis-Lapin suurkunnaksi kaavailtu alue muodostettaisiin yhdeksi seurakuntayhtymäksi, niin yhdensuuntainen matka yhtymän sisällä olevan kahden asutuskeskuksen välillä, siis ei rajalta rajalle, olisi samaa suuruusluokkaa kuin Helsingistä on matkaa Keuruulle, Merikarvialle tai Etelä-Karjalan ja Etelä-Savon rajalla sijaitsevan Jukajärven rannoille. Eivät taida tietkään aina olla pohjoisessa yhtä hyvässä kunnosta kuin täällä, kun tahtoo olla niin vaikeaa saada valtiolta takaisin omia rahojamme pohjoisiin hankkeisiin.

Ymmärtääkseni uudistusta on ainakin osittain lähdetty viemään eteenpäin maallisen puolen kuntauudistuksen vuoksi, mutta rohkenen tässä epäillä, että siitä hankkeesta ja siihen olenaisesti liittyvästä sote-palvelu-uudistuksesta ei taida tulla mitään. Eduskuntavaalit ehtivät väliin ja sen jälkeen voimme olla taas lähtöruudussa. Eli ainakaan sen vuoksi ei kannata älytöntä kiirettä pitää, mutta tietysti on hyvä olla ajoissa ja ennakkoon liikkeellä.

Hallintovaliokunnan mietinnössä on yksi kohta, joka suuresti ilahdutti mieltäni. Kiitos. Kirkkohallituksen esittämästä yhden vaalin mallista halutaan luopua. Tosin voisimme me

kuitenkin puhua yhdestä vaalista, mutta siinä samassa vaalissa valitaan sekä seurakuntaneuvoston että yhtymänvaltuuston jäsenet. Vaikka samalla äänestyslapulla. Pistettäköön ylös ympyrä tekstillä "yhteiseen kirkkovaltuustoon" ja alle ympyrä tekstillä "seurakuntaneuvostoon". Ja ympyrän keskelle saa numeron piirtää.

Molempia toimielimiä varten toki tarvitaan oma ehdokasasettelu sekä ehdokaslistat, eikä siis siten, että kaikki ovat automaattisesti ehdolla molempiin. Me ymmärrämme varmasti kaikki, että näiden toimielinten luonne tulee olemaan hyvin erilainen ja erityyppiset henkilöt ovat kiinnostuneita vain siitä toisesta tehtävästä. Kunnioitettakoon näiden henkilöiden valintoja. Olisi merkinnyt aikamoista vallan keskittämistä, jos seurakuntalaiset eivät olisi enää saaneet valita kirkkovaltuustoa.

Miettikääpä muuten sitä edustuksen kattavuutta, jos jokaisesta seurakunnasta seurakuntaneuvoston jäsenet saisivat valita muutaman parhaan kaverinsa edustajaksi kirkkovaltuustoon. Esimerkiksi tuolla pohjoisessa aika monessa seurakunnassa on usein vähintäänkin yksinkertainen enemmistö eräällä poliittisella puolueella, johon muuten itsekkin satun kuulumaan. Miettikääpä, minkä värisiä yhtymävaltuustot sitten olisivat. Kuinka hyvin demokratia toteutuisi?

Olen kuullut täällä sanottavan, että uudistus kaatuu kuitenkin, kun jo valiokunnassa on jätetty niin paljon eriäviä mielipiteitä. Mutta tiedättekö, minusta oli melkein mukavampi lukea näitä eriäviä mielipiteitä kuin varsinaisia mietintöjä. Hyvä kun niitä on jätetty ja ongelmakohdat tuotu avoimesti esiin. Dialogin kautta maailma rakentuu.

Haluan vielä kommentoida paria eriävää mielipidettä. Hallintovaliokunnan mietintöön eriävän mielipiteen jättäneet edustajat Aakko ja Ala-Kapee-Hakulinen ovat todenneet, että kirkkoherra on esittelystä vastaava johtaja, eikä hänen tule olla virkansa puolesta jäsenenä vaaleilla valitussa seurakunta-

neuvostossa. En ole ollut ajamassa kirkkoherroja pois nykyisten kirkkoneuvostojen puheenjohdosta, mutta minun on kyllä sanottava, että olen tämän eriävän mielipiteen kanssa samaa mieltä. On erikoinen tilanne, että sama henkilö on esittelijänä ja päätöksentekijänä. Seurakuntaneuvostot sitä paitsi tulisivat nyt monesakin mielessä nykyisten kirkkovaltuustojen tilalle ja myös siellä puheenjohtajana on maallikko, joten ainakin tässä puheenjohtajakysymyksessä pitäisin linjakkaana, että puheenjohtaja tulisi olemaan jatkossakin maallikko.

En jaksa uskoa, että kirkkoherran arvovaltaa heikentäisi se, ettei hän olisi kirkkoneuvoston jäsen. Se voi jopa vahvistaa hänen asemaansa. Varsinkin sellaisessa tilanteessa, että kirkkoherra olisi yksi seurakuntaneuvoston jäsenistä ja sitten seurakuntaneuvosto valitsisi keskuudestaan puheenjohtajan, tuntuu mielestäni hyvin ongelmalliselta. Siinä luottamusmiehet ja kirkkoherra asetettaisiin heti kauden alussa tarpeettomasti vastakkain puheenjohtajavaalissa. Kuka on kirkkoherran puolella ja kuka vastaan.

Kerronpa esimerkin omasta henkilöhistoriastani. Aikanaan valittiin vaalilautakunnan puheenjohtajaa. Kirkkovaltuuston puheenjohtaja katsoi tarpeelliseksi muistuttaa ennen keskustelun avaamista, että kirkkoherraakin saa esittää. Kädet nousivat. Oma käteni taisi valitettavasti olla ensimmäisenä ylhäällä ja kun puheenvuoro tuli minulle, minä hölmönä, nuorena kirkkovaltuutettuna rohkenin esittää puheenjohtajaksi erästä pitkäaikaista kirkkovaltuutettua, tavallista maatilän isäntää. Silloin alkoi kuhina ja kauhistelu ja mummot tuskailivat tuoleissaan, että miten tuollaisen esityksen voi tehdä. Seuraavaksi esitettiin kirkkoherraa ja vedottiin, että tuo maanviljelijä vetäytyisi vaaleista ja niin jouduin vetämään esitykseni pois, etten aiheuttaisi seurakunnassa pahennusta.

Lisäksi oli eriävä mielipide, jossa todettiin, että kaikkien seurakuntaneuvoston vaaleilla valittujen jäsenten joukosta ei

välttämättä löydy kokoustekniikan hallitsevaa henkilöä, mutta kirkkoherra sen kyllä osaa. Sen voin kyllä hyvin uskoa, että neuvostoon valittujen joukkoon mahtuu henkilöitä, joiden vahvuuksiin kokoustekniikka ei kuulu, mutta että yksikään neuvostoon valituista ei osaisi johtaa kokousta, on jo vähän liian paksua väitettä. Meitä luottamushenkilöitä kun joskus syytetään siitä, että seurakunnan luottamuselimiin tunkevat kunnallispoliitikot keräämään vain itselleen meriittiä ja kirkkokansan ääniä kunnallisvaaleihin, niin jos meillä kunnallispoliittista kokemusta on, pitäisi kokoustekniikka olla ainakin jonkinlaisessa hallussa, jos mikään muu ei sitten olisikaan. Toivon menestystä, viisautta ja johdatusta tämän suuren uudistushankkeen jatkovalmisteluun. Kiitos.

15.5.2013 Seurakuntarakenteiden kehittämisen päälinjat, hallintovaliokunnan mietintö 1/2013 kirkkohallituksen esityksestä 11/2012

Hyvät kokousedustajat. Hallintovaliokunnan mietinnön kanta, että jatkovalmistelu tapahtuu kahden vaalin mallin pohjalta, on perusteltu. Seurakuntalaiset valitsevat sekä heidän veroprosenttinsa päättäjät että lähiseurakuntansa toiminnan linjaajat. Ainoa peruste, jolla tätä on vastustettu, on se, että kaksi lappua on suomalaisille kirkon jäsenille liian vaikea systeemi. Uskon, että kun pykälää aletaan hioa, niin tästä vaalin toteutuksesta voidaan tehdä mahdollisimman selkeä. Esimerkiksi voidaan ottaa käyttöön se yksi äänestyslappu, kuten olen puhunut, mutta ne ovat kaikki niitä yksityiskohtia, joita käsitellään myöhemmin.

Tunnustan edustaja Ojalan esiin tuoman mallin tietyt ansiot, mutta sikäli kun olen oikein tämän ymmärtänyt, tässä mallissa seurakuntalainen ei saisi valita vapaasti ehdokastaan seurakuntaneuvostoon ja yhteiseen kirkkovaltuustoon, vaan

täytyisi äänestää samaa henkilöä, silloinkin kun tämä ehdokas ei olisi edes ehdolla yhteiseen valtuustoon, jolloin ääni menisi ainoastaan ehdokaslistan hyväksi. Tällainen listavaali ei ole luonteva osa suomalaista vaalijärjestelmää. Yhtymän valtuuston ja seurakuntaneuvoston tehtävät ovat erilaiset. Niihin voi olla ehdokkaana eri henkilöitä, niihin tulee voida olla ehdokkaana eri henkilöitä, ja äänestäjä voi halutakin äänestää erilaiset vahvuudet omaavia ihmisiä seurakuntaneuvostoon kuin talouskysymyksiä käsittelevään yhtymävaltuustoon. Älkäämme viekö veronmaksajilta oikeutta valita lähipäättäjensä. Tukekaamme hallintovaliokunnan kantaa.

15.5.2013 Seurakuntarakenteiden kehittämisen päälinjat, hallintovaliokunnan mietintö 1/2013 kirkkohallituksen esityksestä 11/2012

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät edustajat. Nyt on kyse siitä, valitsemmeko pakon vai vapaaehtoisuuden, rakennammeko paikallistasolta vai käskemmekö ylhäältä päin kaikki yhteen malliin. Meillä on laajassa maassamme monia erityisolosuhteita, kuten yleiskeskusteluaikana on kerrottu. Esimerkiksi suuria toimeentulevia seurakuntia ei kannata lähteä pilkkomaan ja muodostamaan keinotekoisia yhtymiä. Kannustuksella ja esimerkin voimalla saamme varmasti paremman tuloksen aikaan kuin pakolla. 1. Pietarin kirjettä lainatakseni: "Kaitkaa sitä laumaa, jonka Jumala on teille uskonut, älkää pakosta vaan vapaaehtoisesti. - - Älkää herroina vallitko niitä, jotka teidän osallenne ovat tulleet, vaan olkaa laumanne esikuvana."

16.5.2013 Seurakuntamaksuprosentin alentaminen, talousvaliokunnan mietintö 3/2013 edustaja-aloitteesta 2/2013

Arvoisa puheenjohtaja. Ymmärsin, että tämä edustaja Kujalan esitys tarkoitettiin vain neuvoa antavaksi. En tiedä miksi tällaista kannanottoa ei voisi tehdä, joten kannatan edustaja Kujalan tekemää ponsiesitystä.

Erkki Kujalan aloitteessa, jonka myös minä allekirjoitin, esitettiin kirkkohallituksen seurakunnilta perittävän perusmaksun alentamista. Aloitteen tarkoitus oli viestiä keskushallinnon keventämisen tärkeydestä jakustannusten karsimisen välttämättömyydestä, etenkin kun seurakunnat tarvitsisivat mahdollisimman paljon varoja omaan perustoimintaansa.

5.11.2013 Kirkollisten vaalien äänestystapojen kehittäminen (Hiippakuntavaltuustoesitys 1/2013)

Arvoisa puheenjohtaja, hyvä kokousväki. Helsingin hiippakuntavaltuusto esittää Internet- ja postiaänestyksen toteuttamisen mahdollisuuksien selvittämistä kirkollisten vaalien osalta. Ymmärtääkseni esityksen tavoitteena on pyrkimys äänestysaktiivisuuden lisäämiseen. Tämä tavoite on sinällään kannatettava, ja uskoakseni me kaikki näkisimme mieluusti, että äänestysvilkkauseurakuntavaaleissa kasvaisi. Ensi ajattelemalta olisi helppo todeta, että mikäs siinä, sen kun pistetään nettiin äänestys, jos se on teknisesti mahdollista eikä liikoja maksa. Että onhan se edistystä sekin. Mutta kun asiaa tarkastelee lähemmin, niin joutuu vakavasti pohtimaan, ovatko tällaisen äänestystavan sallimisen suomat hyödyt sittenkään haittoja suuremmat.

Voisi ajatella, että Internet- ja postiaänestys tekee äänestyksen helpommaksi. Kuitenkin heille, joiden on fyysisesti mahdotonta taikka hyvin työlästä päästä äänestämään varsinaisille äänestyspaikoille, on tarjolla kotiaänestys tai mahdollisuus äänestää laitoksissa. Esimerkiksi ukkini äiti äänesti vuoden 2002 seurakuntavaalissa kotonaan, vuonna 2006 vanhainkodilla ja

vuoteen 2010 mennessä hän oli jo siellä perille päässeessä seurakunnassa, jossa ymmärtääkseni ei vaaleja enää käydä.

Internet- ja postiäänestys vaikuttaisi siis enemmän niiden asemaan, joilla ei ole fyysistä estettä käydä äänestyspaikalla, mutta jotka syystä tai toisesta eivät ole vaivaantuneet sinne. Äänestäisivätkö he helpommin omalta tietokoneelta, tai veisivätkö he lappunsa postiin, jos asia ei sen vertaa kiinnosta, että he kävisivät vaikka kauppareissun yhteydessä uhraamassa pari minuuttia perinteiseen äänestystoimitukseen?

Kotiseurakunnassani Kemijärvellä äänestysprosentti nousi viime seurakuntavaaleissa 23,5 prosenttiin, kun se edellisellä kerralla oli ollut 14,6. Siis nousua oli noin 9 prosenttiyksikköä. Miksi näin? Ei muuten ollut nettiäänestystä. Ensinnäkin meillä lisättiin ennakoäänestyspaikkoja. Äänestys vietii niin sanotusti kansan pariin – eniten suosiota saivat kahden paikallisen valintamyymälän eteisaulaan sijoitetut äänestyspisteet. Kemijärvi olikin koko Suomen ykkönen ennakoäänestyksen suosiolla; 82,7% äänestäneistä äänesti ennakkoon. Kun moni näki äänestyspisteen ohi kulkiessaan, hän tuli kysymään, että mikäs se tämä on, ja kävi jättämässä äänensä. Lisäksi äänestysvilkkauksen vaikutti varmasti paikkakunnalla erinäisistä seurakunnallisista asioista käyty vilkas julkinen keskustelu, ehdokkaiden ja ehdokaslistojen aktiivinen kampanjointi, sekä yleensäkin verrattain korkea sitoutuminen kirkon jäsenyyteen.

Mitä haittaa posti- ja Internet-äänestyksen sallimisesta sitten olisi? Ensinnä tulee kustannuskysymys. Mitä toimiva ja tietoturvallinen nettiäänestys kustantaa kirkolle ja seurakunnille? Entä koteihin postitettavat kirjeet ja äänestyslaput? Onko tällainen kustannuserä näinä taloudellisesti ahtaina aikoina niin tärkeä ja kirkon perustehtävää edistävä asia, että se on syytä ottaa mukaan? Äänioikeutettujen määrä kun ymmärtääkseni edelleen, onneksi, lasketaan miljoonissa eikä tuhansissa.

Esityksessä asetetaan luotettavalle äänestykselle kolme vaatimusta: 1) henkilöllisyyden luotettava tunnistaminen, 2) äänestyksen tapahtuminen häiriöttä, ja 3) vaalityötä ei sallita äänestyspaikoilla. Mutta asiahan on niin, että kaikki nämä vaarantuvat posti- ja Internet-äänestyksissä. Joskus käytetään vitsailevaa esimerkkiä, että jos emäntä hakee postin laatikosta, niin sitten hän voi ottaa myös sen isännän äänestyskuoren ja palauttaa molempien laput. Mutta ei tämä välttämättä ole niin naurun aihe, kuin voisimme kuvitella. Voi olla todella dominoivia perhesuhteita, joissa tämäkin on yksi vallankäytön muoto. Määrätään, ketä äänestetään. Perheen isä tai äiti voi ottaa vaikkapa opiskelemissa olevien, mutta kotiosoitteessa kirjat pitäneiden aikuisten lasten äänestyslaput, täyttää ja postittaa ne. Joku tiivis verkosto voi masinoida tällaisen toiminnan vaikka kokonaisen suvun, tuttavapiirin tai kyläkunnan osalta. Elävästä elämästä löytyy todella ikäviä esimerkkejä.

Jo nykyisen vaalittavan puitteissa on mahdollista, ja joitakin tapauksia olen omin silmin nähnyt, kun joku ehdokas tuo alkoholisteja, dementoituneita vanhuksia tai kehitysvammaisia ihmisiä äänestämään. Niin valtiollisissa, kunnallisissa kuin seurakunnallisissa vaaleissa. Kuinka aito on tällaisen äänestäjän tahto, kun hän on ensin istunut automatkan mahdollisesti hyvinkin painostavaan sävyyn esiintyneen ehdokkaan kyydissä? Eräs kehitysvammainen mies kertoi minulle kerran vedet silmissä, että ei määrättyt tahot hänestä muuten välitä, mutta annas kun vaalit lähestyy niin kavereita löytyy. Luvataan äänestyskuljetuksia, ja eräs ehdokas jopa lupasi käyttää kaljalla paikallisessa aniskeluravintolassa.

Jos postiaänestys sallittaisiin, niin tällaista toimintaa ei valvoisi enää kukaan. Nyt äänestysvirkeilijät kuitenkin katsovat, että äänestäjä sentään on yksin äänestyskopissa, ja saa ainakin teoreettisesti antaa äänensä vapaasti. Mutta Internet- ja postiäänestystä ei tällä tavoin valvota. Äänestyslippuja voidaan jopa

ostaa, rahalla tai viinapulloilla, ja ihmismieli on monesti niin alhainen, että sitä vuorenvarmasti myös tapahtuisi. Minä voisin kertoa kymmeniä esimerkkejä elävästä elämästä, tämä ei ole mikään naurun aihe.

Suomalaisessa järjestelmässä on pidetty lähes pyhänä periaatteena, että julkisissa vaaleissa ei äänestyspaikalla sallita mainontaa. Eräässä seurakunnassa tämä konkretisoitui siten, että pappi heitti kirkosta ulos vaalimainoksia jakaneen seurakunnan pitkäaikaisen luottamushenkilön. Mutta netti- ja postiäänestyksessä tällaista kontrollia ei enää olisi. On totta, että eräät yhdistykset käyvät omia vaalejaan posti- ja Internet-äänestyksinä, mutta niissä äänioikeutettujen määrä on yleensä paljon pienempi, ja niissä on otettu eri syistä johtuen tietoinen riski, että äänestys voi olla epäluotettavampi ja epädemokraattisempi kuin niin sanotuissa julkisissa vaaleissa.

Meidän tulisi kirkossa kuitenkin pitää tärkeänä arvona sitä, että jokainen annettu ääni on aito ääni, varsinkin kun huomioidaan, miten moninaista äänestäjäkuntamme voi olla. Tiedän sitä paitsi, että järjestöpuolellakin pidetään edelleen niin sanottuja perinteisiä vaaleja, kun halutaan varmistua äänestäjien todellisesta tahdosta. Olen osallistunut esimerkiksi oman poliittisen järjestöni puitteissa kansanedustajaehdokkaista käytäviin esivaaleihin käymällä äänestämässä ihan perinteiseen tapaan äänestyspaikalla ja pudottamassa lapun äänestysurnaan järjestön edustajien toimiessa toimihenkilöinä.

Helsingin hiippakuntavaltuustoesityksessä viitataan, että papiston osalta käytetään postiäänestystä eräissä vaaleissa. Tämä on totta, mutta tuolloin äänioikeutettujen piiri on kuitenkin sangen rajallinen, ja pappien voisi kuvitella omaavan suhteellisen korkean mielenkiinnon vaalitoimitusta kohtaan, ja ainakin pääosin äänestävän niin kuin itse tahtovat, ainakin minä haluan uskoa näin.

Sekä tässä Helsingin hiippakuntavaltuuston esityksessä että sen pohjana olevassa Vuosaaren seurakuntaneuvoston esityksessä on viitattu hyvänä toimintamallina osuuskauppa HOK-Elannon edustajiston vaaleihin, jotka ensi kertaa käytiin Internet- ja postiäänestyksenä. No, kuinka näissä vaaleissa kävi? Äänestysprosentti putosi 26,8 prosentista 21,0 prosenttiin. Internetäänestystä käytti äänestäneistä noin kolmannes. Eli ei se helppojen äänestysmenetelmien tarjoaminen välttämättä aktiivisuutta lisää, jos asia ei muuten kiinnosta.

Kirkon lakivaliokunta on sitä paitsi juuri käsitellyt vaalisäännöksen muuttamisen yhteydessä myös sähköisen äänestyksen mahdollisuutta. Mietinnössä 3/2013 todetaan, että kirkon on syytä seurata yleisen vaalilainsäädännön kehitystä näiden asioiden osalta, eikä sähköiseen äänestykseen siirtyminen ole siis ainakaan toistaiseksi ajankohtaista. Kysyn, onko meidän tarpeen kirjoittaa tällöinen mietintö toista kertaa uudestaan. Äänestysaktiivisuuden kohottaminen on varmasti meidän kaikkien yhteinen tavoite, mutta on oltava tarkkoja, mitkä toimet sitä tosiasiallisesti edistävät. Kaikkien tehokkaimmin äänestysprosentti ja muukin aktiivisuus kirkon suhteen nousee, kun seurakuntalaiset kokevat kirkon tekemän työn, ja ennen kaikkea, kun he kokevat kirkon ydinsanomana omakohtaisesti tärkeäksi. Kiitos.

6.11.2013 Vaaleja koskevien kirkkolain ja kirkkojärjestyksen säännösten muuttaminen sekä uusi kirkon vaalijärjestys, lakivaliokunnan mietintö 3/2013 kirkkohallituksen esityksestä 1/2013

Arvoisa puheenjohtaja. Otan kantaa vain kahteen asiaan. Kirkkohallitus esitti vaalipäivän äänestyksen alkamista sunnuntaiamuna kello 9, mutta pidän parempana tätä mietinnön esitystä, että äänestys alkaisi vasta kello 11. Useimmissa

seurakunnissa pidetään jumalanpalvelus ymmärtääkseni edelleen sunnuntaiaamuisin, ja jos haluamme pyhäpäivän ja perinteisen pyhäaamun jumalanpalveluksen arvoa korostaa, on mielestäni johdonmukaista aloittaa äänestys vasta kello 11 jälkeen, kuten edustaja Ylä-Autio esimerkiksi tuossa totesi. Äänestyksen aloittaminen kirkossa jumalanpalveluksen jälkeen on arvokas traditio, ja uskoisin, että reipas pappi ehtii kyllä tunnissa ainakin sanajumalanpalveluksen pitää.

Sitten tästä eriävästä mielipiteestä. Kirkolliskokouksen maallikkojäsenten vaalissa äänestysprosentti on ollut perinteisesti erittäin korkea. Kuopion hiippakunnassa se oli viimeksi peräti 95 %. Kirkkovaltuutetut ovat äänestäneet kokouksissaan, ja tämä on toiminut hyvin. Tuskinpa muutoksilla tätä äänestysprosenttia ainakaan ylöspäin saadaan liikkumaan. En valitettavasti jaksa nähdä maallikkojen äänestyskäytännössä niin suuria puutteita kuin jotkut täällä ehkä näkevät. Nythän esityksessä sitä paitsi mahdollistetaan se ennakoäänestyskin. Kannatan lakivaliokunnan mietintöä siis myös tältä osin.

7.11.2013 Kirkolliskokouksen maallikkoedustajien vaalittavan muutos, yleisvaliokunnan mietintö 3/2013 edustajaaloitteesta 3/2013

Arvoisa puheenjohtaja, hyvä kokousväki. Käytin keväällä täällä puheenvuoron, jossa vastustin tätä aloitetta ja eräitä sen perusteluissa esitettyjä näkemyksiä. Pidettyäni sen puheenvuoron ajattelin, että vaikka olen toiseksi nuorin kirkolliskokousedustaja, tällaiseksiko minun roolini tässä toimielimessä muodostuu. Leimaudun uudistusten vastustajaksi, olen estämässä raikkaiden, modernien tuulien puhaltamista ja ajattamassa kirkkolaivaamme karille, eikö totta. Kirkon sanoma on muuttumaton, mutta sen toimintatapoja on jatkuvasti

tarkasteltava ja kehitettävä vastaamaan ajan haasteisiin. Tämä koskee luonnollisesti myös kirkon hallintoa ja kirkon vaaleja.

Yleisvaliokunta on tässä erinomaisessa mietinnössään punninnut eri vaihtoehtoja kirkolliskokouksen maallikkoedustajien vaalitavan muutoksen suhteen. Mietintö on perusteltu ja siihen kannattaa kaikkien huolella tutustua. Valiokunta esittää mielestäni perustellusti, että aloite jätetään raukeamaan. Kyse ei ole siitä, että kirkko käpertyisi itseensä tai siitä, että vastustetaan jotain välttämätöntä historiallista kehitystä, kuten aikanaan vastustettiin vaikkapa yleistä äänioikeutta valtiollisissa vaaleissa.

Yleisvaliokunnan mietinnössä on tunnistettu kirkon jäsenten vaikutusmahdollisuuksien edistämisen tärkeys, mistä aloitteen tekijät ovat uskoakseni kantaneet sinällään oikeutettua huolta. Mistä tässä on kyse? Mielestäni siitä, että vaikka kirkolliskokousta kutsutaan kirkon eduskunnaksi, niin onko kirkon perusolemus ja kirkolliskokouksen kirkon uskoon ja oppiin liittyvät tehtävät huomioiden perusteltua muuttaa kirkolliskokouksen maallikkojäsenten vaali vastaamaan eduskuntavaaleja. Edelliset puhujat ovat tähän jo ansiokkaasti viitanneet.

Yleisvaliokunnan esityksessä todetaan, että äänioikeutettujen määrän valtava kasvaminen muuttaisi vaalin nykyistä julkisuushakuisemmaksi. Sinälläänhän se ei välttämättä ole huono asia. Kirkolliskokousvaalin suhteen laajempi julkinen keskustelu onkin varmasti paikallaan. Uutena kirkkovaltuutettuna aikanaan olin sängen tietämätön koko kirkolliskokouksen vaalista, mitä se ylipäätään tarkoittaa. Kuka asettaa listat ja mikä on minäkään ehdokaslistan ohjelma ja todellinen taustayhteisö? Siellä sellaisia hassuja nimiä monesti käytetään, pitää tuntea sitä kirkon niin sanottua salakieltä, että mikä puolue tai herätysliike sen listan taustalla on.

Aikanaan omassa seurakunnassani kirkkoneuvoston kokouksessa oli epävirallisen keskustelun jälkeen päätetty, kenet meiltä asetetaan ehdokkaaksi. Se en tietenkään ollut minä,

tuolloin 23-vuotias ensimmäisen kauden valtuutettu. Enkä olisi varmaan huomannut koko ehdokasasettelua, ellei eräs kokoukseen osallistunut henkilö olisi vuotanut minulle tietoa tästä keskustelusta. Innostuin siitä niin paljon, että selvitin, mitkä tahot listoja keräävät, ja soitin, että lisätkää nimeni, jos kelpaan. Sillä kertaa en tullut valituksi, toisella kertaa sitten tulin.

Mutta tämä suora kansanvaali kirkolliskokouksen maallikkojäsenten osalta johtaisi kenties myös monien sellaisten ilmiöiden esiintuloon, jotka eivät välttämättä ole omiaan rakentamaan tätä kirkkoa. Ensinnäkin on kustannuskysymys. Olemmeko valmiita käyttämään 6–7 miljoonaa euroa näiden vaalien järjestelykuluihin, ja mistä se raha olisi pois? Tuskinpa tämä suora kansanvaali on se keino, joka saa kirkon sanoman ja työn tuntumaan niin tärkeältä, että eronneet liittyvät kirkkoon takaisin ja tuovat verot mukanaan.

Millaiseksi sitten muodostuisi kampanjointi, kun joidenkin satojen tai tuhannen ihmisen sijasta on kampanjoitava sadoille tuhansille? Kampanjointi vaatisi paljon vaalirahaa, kampanjaosaamista, ja ehdokaslistat alkaisivat kerätä mahdollisimman tunnettuja nimiä maksimoidakseen kannatuksen. Tästä toteamuksestani on turha kenenkään loukkaantua. En missään nimessä väitä, että julkisuudesta tunnetut henkilöt olisivat jotenkin vähemmän sopivia lähtökohtaisesti tänne. Eiköhän suurin osa meistä ole ainakin paikallistasolla jo nyt jossain määrin julkinen henkilö. Kun minut valittiin kirkkovaltuuston puheenjohtajaksi Kemijärvellä, muutamat mummut siunailivat, että eihän Janne osaa kuin puhua politiikkaa, miten se sen alkuhartauden pitää.

Suora kansanvaali olisi kuitenkin omiaan tuomaan listoille ehdokkaita, jotka halutaan vain niin sanotuiksi ääntenkerääjiksi. Lainaan yleisvaliokunnan mietintöä: "Suora vaali suosisi ehdokkaita, jotka tunnetaan julkisuudessa. Laajaa tunnettua voi saada lähinnä kirkon ulkopuolisista yhteyksistä.

Kirkolliskokouksen tehtävien vuoksi seurakunnan toiminnan ja kirkon elämän tuntemus on tärkeä peruste kirkolliskokouksen jäseneksi valikoitumiselle. Luottamushenkilöiden äänioikeus korostaa sitä, että valitsijoilla on valmiutta arvioida ehdokkaita tästä näkökulmasta."

Suora vaali merkitsisi myös sitä, että äänestysprosentti pu-toaisi nykyisistä sängen korkeista luvuista todennäköisesti 10 ja 20 välille. Olemmeko tähän muutokseen valmiita ja halukkaita? Seurakuntalaiset valitsevat kirkkovaltuutetut, ja kirkkovaltuute-tut, seurakuntien ja kirkon hallintoa ja toimintaa tuntevat luotta-mushenkilöt valitsevat kirkolliskokouksen. Kannatan tätä toimivaa järjestystä. Kiitos yleisvaliokunnalle hyvästä esityk-sestä.

5.5.2014 Kirkon paikallistason rakenteita koskevan säänte-lyn muuttaminen (Kirkkohallituksen esitys 3/2014)

Arvoisa puheenjohtaja, hyvä kokousväki. Flunssa on vä-hän ääntä syönyt, mutta koetan sitä silti parhaani mukaan käyt-tää. Kirkkohallituksen esitys kirkon paikallistason rakenteista sisältää monia hyviä elementtejä. Kirjoitettu teksti on monin ta-voim ansiokas. Uskon, että useat tämän esityksen linjaukset tule-vat antamaan suuntaa kirkolle seuraavina vuosikymmeninä riippumatta siitä, tuleeko tämä esitys kokonaisuudessaan hyväk-sytyksi vai ei, ja jos tulee, niin millä aikataululla.

Suurimmat ja luultavasti eniten vastustusta herättävät tuolla seurakuntakentällä ne esitykset, joiden mukaan seurakun-tien työ- ja virkasuhteet, omaisuus sekä päätösvalta useissa tär-keissä kysymyksissä siirtyisivät uusille seurakuntayhtymille, joissa monilla nykyisillä seurakunnilla olisi vain murto-osa ää-nivallasta päätöksentekoaikavälissä. Ja että kaikkien seurakuntien olisi paikallisista oloista riippumatta mentävä tähän yhteen mali-liin pakolla. Kun olen keskustellut hyvin erilaisten kirkkomme

jäsenten kanssa erilaisista seurakunnista, eri puolilta maata ja hyvinkin erilaisista teologisista linjauksista, näissä keskusteluissa on korostunut selkeä näkemys: ei pakkoa.

Oma rovastikuntani, Rovaniemen rovastikunta, koostuu hyvin erilaisista seurakunnista. Siellä on esimerkiksi maantieteellisesti ja jäsenmäärältään hyvin suuri Rovaniemen seurakunta, ja toisaalta vaikkapa alle 2000 jäsenen Pelkosenniemen seurakunta, joka koostuu muuten kahdesta maallisen puolen kunnasta, Pelkosenniemestä ja Savukoskesta. Toimintatavat ja teologiset painotuksetkin eroavat varmasti jonkin verran näissä seurakunnissa. Silti me muodostimme rovastikunnan kokouksessa yksimielisen kannan: ei pakkoyhtymiä.

Minulla ei ole tietenkään ikäni eikä muunkaan kokemuksen puolesta sellaista ymmärrystä kirkon hallinnosta kuin varmasti useimmilla teistä on. Rohkenen kuitenkin esittää pohdittavaksi muutamia kysymyksiä. Keskeinen syy seurakuntarakenteen uudistushankkeen käynnistymiselle juuri nyt oli valtiiovallan puolella käynnistetty kuntauudistus, eli ns. suurkuntahanke. Tämä hanke on kariutunut. Onko meillä siis enää samanlainen kiire tässä asiassa kuin vuosi sitten?

Kirkossa on myös meneillään Kipa-hanke, jonka tuomat muutokset kuormittavat kovasti seurakuntia. Tulisiko meidän katsoa ensin tämä muutos ja sen vaikutukset seurakuntien hallintoon loppuun, ja vasta sitten lähteä tekemään seuraavaa suurta myllerrystä? Kuinka väkemme siellä kentällä jaksaa? Ja tulisiko meidän rakentaa sääntelyä, joka sittenkin sallisi erilaiset hallintomallit eri puolilla maata, huomioiden alueelliset erot alkaen pitkistä välimatkoista? Riittääkö väljyys pakkoyhtymien johtosäännössä täyttämään tämän haasteen?

Yhtymämallilla on omat ansionsa, kiistattomasti, mutta olisiko parempi rakentaa sääntelyä siten, että uuteen yhtymään siirtyminen on vapaaehtoista? Jos uusi yhtymämalli osoittautuu niin hyväksi kuin sitä on mainostettu, epäilijät tulevat varmasti

myönteisen esimerkin innoittamina seuraamaan innolla perässä. Ja yhtymiähän on jo nyt mahdollista perustaa lainsäädännön nojalla.

Kirkkohallituksen esitys avaa monia myönteisiä näköaloja tulevaan kehitykseen. Mutta monilla alueilla koetaan silti huolta. Merkitseekö pakkoyhtymä uuden byrokratian tason luomista? Johtaako suurten yhtymien luominen toimintojen näivettymiseen reuna-alueilla? Miten diakonian asema muuttuu sääntelyn muuttuessa? Tuoko keskittäminen todellisia säästöjä? Täytyykö suuria seurakuntia ryhtyä keinotekoisesti pilkkomaan? Ja jos seurakunnat haluavat pitää rakkaudella vaalitun omaisuuden hallussaan, ja jos seurakunnat haluavat huolehtia edelleen vaikkapa omista hautausmaistaan omien perinteiden ja paikallisten käytäntöjen nojalla, niin miksi me ottaisimme näiltä seurakunnilta tämän toiminnan pois, päätettäväksi pahimmillaan jopa satojen kilometrien päässä pitkien välimatkojen alueella?

Jos meillä on laaja tahtotila täällä, että seurakuntakentällä mennään yhtymiä kohti, niin eiköhän kehitys sinne tule tulevaisuudessa viemään. Mutta tämä kehitys on varmasti rakentavampaa ja seurakuntien vastuunkantajien motivaatiota säilyttävämpää, kun se tehdään vapaaehtoiselta pohjalta ja rauhallisesti edeten. Onko pakolla koskaan tässä maailmassa saatu mitään hyvää aikaan?

Muistan lapsena kuulleen sellaisen tarinan eräästä vanhasta valtiopäivämiehestä, joka oli nuoruudessaan joutunut ns. pakkoavioliittoon, tämä tapahtui 1800-luvun loppupuolella. Vanhana miehenä hän oli sitten eräille hautausmaalle sattuneille ohikulkijoille tokaissut vaimonsa haudalla, että "Enpä minä sitä vaimoa kyllä koskaan rakastanut, mutta 12 lasta meillä kuitenkin oli." No, tuli se elämä varmasti niinkin elettyä, mutta ei se oikein kiva esimerkki ole.

Lopuksi kiinnitän vielä huomiota seurakuntayhtymään esitettävään vaalitapaan. Sivulla 19 on perusteltu kahden vaalin

järjestelmän säilyttämistä mielestäni ansiokkaasti. Toivon, että kehittyipä seurakuntakenttä kokonaisuudessaan mihin suuntaan tahansa, että yhtymissä demokratiakate säilyy mielellään tämän esityksen mukaisesti siten, että seurakuntalaiset valitsevat edustajansa niin seurakuntaneuvostoon kuin yhteiseen kirkkovaltuustoonkin suoralla vaalilla. Kiitos.

7.5.2014 Kirkolliskokousedustajan varaedustajan kokoukseen kutsumisasiä (Edustaja-aloite 3/2014)

Arvoisa puheenjohtaja. Mielestäni aloite on tutkimisen arvoisen. Näkisin aika työlääksi ja tarpeettomia kustannuksia aiheuttavaksi sen, että aina varsinaisen jäsenen ollessa estynyt kutsuttaisiin varajäsen, mutta sellaisilla ehdoilla varajäsenen voisi kutsua, että esteellisyys kestää kokonaisen päivän tai pidempään ja että siitä ilmoitetaan ennen kokousviikon alkua. Onhan tilanteita, jolloin edustaja joutuu olemaan poissa useita päiviä kokousviikosta, ja tällöin hänen edustamansa ehdokaslista jää vajavaisesti edustetuksi.

Aloitteessa sanotaan, ettei eduskunnan käytäntö olla kutsumatta varaedustajia riittä perusteeksi, koska eduskunta koostuu ympäri vuoden ja me vain kaksi viikkoa. Vertaisinkin tässä asiassa kirkolliskokousta eduskunnan edeltäjään, säätyvaltiopäiviin, sekään ei kokoontunut ympärivuotisesti vaan istuntojaksoille. Jos joku haki osaksi istuntojaksoa vapautusta, sitä kyllä sai, mutta varajäseniä ei ymmärtääkseni kutsuttu. Kuitenkin voisi olla hyväksi sallia varajäsenten kutsuminen osaksi viikkoa, mutta tosiaan sillä edellytyksellä, että esteellisyys kestää vähintään päivän ja että siitä ilmoitetaan hyvissä ajoin etukäteen. Tällöin ei turhia matkakuluja esimerkiksi jouduttaisi maksamaan.

7.5.2014 Henkilöseurakuntien mahdollistaminen uudessa seurakuntarakenteessa (Edustaja-aloite 4/2014)

Arvoisa puheenjohtaja. Olen suhtautunut ainakin aikaisemmin melko kielteisesti henkilöseurakuntien perustamiseen. Olen ajatellut, ettei se oikein sovellu meidän kansankirkkoomme. Johtaisiko se siihen, että erilaisia vahvoja teologisia näkemyksiä omaavat tahot linnoittautuisivat muutamien seurakuntien ympärille? Lueskelin eilen vanhoja kirkolliskokouksen pöytäkirjoja, kun tuossa illalla oli aikaa, pöytäkirjoja keväältä 2008. Tuolloin oli käsitelty myös henkilöseurakuntien perustamista, ja piispa Juha Pihkala oli kuvannut sen voivan johtaa kirkon muuttumiseen yksiväristen mosaiikkien ruuduiksi, eikä pitänyt niin sanottujen samanmielisten yhteisöjen luomista tavoiteltavana asiana.

Seurakunnat kuitenkin toimivat tietyllä maantieteellisellä alueella. Virtuaaliaikakaudellakin ihmisten henkilökohtainen kohtaaminen on tärkeitä. Onko olemassa vaara, että jos maantieteelliset seurakunnat profiloituvat jonkun yhden liikkeen seurakunniksi, jota seurakunnan työntekijät ja luottamushenkilötkin vähitellen alkaisivat edustaa, niin madaltaisiko tämä tällaisen liikkeen ulkopuolisen, paikkakunnalla asuvan henkilön kynnystä tulla mukaan seurakuntaan? Vai johtaisiko se siihen, että seurakunnan toiminnan iskulauseeksi muodostuisi vähitellen "mehukestejä samanmielisille"?

Siinä, että samoin asioita ajattelevat kokoontuvat yhteen ja viettävät aikaa toistensa parissa, ei ole tietenkään lähtökohtaisesti mitään pahaa. Se on ihmisille hyvin tyypillistä. Mutta että seurakuntarakenne alkaisi rakentua vähitellen sille pohjalle yhteisessä kansankirkossamme, sitä olen, tunnustan, hieman vierastanut. Rohkenen hieman epäillä, että jos tämä henkilöseurakuntamalli olisi ollut voimassa vaikkapa vuosikymmen sitten, niin voimasuhteet esimerkiksi oman

kotiseurakuntani päätöksenteossa olisivat huomattavasti muuttuneet seurakuntavaalien myötä. Niissä olosuhteissa kirkkovaltuuston koostumus olisi uskoakseni muodostunut sellaiseksi, ettei minua seurakunnassa esiintyneiden vahvojen teologisten linjausten ja seurakunta-aktiivien piiriin ulkopuolelta tulleen henkilönä olisi varmaankaan kirkkovaltuuston puheenjohtajaksi valittu, ja tokkopa minä silloin tässä pöntössäkään puhuisin nyt. Mutta sekin on huomioitava, että aika muuttuu, ja kirkossakin on ajan mukana elettävä. Kirkon sanoma on ajaton, Raamattu ei muutu, ja Golgatan risti kestää aikojen halki. Mutta hallinnollisia ratkaisuja voimme joutua, ja pitääkin joskus ajatella uusiksi.

Suomessa kehitys kirkossa on mennyt huonoon suuntaan monessakin mielessä. Jäsenmäärä putoaa, kristinuskon sanoma menettää merkitystään ihmisten mielissä. Kirkosta erotaan protestina milloin millekin asialle, tai sitten vain yksinkertaisesti välinpitämättömyyden vuoksi. Ymmärrän erittäin hyvin ne huolet, joita edustaja Ansaharju tuo aloitteessa esille. Vaikka itse olen kirkon nykyisen virkakäsityksen kannalla, niin toivoisin suvaitsevaisuutta myös toista linjaa edustavia kirkon jäseniä kohtaan.

En malta olla toteamatta, loukkaantukoon joku jos haluaa, kotiseurakunnassani Kemijärvellä minä olen ollut liberaali, perinteisten arvojen murtaja, kun olen uskaltanut sanoa, että voisin mennä ehtoolliselle vaikka siellä naisenkin ehtoollista jakaa. Ja Helsingissä minä olen taas konservatiivi, tasa-arvon vastustaja, kun puolustan Raamatusta nousevaa avioliittokäsitystä. Ei ole ollut helppoa aina olla tässä kansankirkossa. Olen monesti miettinyt, mitä minä täällä teen. Henkilöseurakunnan mahdollistaminen voisi ehkä hillitä kirkosta eroamisia. Eroamisen sijaan protesti olisi toiseen seurakuntaan vaihtaminen. Ehkä se olisi pienempi paha kirkon kokonaiskuvan kannalta.

Tiedän, että kirkosta on voitu erota hyvinkin kevyin perustein, ei suinkaan syvällisten teologisten linjojen vuoksi. Tiedän

tapauksia, joissa on erottu esimerkiksi suuttumuksesta jotakuta seurakunnan yksittäistä työntekijää kohtaan. Tiedän esimerkiksi tapauksen, jossa hyvin perinteistä kristillistä linjaa edustanut henkilö erosi kirkosta kohdattuaan seurakunnan työntekijän alkoholin vaikutuksen alaisena työtehtäviä hoitaessaan. Parempi kai tällaisessa tilanteessa olisi sitten erota vain seurakunnasta ja vaihtaa naapuriseurakuntaan, kuin jättää kirkko kokonaan.

Seurakunta on kuitenkin eri asia kuin kotikunta. Siteet kotiseurakuntaan voivat säilyä hyvinkin vahvoina, vaikka elämäntilanne vaatisikin muuttamaan kirjat toiselle paikkakunnalle. Jokuhan voi joutua muuttamaan vaikka vuoden välein – kuinka kiinteäksi se side muodostuu kulloiseenkin seurakuntaan? Olisiko tällaisessa tilanteessa mahdollistettava pysyminen alkupe-
räisen kotiseurakunnan jäsenenä?

Ja toisaalta, jos sanotaan, että henkilöseurakuntien myötä muodostuisi konservatiivien seurakuntia ja liberaalien seurakuntia, niin eikö sellainen ole jo nyt enemmän tai vähemmän todellisuutta kansankirkossamme? Tämä on näkynyt muun muassa eräissä lähetyismäärärahoja koskevissa päätöksissä, valitettavasti. Voiko henkilöseurakuntien perustaminen enää näitä konflikteja kärjistää, vai voisiko se jopa lieventää niitä?

Ajatus siitä, että seurakuntaan kuulumisen irrotettaisiin maantieteellisestä asuinpaikasta, tuntuu kovin suurelta muutokselta. Mutta ollaanhan täällä nyt ajamassa muutenkin suurta muutosta seurakuntarakenteisiin. Jos rohkeita ja ennakkoluulottomia uudistuksia seurakuntarakenteeseen peräänkuulutetaan, niin sellainen tämä nyt ainakin olisi. Minulla ei ole lopullista kantaa tähän kysymykseen. Kuten sanottua, en ole näihin henkilöseurakuntia koskeviin esityksiin oikein innokkaasti kyllä suhtautunut. Mutta seuraan mielenkiinnolla tämän aloitteen saamaa käsittelyä.

Edustajakollega Markku Huttunen Kuopiosta ja Mikkelin piispa Seppo Häkkinen sekä minä kokouspaikan pihalla toukokuussa 2014.

7.5.2014 Kyselytunti

Arvoisa puheenjohtaja. En tietenkään tarkoittanut, että seurakuntavaalit kuuluisivat vain tietylle ryhmälle. Omassa kotiseurakunnassani ennen viime seurakuntavaaleja tein vaalilautakunnan jäsenenä kaikkeni, että äänestyspaikat vietiin ns. kansan pariin, ja äänestysprosentti melkein tuplaantui. Monesako vaikkapa pääkaupunkiseudun seurakunnassa kävi samoin? Mutta minä en näillä perusteilla ymmärrä aivan sitä, että edelleenkään, minkä takia, siellä silloin, kun kävin joku viikko sitten sivuilla, siellä olivat tietyt liikkeet ja tietyt poliitikot edustettuina. Minä en ymmärrä, mitä tekemistä sillä on matalan kynnyksen kannalta tai sen, että meidän äänestysprosentti nousee, tai sen, että tavoitellaan sellaisia henkilöitä, jotka ovat ohuesti sitoutuneita kirkkoon. Näitten kahden asian suhdetta minä en täysin ymmärrä.

Kyselytunnin puheenvuoroni liittyi kirjallisiin kysymyksiin, joita sekä Sammeli Juntunen että minä olimme tehneet liittyen kirkon yhteisen seurakuntavaalikampanjan ”Usko hyvän tekemiseen” eräisiin seikkoihin, joita pidimme ongelmallisina, joskin hieman eri näkökulmista.

Kirjallinen kysymykseni kokonaisuudessaan oli:

Kirkko toimii aktiivisesti internetissä ja sosiaalisessa mediassa, mikä on luonnollisesti hyvä asia. Kirkko on alkanut kampanjoida myös syksyn seurakuntavaaleihin liittyen. Ymmärtääkseni kirkon Facebook-sivustojen tulee edustaa kirkon virallista linjaa eikä minkään tahojen yksittäisiä mielipiteitä. Kuitenkin seurakuntavaaleihin liittyvät kampanjan Usko hyvän tekemiseen Facebook-sivun tykkäykset-kohdasta löytyy muun muassa Vihreän liiton poliitikkojen Tuija Braxin ja Ville Niinistön fanisivut. En ymmärrä, minkä takia kirkon seurakuntavaalikampanja antaa julkista tukea joillekin yksittäisille poliitikoille. Samoin kampanjan puitteissa on tykätty esimerkiksi Tulkaa kaikki -liikkeen sivuista, mutta kirkon piirissä toimivia konservatiivisempia liikkeitä ei ole huomioitu.

Seurakuntavaaleihin liittyvä kampanja Usko hyvän tekemiseen muutoinkin herättänyt ihmetystä alkaen otsikostaan. Eikö luterilaisessa opissa ole kyse nimenomaan uskosta Jeesukseen eikä uskosta hyviin tekoihin? Tämän näkemyksen ja yleensäkin kirkon perustehtävään, Jeesuksen sovitustyöstä kertovan evankeliumin julistamiseen ja henkilökohtaisen uskonratkaisun merkitykseen liittyviä kysymyksiä tulisi pitää kirkkaasti esillä kaikessa kirkon tiedottamisessa. Edellä olevan johdosta kysyn, mikä taho on vastuussa seurakuntavaalien Facebook-kampanjan ylläpitämisestä, ja onko kirkko huolehtinut riittävästi siitä, että kirkon nimissä tapahtuva toiminta Facebookissa edustaa kirkon virallista linjaa eikä sivustojen ylläpitäjien yksityisiä mielipiteitä.

8.5.2014 Nuorten osallisuuden vahvistamista koskeva kirkolliskokouksen toimeksianto (Ilmoitus 3/2014)

Arvoisa puheenjohtaja, haluan minäkin kiinnittää huomiota ajatukseen, että edustuksellinen demokratia ei kiinnostaisi enää nuoria. Jos asian koetaan olevan näin, niin silloinhan kirkon tulee ryhtyä toimimaan sen hyväksi, että se jälleen kiinnostaisi. Ja kyllähän se kiinnostaakin, kun vain nuoret saavat tietoa, miten vaikutetaan. Kuntapuolella, kuten tässä aikaisemmissa puheenvuoroissa on mainittu, monissa kunnissa toimii nuorisovaltuustoja, joiden edustajia valitaan puhe- ja läsnäolo-oikeudella eri lautakuntiin. Olen itse ollut kotiseudullani perustamassa aikanaan nuorisovaltuustoa. Kyllä kovasti vastustustakin oli, mutta niin ne edustajat vähitellen lautakuntiin saatiin – kymmenkunta vuotta meni siinä prosessissa.

Seurakuntiin voisi antaa kirkon johdosta ohjeistusta, että ainakin seurakuntien johtokuntiin voisi valita seurakunnan nuorten kokouksessa esitettyjä nuorten edustajia puhe- ja läsnäolo-oikeudella. Seurakuntia pitää kannustaa tähän, viedään jokainen meistäkin tätä eteenpäin omissa seurakunnissamme. Tämän suuntainen esityshän sisältyy muun muassa tähän nuorten

aikuisten vaikuttamisryhmä NAVIn puheenjohtajan erinomaiseen kannanottoon, joka sähköpostilla tuli. Mutta erittäin tärkeätä on myös meidän kaikkien kannustaa nuoria ehdokkaaksi. Uskon, että henkilökohtaiset kontaktit ja työ paikallisseurakunnissa vaikuttaa nuorten mukaantuloon paljon enemmän kuin esimerkiksi vaikkapa kirkon valtakunnalliset mainoskampanjat, jotka parhaimmillaankin vain tukevat tätä työtä. Ja suurin motiivoiva tekijä on toki se, että kun Jeesus tulee nuorelle rakkaaksi, niin silloin monesti nousee myös kiinnostus vastuunkantoon kotiseurakunnassa. Eli luodaan vaikutuskanavia, kerrotaan niistä, ja pidetään tässäkin työssä evankeliumi kirkkaasti esillä.

9.5.2014 Kirkon keskushallintoa koskevan sääntelyn muuttaminen, lakivaliokunnan mietintö 1/2014 kirkkohallituksen esityksestä 4/2013

Arvoisa puheenjohtaja. Lakivaliokunnan mietintö sisältää eriyvän mielipiteen piispainkokouksen kokoonpanon muuttamisesta kenttäpiispan osalta. Mielipiteen on allekirjoittanut viisi lakivaliokunnan jäsentä. Keskushallinnon sääntelyn muuttaminen piispainkokouksen osalta merkitsisi kenttäpiispan aseman ja painoarvon olennaista heikentämistä. On helppo argumentoida, että piispainkokousta ollaan määrittämättä nyt kokonaan uudelleen eikä kenttäpiispan asemaa tule verrata enää aikaisempaan tilanteeseen. Olennaisilta osiltaan piispainkokouksen tehtävät kuitenkin säilyvät, joten en pidä argumentaatiota kestäväenä.

On helppoa perustella, että kenttäpiispallehan annetaan nyt piispainkokouksessa sentään läsnäolo- ja puheoikeus. Mutta todellisuudessa kenttäpiispan asemaa heikennetään nykyisestään. Tällä hetkellä kenttäpiispa on piispainkokouksen täysivaltainen jäsen, kuten on ollut vuosikymmenten ajan. Eli kyse ei ole kauniista sanoista huolimatta parannus vaan selkeä heikennys kenttäpiispan asemaan. Iskulause tämän kysymyksen

valmistelussa tuntuu olleen "kenttäpiispa ei ole oikea piispa". Näin minulle on moni sanonut.

Kenttäpiispan asemaa täytyisi kuitenkin tarkastella Suomen kirkossa laajemmin kuin yksinomaan piispuuden perinteisten teologisten tunnusmerkkien kautta. Kenttäpiispan asema on ollut meillä erityistapaus. Voiko joku osoittaa, mitä vahinkoa tästä erityistapauksesta on ollut kirkolle tai isänmaalle? Meidän on syytä ottaa huomioon maassamme tapahtunut kehitys ja se prosessi, jolla kenttäpiispan asema on maahamme muodostunut. Sitten uskonpuhdistuksen on luterilaisen kansankirkon vaikutus yhteiskuntamme vuosisataiseen kehitykseen ollut erittäin merkittävä. Mutta meillä on maassamme myös toinen erityislaatuisen, merkittävä, yleiseen vapaaehtoiseen kannatukseen perustuva instituutio, Puolustusvoimat.

Maanpuolustus nojaa meillä edelleen yleiseen asevelvollisuuteen. Kansankirkkoon ei ole pakko kuulua, eikä armeijaa ole pakka käydä. Silti edelleen suuri osa kansasta maksaa kirkollisveronsa ja valtava enemmistö isänmaallisista nuorista miehistä suorittaa asepalveluksen sekä myös kasvava joukko naisia. Myös erilaista muuta vapaaehtoista maanpuolustustoimintaa harjoitetaan aktiivisesti maassamme. Kirkolla ja Puolustusvoimilla on Suomessa erityissuhde. Tämän vuoksi pidän perusteltuna kenttäpiispan aseman pitämistä nykyisellään. Uusi kirkkolain 21 luvun 1 § tulisi säätää muodossa "Piispainkokouksen jäseniä ovat hiippakuntien piispat sekä kenttäpiispa."

Kenttäpiispa-instituutio syntyi maassamme aikana, josta esimerkiksi omalla kotipaikkakunnallani muistuttaa erään taistelupaikan muistomerkki, johon on kirjoitettu sanat "Tässä auttoi Herra". Kirkon ja kristinuskon vaikutus armeijassa viime sodissamme oli erittäin merkittävä. Hädän hetkellä sotilaamme turvasivat Jumalaan. Sotilasappien merkitys rintamalla oli tärkeä. Viime viikolla julkaistussa runokirjassani riimittelin näistä ajoista mm. seuraavasti: "Talvisodan ihme meidät turmiosta

pelasti. Luojaan sekä Mannerheimiin kansa silloin turvasi. Orjia ei meistä tullut, koska vastaa pistettiin. Kalliin uhrin ansioista vapaus vankka varjeltiin."

Sotavuosien aikana käytiin keskustelua Puolustusvoimien kirkollisen työn johtajan asemasta. Tähän liittyvät dokumentit – jos teillä on joskus aikaa niihin tutustua – ovat erittäin mielenkiintoisia. Ainakin osa piispoista, siis tuolloisista piispoista, ja muista tuon ajan johtavista kirkkovaikuttajista vastusti silloisen sotarovastin tehtävänimikkeen muuttamista kenttäpiispaksi. Pelättiin, että kenttäpiispan nimitys toisi jonkinlaisen inflaation piispan arvolle. Tästä huolimatta presidentti Risto Ryti sekä Suomen marsalkka Mannerheim toteuttivat kenttäpiispuuden perustamisen vuonna 1941. Eikä tätä tarkoitettu vain arvonnimeksi, vaan sen myötä haluttu antaa kenttäpiispalle eräitä piispalle kuuluvia tehtäviä. Suokoon Luoja, ettei maamme joutuisi enää yhteenkään sotaan. Mutta jos kovat päivät tuleva, on kristillisen kirkon ja armeijan yhteyden säilyttävä. Se on varmasti siunaukseksi kansallemme, kuten on jo nyt, rauhan aikana.

Tässä lähetekeskustelun aikana on käytetty hyviä puheenvuoroja siitä, mikä merkitys Puolustusvoimien hengellisellä työllä on ja minkä takia olisi perusteltua säilyttää kenttäpiispan asema. Yhteiskunnassamme kristillisyys on nyt kovan hyökkäyksen alla esimerkiksi koulumaailmassa. Seuraavaksi voi alkaa ulvonta kristillisyyden ilmenemismuotojen hävittämiseksi armeijasta. Kenttäpiispan aseman heikentäminen tulkittaisiin helposti niin, ettei kirkko pidä enää sen ja Puolustusvoimien suhdetta yhtä tärkeänä kuin ennen.

Täytyy muistaa myös, miten hierarkkinen laitos armeija on. Jotakin minä, vaikka olen vain korpraali, upseerin poikana ja kadetin veljenä tiedän. Tämä tulkittaisiin helposti todella niin, että kirkko ei pidä sen ja Puolustusvoimien suhdetta yhtä tärkeänä kuin ennen. Toki minä sen ymmärrän ja tajuan, että eivät tämän esityksen tekijät sitä halua. Tässä on vuorenvarmasti

vilpitön tahto takana. Mutta silti minusta tuntuu siltä, että älkäämme antako aseita ateistien käsiin tässä asiassa.

No joku voi pohtia, että eihän tätä koko uudistusta nyt lähdetä yhteen kenttäpiispaan kaatamaan. No ei tietenkään! Eikä sitä tarvitse siihen kaataa. Pidetään huoli, ettei niin käy. Äänestetään tältä osin muutos, että kenttäpiispa pidetään piispainkokouksen oikeana jäsenenä, ja sitten hyväksytään tämä esitys kokonaisuudessaan. Hyvät edustajakollegat, esitän pohdittavakseen, mitä pahaa kenttäpiispan aseman säilyttämisestä koituisi kirkolle ja isänmaalle, Monia uhkia kenttäpiispan aseman heikentäminen kyllä sisältää. Lopuksi totean: Minkä Mannerheim on nimittänyt, sitä älköön kirkolliskokous erottako!

9.5.2015 Kirkon keskushallintoa koskevan sääntelyn muuttaminen, lakivaliokunnan mietintö 1/2014 kirkkohallituksen esityksestä 4/2013

Arvoisa puheenjohtaja. Keskustelun aikana ei esitetty yhtään perustelua, mitä kirkko hyötyisi siitä, että kenttäpiispa heitetään ulos piispainkokouksen jäsenyydestä. Monenlaisia perusteluja kielteisistä vaikutuksista kuitenkin esitettiin. Toivon, että pidämme kenttäpiispan aseman vahvana. Kannatan tehtyä esitystä.

5.11.2014 Henkilöseurakuntien mahdollistaminen uudessa seurakuntarakenteessa, hallintovaliokunnan mietintö 1/2014 edustaja-aloitteesta 4/2014

Arvoisa puheenjohtaja, haluan vain todeta, että olen lähtökohtaisesti suhtautunut melko kielteisesti näiden henkilöseurakuntien perustamiseen. Muistaakseni viime istuntokaudella käytin pitkähkön puheenvuoron tuolta pöntöstä tästä asiasta. Aloite ei ole ongelmaton, mutta kuitenkin ajattelen, että aika muuttuu ja kansankirkkomme asema on tänään uhatumpi kuin

kenties koskaan historiansa aikana. Pysyisikö kirkkomme paremmin kasassa, jos kirkosta eroamisen sijaan protestojat liittyisivät itselleen läheisempään seurakuntaan? Uskon, että tässä tulevana vuosina asiaa on syytä vakavasti pohtia edelleen. Sillä on paljon mahdollista, että välttämätön kehitys tässä kirkossa tulee johtamaan siihen suuntaan, että parokiaalisuuden periaatteesta tullaan luopumaan, mutta sen aika ei taida olla vielä kypsä.

6.11.2014 Vaihtoehtojen lisääminen avioliittoon vihkimisen kaavaan tilanteissa, joissa toisella tai molemmilla vihittävistä on lapsia, käsikirjavalioikunnan mietintö 1/2014 edustaja-aloitteesta 2/2014

Arvoisa puheenjohtaja. Ymmärrän oikein hyvin tämän aloitteen tarkoituksen, ja ne hyvät tarkoitukset, jotka käsitan tämän hyvän aloitteen takana, koskettivat minua henkilökohtaisesti sen verran, että halusin tulla ihan tänne puhujakorokkeelle oman mielipiteeni sanomaan, vaikka tämä aihe ei varmaan profiililtaan ihan kaikkein lähimpänä minua olekaan. Ne huolet, joista aloite kumpuaa ovat aiheellisia ja nousevat varmasti elävän elämän kokemuksista. Mutta henkilökohtaisesti koen asian niin, että niiden hyvien tapojen toteuttamiseksi, jolla tällä aloitteella pyritään, on olemassa muitakin keinoja kuin avioliiton vihkimisen kaavan muuttaminen. Aivan kuten edellinen puhuja tuossa ansiokkaasti totesi.

Toisen puolison lasten mainitseminen ja uusperheen perheenä siunaaminen vihkikaavan yhteydessä ei ole ongelmatonta. Miltä se tuntuu esimerkiksi lasten toisesta vanhemmasta, jos hänen lapsensa siunataan yhdeksi perheeksi entisen puolison uuden aviopuolison kanssa. Voivatko lapset joutua kiistakappaleeksi tällaisessa tilanteessa, jossa se vanhempi, jota ei olla vihkimässä, vastustaisi tällaisen vihkikaavan käyttöä. Entä

minkälaiselle arvostelulle sellainen isäpuoli taikka äitipuoli joutuisi alistumaan, jos hän ei syystä tai toisesta haluaisi ottaa sitä kaavaa, jossa lapset mainitaan. Muodostuisiko sosiaalinen paine tällaisen kaavan valitsemiseen, jotta hääväki ei ajattelisi hänen hyljeksivän puolison lapsia.

Sitä paitsi ajattelen näin, että jos puoliso todella sitoutuu vihkivalaansa, niin eikö rakkautta puolisoa kohtaan osoiteta myöskin siten, että suhtaudutaan kunnioittavasti puolison läheisiin? Kun lupaa rakastaa niin eikö tämä kaikki jo sisälly siihen ilman muuta. En ole teologi, mutta ymmärtääkseni pappi voi jo nyt ja hänellä pitäisi olla koulutuksensa puolesta siihen edellytykset vihkipuheessa, rukouksissa tai muissa toimissa vihkimitilaisuudessa ottaa puolisoitten lapset huomioon, aivan kuten edustaja Vesti äsken totesi. Näissä yhteyksissä perheiden yksilöllisen tilanteen voi varmasti huomioida paremmin kuin valmiiksi laadituissa kaavoissa.

Haluan kertoa ajatuksiani myös oman henkilöhistoriani pohjalta. Minähän en ole itse naimisissa, mutta 12-vuotiaana minulla oli tilaisuus osallistua oman isäni ja hänen vaimonsa häihin vanhan sukutilamme pihamaalla. Minulla ei ole sadun pahaa äitipuolta vaan hyvä äitipuoli, jonka kanssa olen tullut toimeen. Nytkin hän on muuten tehnyt minulle kovasti vaalityötä seurakuntavaaleissa ja olen tästä erittäin kiitollinen. Mutta minun on kyllä tunnustettava, että olisi tuntunut hyvin nololta ja jopa kiusalliselta, jos heidän vihkikaavassaan siinä tilaisuudessa olisi jontekin viitattu minuun. Saaticka, että minun nimeni olisi siinä mainittu. Pahimmillaan sellainen olisi voinut jopa lisätä jännitteitä lähimpien omaisteni ja sukujeni välillä varmasti hankaloittaen tuolloisen 12-vuotiaan elämää.

Avioliitto solmitaan miehen ja naisen välillä. Pyhä kristillinen avioliitto on jo luomisessa asetettu miehen ja naisen väliseksi. Vaikka näillä kaavamuutoksilla ei toki missään nimessä muutettaisi piiruakaan tämän käsitteen sisällöstä, niin silti

pitäisin hieman vaikeana ajatella, että vihkikaavassa huomioitaisiin esitetyllä tavalla myös muita henkilöitä kuin tämä aviopari, jotka ovat solmimassa keskenään pyhän avioliiton.

Aloitteessa kerrottiin yhtenä sen tarkoituksena olevan, että "Uusperheessä elävät tai uusperhettä suunnittelevat parit tai avoliitossa elävät parit rohkaistuisivat yhä useammin kirkolliseen avioliittoon vihkimiseen." Tämä tavoite on tietysti erittäin kannatettava ja kristillisen opin mukainen ja oli erittäin ilahduttavaa lukea tämä tavoite täältä esitystekstistä. Kirkonhan on kannustettava perheen perustamista suunnittelevaa miestä ja naista pyhittämään liittonsa kirkollisella vihkimyksellä.

Arvoisa puheenjohtaja, todella siis ymmärrän niitä vaikutuksia ja perusteita, jotka ovat tämän monin tavoin ansiokkaasti laaditun aloitteen taustalla mutta uskon kuitenkin, että nämä esityksen hyvät tavoitteet ovat toteutettavissa luontevammin muilla tavoin kuin vihkikaavaa muuttamalla. Käsikirjavalioikuntahan on mielestäni hyvin ansiokkaasti viitannut esimerkiksi kodin siunaamisen yhteydessä mahdollisuuteen eri perheenjäsenten huomioimiseksi. Kiitän käsikirjavalioikuntaa hyvästä mietinnöstä.

(Kyse oli mielestäni sinällään hyvää tarkoittavasta, mutta luvalla sanoen hölmöstä aloitteesta, jossa esitettiin, että vihkikaavant tekstissä otettaisiin huomioon avioparin mahdolliset lapset. Aloite antoi aihetta esim. sanomalehtien pilakuville, missä morsiusparin rinnalla seisoi vihaisen näköinen vanhempi nainen ja pappi kysyi: "Haluatko ottaa anopiksesi...?")

5.5.2015 Virsikirjan lisävihkon hyväksyminen (Kirkkohallituksen esitys 13/2014)

Arvoisa puheenjohtaja. Mitä musiikkiin tulee, niin koen kyllä olevani aika maallikko sen suhteen mitään lausumaan. Mutta juuri maallikkoedustajaksihan minut on tänne valittukin,

niin rohkenen muutaman ajatukseni tuoda julki. Olen yrittänyt kahlata tämän uuden esitetyn virsikirjan lisävihkon läpi ja luke-
nut kaikki esitetyt uudet virret suomenkielisen version osalta. Yleisesti ottaen haluan todeta, että esitykset ovat hyviä, joukossa on monia suurellekin yleisölle tuttuja ja suomalaiseseen hengelli-
seen lauluperinteeseen vakiintuneita lauluja, joiden moni ihmi-
nen ehkä on jo kuvitellutkin olevan mukana virsikirjassa.

Tällaisia ovat esimerkiksi numero 908 Yksi nimi ylitse muiden, tai numero 924 Kahden maan kansalainen. Erityisesti ilahdutti huomata Salve Regina -hymnin pohjalta tehty virsi numero 938. Marian rooli luterilaisessa kirkossa, niin lauluperin-
teessä kuin muutenkin, on ehkä jäänyt tarpeettoman vähälle. Samoin haluan mainita laulun 978 Pyhän kaupungin porteista saavat, joka on kyllä erittäin kaunis ja puhutteleva.

Emme saa koskaan vähätellä musiikin merkitystä uskon-
nollisen perinteen siirtämisessä sukupolvelta toiselle. Eikä mu-
siikin voimalla siirry ainoastaan perinne, vaan vahvan kristillisen sanoman sisältävä evankelioiva laulu voi hyvinkin synnyttää ja ylläpitää uskoa Jeesukseen ja antaa voimaa kristityn taisteluissa, iloissa ja suruissa. Minua on henkilökohtaisesti, roh-
kenen kertoa, koskettanut suuresti esimerkiksi kertomukset isomummistani, joka oli kuulemma tehnyt monet kotitilan askareet kristinuskon ilosanomaa kertoneita lauluja hyräillen. Ne antoi-
vat lohtua vaikeinakin hetkinä. Hän ehti haudata neljästätoista lapsestaan neljä ja myös aviomiehensä nuorimman lapsen ol-
lessa puolitoistavuotias. Mutta silti piti perhettä eteenpäin viedä, ja kerrotaan, että monet kerrat hän aamulla navettapolkua astel-
lessaan, joskus kyyneltenkin lävitse lauloi, että *"Käy yrttitar-
hasta polku / vie Golgatalle se..."* Meillä on siis suuri vastuu myös tuleville sukupolville, kun hyväksymme näitä virsiä ja edistämme siten niiden mahdollista vakiintumista osaksi kristil-
listä perinnettä Suomessa.

Rohkenen tässä ottaa myös hieman kriittisesti tarkasteluun erään tähän lisävihkoon esitetyn laulun numero 915 ”En tiedä, miksi kirkonpenkkiin näin”. Tämän laulun sanat ovat sinällään ihan taidokkaasti riimitellyt ja sävelmä on hyvin kaunis, kuten äsken tuossa saimme kuulla, ja se sisältää omalla tavallaan myös sangen koskettavan tarinan. Mutta rohkenen kuitenkin heittää kysymyksen, toivoakseni en sillä ketään loukkaa, että onko tämän tyyllisen laulun paikka sitten kuitenkaan kirkkomme virsikirjassa. Se kertoo henkilöstä, joka tulee kirkkoon ja jonka kirkossa käymisestä annetaan se kuva, että rukous ei noussut taivaisiin eikä henkilö saanut kirkossa Luojustaan yhtään enempää tietoa kuin hänellä oli sinne kirkkoon tullessaan. Jokin epämääräinen yleisuskonnollinen aavistus Jumalan olemassaolosta jää siinä kirkossakäynnin ainoaksi sanomaksi.

Siinä, että virsissä kerrotaan meidän epäilyksistämme ja siitä, ettemme aina koe Jumalan läsnäoloa, ei tietenkään ole mitään pahaa. Ja on tärkeää, että juuri sellaisia ihmisiä rohkaistaan kirkkoon ja kristillisen sanoman pariin. Olihan epäilijällä paikkansa jopa opetuslasten joukossa. Ja eiköhän useimmilla meistä ole ollut omakohtaisestikin tällaisia kokemuksia. Mutta en tiedä, voidaanko tämän kaltaisella laululla rohkaista ihmisiä etsimään Jumalaa. Ei kirkon sanomaksi riitä viesti siitä, että jokin epämääräinen koskettaa sydäntä, kun istutaan hiljaa kirkossa. Hyvä on välillä olla joskus hiljaakin, mutta eihän kirkon sanoma ole se, että etsitään itseä hiljaisuudessa, vaan kirkon sanoma on kertoa, että Jumala löytyy Golgatan ristiltä. Jeesus elää tänäänkin ja hänen kauttaan on tie Jumalan yhteyteen auki. Se sanoma pitää sille kirkkoon tulijalle käydä kirkkaaksi.

Tämä laulu 915 näkyy olevan aika uusi laulu eikä se ole varmaankaan ehtinyt vielä vakiintumaan meidän perinteesemme, mutta kyllä tuota lukiessa tuli mieleen, että millaisessa yhteydessä tällaista virttä sitten veisattaisiin. Jumalanpalveluksessa, kastetilaisuudessa, konfirmaatiossa, häissä vai

hautajaisissako laulettaisiin, että ”*en Luojastani vieläkään mä tiedä enempää, enkä tiedä, saanko tietääkään*”? Tämä oli siinä kolmannessa säkeistössä, jota äsken ei laulettu. Tässä laulussa 957, Tämä on... meille luvataan, on myös samaa henkeä, kun siinä kerrotaan, kuinka ehtoollisen jälkeen lähdetään kulkemaan epävarmaan tietä ja ikuisuutta kohti meneminenkin on jostain syystä varustettu kysymysmerkillä.

Näillä ajatuksilla kiitän tähänastisesta työstä ja toivon viisautta ja menestystä virsikirjan lisävihkon jatkokäsittelylle.

6.5.2015 Kirkon paikallistason rakenteita koskevan sääntelyn muuttaminen, lakivaliokunnan mietintö 1/2015 kirkkohallituksen esityksestä 3/2014

Arvoisa puheenjohtaja. Lakivaliokunnassa on jätetty kolme eriävää mielipidettä tähän mietintöön. Yli puolet lakivaliokunnan jäsenistä on ollut siis mukana jossakin eriävässä mielipiteessä. Paperisena jaetussa mietinnössä liitteenä olevasta minun ja edustaja Lindbäckin allekirjoittamaksi merkitystä eriävästä mielipiteestä on jostain syystä jätetty pois edustaja Viitalan nimi, netissä olevassa versiossa se kyllä oli mukana, eli tuotakoon se nyt myös tässä ilmi. Yhtenä tämän eriävän mielipiteen jättäneistä haluan muutamalla sanalla kertoa näkemykseni tähän asiakokonaisuuteen.

Haluan aluksi kommentoida muutamia niitä väitteitä, joilla olen eri yhteyksissä kuullut tätä hanketta puolustettavan. Ensinnäkin on sanottu, että miten te siellä pohjoisessa ja muilla niin sanotuilla syrjäalueilla aiotte sitten pärjätä, jos tätä pakko-yhtymämallia ei toteuteta. Että miten te sitten saatte ne rahat riittämään? Mutta eihän tässä ole esitetty minkäänlaisia laskelmia, jotka osoittaisivat, että tämä malli toisi jonkunakaanlaisia säästöjä, saattikka että se toisi sellaisia säästöjä, joita ei muuten voitaisi synnyttää. Syrjäalueiden välimatkat eivät lyhene sillä, että

muodostetaan pakolla seurakuntayhtymiä. Lapissa jo muutaman seurakunnan pakottaminen yhtymään tulee väistämättä johtamaan sellaisiin seurakuntayhtymiin, jotka maantieteellisesti merkitsevät samaa kuin se, että vaikkapa Turku ja Tampere pistettäisiin samaan seurakuntayhtymään, ja enemmänkin. Pitkien välimatkojen aiheuttamat kustannukset ovat tosiasiat yhtymissäkin.

Ja toisaalta jo nyt on mahdollista käyttää yhteisiä työntekijöitä ja perustaa myös yhtymiä, jos se jollakin alueella koetaan tarkoituksenmukaiseksi. Kun tässä on kerrottu, kuinka yhtymillä on turvattu pienten seurakuntien olemassaolo, sehän on erittäin hyvä asia. Mutta senhän voi tosiaan tehdä jo nyt. Ei se vaadi tätä esitystä.

Toiseksi on sanottu, että rikkaat seurakunnat ovat itsekkäitä, tätä vastustavat rikkaiden seurakuntien edustajat, kun he eivät halua solidaarisesti auttaa köyhempiä. Vastustavat näitä pakkoyhtymiä, jottei tarvitse luopua omaisuudesta toisten hyväksi. Mutta miten tämä esitetty seurakuntayhtymämalli tähänkään avun toisi? Tuskin kovin monella seurakunnalla on niin suuria omaisuuksia, että niiden tasaamisella voidaan pidemmän päälle yhtymän sisällä köyhempien seurakuntien ongelmia poistaa, vaikka seurakuntien oma omaisuus vietäisiinkin yhtymän yhteisen päätöksenteon käsiin. Miten se iso seurakunta saataisiin siinä paljon markkinoidussa väljässä perussäännössä antamaan sille pienelle seurakunnalle enemmän kuin mitä se jo nyt saa? Kyllä kai verotuloista ne keskeisimmät tulot kuitenkin jatkossakin niihin yhtymiin tulevat.

Sitten on sanottu, että pakkoyhtymiin on mentävä, koska olisi työlästä ja raskasta pitää yllä kahta erilaista sääntelyä, siis yhtymiä koskevaa sääntelyä ja itsenäisiä seurakuntia koskevaa sääntelyä yhtä aikaa. Mutta hyvänen aika, sellainen mallihan on jo nyt olemassa. Mitä vahinkoa siitä on tähänkään asti tullut?

Ja on myös sanottu, että päätös täytyy tehdä nyt. Että tässä on niin iso työ tehty, ja on kehityksen pysäyttämistä ja voimavarojen hukkaan heittämistä ja ties mitä, jos tätä ei nyt hyväksytä. Ja että rakennemuutos on välttämätön. Mutta eihän tämä valmistelutyö hukkaan mene, vaikka tätä kokonaisuutta ei nyt kaikkine siihen sisältyvine ongelmakohtineen tällä istuntoviikolla hyväksyttäisi. Tulevaisuudessa tämän valmistelun monia hyviä elementtejä tullaan joka tapauksessa varmasti hyödyntämään seurakuntarakenteitamme koskevassa päätöksenteossa. Sosiaalinen paine täällä tällä viikolla esityksen hyväksymiselle on epäilemättä kova. Mutta joskus on kuitenkin rohkeutta ja jopa viisautta toimia vastoin sitä, minne virta vie ja yleinen mielipide käy.

Minä olen tällä viikolla paljon ajatellut sitä, että keitä minä täällä edustan, ketkä minut ovat tänne lähettäneet. Paitsi Korkeimman edessä, niin heille minä olen toiminnastani täällä vastuussa. Rovaniemen rovastikunnan kokouksessa oli yksimielinen kanta: yhtymiin vain vapaaehtoisuuden pohjalta. Siinä kokouksessa oli mukana suuren seurakunnan edustajia ja monta pienten seurakuntien edustajaa. Myös erilaisen hengelliset taustat olivat edustettuina, oli liberaaleja ja konservatiiveja ja siltä väliltä. Ja kaikki olivat yksimielisiä tästä asiasta. Ei pakko-yhtymiä. Sama malli kun ei sovi kaikkialle Suomeen, kuten tässä useissa puheenvuoroissa on jo todistettu, eivätkä puheet väljästä perussäännöstä riitä poistamaan perusongelmaa, yhtymiin pakkottamisen problematiikkaa.

Meillä on suuria seurakuntia, osa juuri yhtyneitä, joiden pilkkominen olisi turhaa ja keinotekoisia. Meillä on pieniä seurakuntia, jotka pärjäävät hyvin ja tekevät naapureittensa kanssa tarvittaessa hyvää yhteistyötä omista lähtökohdistaan käsin. Miksi me lähtisimme rikkomaan näitä hyviä paikallisista olosuhteista rakentuneita malleja? Muutoksia tulee varmasti tulevaisuudessa. Mutta onko tämä oikea ja kestävä tapa tehdä niitä?

Koko tämä pakkoyhtymähankehan lähti liikkeelle viime hallituskaudella aloitetusta suurkuntahankkeesta, joka on kokenut tunnetun loppunsa. Nyt meillä on uusi hallituskausi alkamassa, ja millaiseksi Suomen kuntakenttä ja tehtävänjako nyt muodostuvat, siitä meillä ei vielä ole tietoa, korkeintaan aavistuksia. Tämä kirkon paljonpuhuttu Kipa-hankekin on vielä moinen myllerryksineen kesken. Olisiko syytä suorittaa yksi suuri prosessi kirkossa loppuun ennen kuin seuraavaa käynnistetään seurakuntakenttäämme kuormittamaan? Tulevaisuudessa, jos tämä valitettava jäsenkato kirkossa jatkuu, voimme sitä paitsi joutua päätyämään lopulta siihen, että meillä on vain kaksi hallinnon tasoa: perusseurakunnat sekä hiippakunnat.

Sitä paitsi eilen tuonne pöydillemme jaettiin tulevaisuusvaliokunnan mietintö, jossa esitettiin komitean nimeämistä tuotamaan kirkolle uusia organisaatiomalleja. Viime syysistuntokaudella jo täällä tehtiin päätös perustaa komitea, jonka tehtävänä on a) arvioida kirkon organisaatiota kokonaisuutena, b) tehdä tarpeelliset selvitykset siitä, sekä c) laatia ehdotus uudesta kirkon organisaatio- ja toimintamallista tai vaihtoehtoista malleista viimeistään marraskuussa 2016 kokoontuvalle kirkolliskoukselle.

Kun tällainen suuri työ on nyt käynnistymässä, eikö meidän tulisi jättää myös tämä kaikkein tärkein organisaatiota koskeva uudistustyö ennakkoluulottomasti tämän komitean harkittavaksi? Mitä tämän komitean kannattaa edes työtään aloittaa, jos me nyt lyömme lukkoon tämän kaikkein tärkeimmän organisaatiokysymyksen? Kirkolliskokous vieläpä katsoi, että "Visionäärinen luonteensa vuoksi komitean tulee olla ennakkoluuloton." Arvoisa puheenjohtaja, oma kantani tähän asiaan on, että tätä ei nyt tällä erää hyväksytä vaan jätetään raukeamaan.

7.5.2015 Kirkon paikallistason rakenteita koskevan sääntelyn muuttaminen, lakivaliokunnan mietintö 1/2015 kirkkohallituksen esityksestä 3/2014

(Kolme puheenvuoroa)

Tuosta eilisestä keskustelustakin kävi ilmi, että tämä seurakuntien pakottaminen yhtymiin on nyt se iso ongelma. Jos tämä asia saataisiin muutettua vapaaehtoisuuden pohjalle, niin tämä koko paketti monine hyvine elementteineen varmasti tulisi silloin erittäin laajalti täällä hyväksytyä. Olen vaan miettinyt, että miten käytännössä sitten tässä tulisi edetä. Ehkä tämä vapaaehtoisuus kuitenkin sitten vaatii sen, että tämä mietintö jätettäisiin nyt tällä kertaa raukeamaan ja valmistellaan sitten syksyksi sellaisena, että siinä on tämä vapaaehtoisuus mukana. Mutta tämän pykälän osalta kannatan edustaja Lindbäckin esitystä.

* * *

Arvoisa puheenjohtaja. Lähtökohtaisesti olen kyllä ollut sitä mieltä, että papeilla tulisi olla esittelijävastuu, eikä puheenjohtajuuksia oikeastaan missään seurakuntien luottamuseli-
missä. Mutta tässä on nyt tämmöinen kompromissi esitettyä, että keskuudesta valitaan, eli voi tulla valituksi kirkkoherra, tai voi tulla valituksi maallikko, ja henkilökohtaisesti pidän kyllä tätä kompromissia huonompana kuin sitä, että se on joko tai, koska siinä on sitten papit ja se pappi ja maallikot heti vastakkain siinä ensimmäisessä kokouksessa. Tuolta kentältä käytännön kokemus osoittaa, ettei se välttämättä ole se kaikkein hedelmällisin tapa. Olisin ollut valmis siihen, että se on aina maallikko, mutta jos siihen ei ole valmiutta, niin sitten kannatan mieluummin vaikka tätä edustaja Seppälää.

* * *

Arvoisa puheenjohtaja. Tosiaan, kuten totesitte, nyt päätetään kokonaisuudessaan, hyväksytäänkö nämä esitykset vai hylätäänkö ne. Yleiskeskustelussa peräänkuulutettiin rohkeutta. Minäkin toivon meiltä nyt rohkeutta tehdä päätös, joka ottaa huomioon laajan kansankirkkomme alueellisen ja toiminnallisen moninaisuuden. Kaikki vaikuttavat olevan sitä mieltä, että muutoksia tarvitaan. Ei tämä seurakuntarakenteen hyväksi tehtävä työ siis pysähdy, vaikka tätä mietintöä ei nyt kaikkienensa hyväksyttäisi. Työ varmasti jatkuu ja ainakin itse toivon, että kun jätämme tämän nyt raukeamaan, niin lähitulevaisuudessa meille tuodaan tämän jo tehdyn valmistelutyön pohjalta esitys, josta on poistettu tämä porua herättänyt seurakuntayhtymiin pakottaminen ja annetaan mahdollisuus jatkaa itsenäisinä ainakin jos painavat alueelliset perusteet tätä edellyttävät.

Äsken keskusteltiin vilkkaasti myös kanttorien ja diakonien viroista, ehkä jatkovalmistelussa tämäkin asia voitaisiin vielä paremmalla ja laajemman yhteisymmärryksen löytävällä tavalla ottaa huomioon. On sanottu, että tämä on kirkkomme historian suurimpia muutoksia. Eikö sellainen tulisi siis tehdä todella huolella ja aidosti maamme eri kolkkien erityisolosuhteet huomioiden? Joskus voi olla viisautta ottaa askel taaksepäin, jotta päästään monta eteenpäin. Muuten syntyneiden vahinkojen korjaaminen voi olla hyvin työlästä.

Yleiskeskustelussa käyttämäni puheenvuoron perusteella esitän kunnioittavasti, että tässä muodossaan tämä mietintö jätettäisiin raukeamaan, eli että esitys hylätään.

Edustajakollega Pekka Reinikaisen seurassa 6.11.2015.

Opiston auditoriossa, missä kirkolliskokouksen täysistunnot pidetään.

8.5.2015 Kustannustehokkaiden seurakuntien ja seurakuntayhtymien vapaaehtoinen liittyminen KIPAAan (Edustaja-aloite 1/2015)

Arvoisa puheenjohtaja. Kiitän edustaja Lindbäckiä hyvästä aloitteesta. Useinhan erilaisia uudistuksia ajetaan voimakkaasti läpi ja vasta jäljellä huomataan, mitä kaikkea kielteistä siitä voikaan seurata. Minullekin on kantautunut seurakuntakentältä paljon kritiikkiä siitä, tuoko tämä KIPA-hanke minkäänlaisista lisäarvoa etenkin pienille seurakunnille, kuinka paljon tämä on vaikuttanut seurakuntien itsemääräämisoikeuteen ja onko säädöspohja edes ollut tarpeeksi riittävä siihen, että kaikki seurakunnat voidaan ehdottomasti velvoittaa liittymään KIPAAan. Toivon, että edustaja Lindbäckin aloite ja nyt esiin tuodut huolet otetaan vakavasti.

Ahvenanmaan edustaja Peter Lindbäck oli jättänyt aloitteen, jossa esitettiin, että ”KIPAAan liittyminen olisi vapaaehtoista niille seurakunnille ja seurakuntatalouksille, joilla on kustannustehokas ja toimiva taloushallinto, koska liittyminen heille monissa tapauksissa on osoittautunut suurina ongelmia ja lisäkustannuksia aiheuttavaksi.” Mikäli tämä ei olisi mahdollista, niin aloitteessa esitettiin toissijaisesti ainakin aikataulun lykkäämistä siksi, kunnes taloudelliset säästöt voivat syntyä.

8.5.2015 Uusi avioliittolaki (edustaja-aloite 2/2015)

Arvoisa puheenjohtaja. Lyhyesti vain omana kantanani totean, että olemme tosiaan tulleet Suomessa siihen tilanteeseen, että valtion ja kirkon avioliittokäsitykset eivät enää vastaa tosiaan, kuten täällä on todettu. Mutta missään tapauksessa se ei saa merkitä sitä, että kirkko luopuu Raamatusta, jo luomisesta ja Jeesuksen opetuksesta, nousevasta opistaan pyhästä avioliitosta. Surullisin mielin seurasin viime syksynä käytyä julkista

avioliittokeskustelua, jossa luterilaisen kirkon viesti jäi valitettavan epäselväksi. Jatkossa meidän kannattaisi ehkä tässä suhteessa ottaa oppia vaikkapa katolisesta kirkosta ja ortodoksisesta kirkosta, joiden kirkkojen johto puolusti rohkeasti ja horjumatta kristillistä avioliittokäsitystä miehen ja naisen välisenä liittona täällä Suomessakin. Lopuksi kiitän piispa Häkkistä ryhdikkästä esiintymisestä niin viime syksyn julkisissa keskusteluissa kuin myös tämän salikeskustelun aikana.

3.11.2015 Tuomiokapitulin aloiteoikeus seurakuntayhtymän muodostamiseksi sekä taloudelliset kriteerit velvoittaa liittymään seurakuntaliitokseen tai -yhtymään (Edustaja-aloite 4/2015)

Arvoisa puheenjohtaja, meillä on tosiaan tulevaisuuskomitea valittu, joka tekee työn kirkon rakenteen uudesta suunnittelusta, ja meillä on talvella ne vaalit, joissa tänne uusi konklaavi valitaan kirkolliskokoukseenkin istumaan, ja uudet päättäjät. Ehkä he voisivat päättää näistä asioista puhtaalta pöydältä, olletikin kun muistetaan, että seurakuntaliitoksia ja yhtymiä on nytkin mahdollista tehdä, ja ymmärtääkseni niitä kaavaillaan ja tehdäänkin. Eli kannatan edustaja Lindbäckin esitystä.

3.11.2015 Virsikirjan lisävihkon hyväksyminen, käsikirjavalioikunnan mietintö 1/2015 kirkkohallituksen esityksestä 13/2014 - Ensimmäinen käsittely

Arvoisa puheenjohtaja. Kiitän asiaa valmistelleita työryhmiä, käsikirjavalioikuntaa, perustevalioikuntaa ja piispauskousta suuresta tehdystä työstä virsikirjan lisälehdien valmistelussa. Erityisesti kiitän edustaja Vestiä perusteellisesta ja innostavasta asian esittelystä. Kyllähän musiikin rooli

evankeliumin julistamisessa ja uskonelämämme hoitamisessa on aivan valtava. Edustaja Ylä-Autio oli ihan oikeassa, että hel-luntailaisia virsiä pidetään monesti iloisina ja kauniina, ja monet luterilaisetkin nimen omaan näiden takia menevät sinne, ei siinä mitään pahaa ole, hyvä, että menevät helluntaiseuroihin, ne ovat oikein hyviä kokouksia, mutta on semmoinen asenne, että luterilaisuudessa musiikki on vähän semmoista ikävää jollotusta. Tuli tässä myös mieleen Hulda-mummini, jonka kuolinvuoteen äärellä soitettiin cd-levyltä tuttujen virsien musiikkia. On jotenkin kaunista ajatella, että hän sai tarttua Jeesuksen käteen niiden rakkaiden sävelmien ollessa viimeinen, mitä hän tästä ajasta kuuli.

Kiitän perustevaliokuntaa myös pyrkimyksistä eräiden sanoitusten opilliseksi terävöittämiseksi, mikä asia nousi esiin jo keväällä täällä lähetekeskustelussa. Tuolloin rohkenin ottaa kriittiseen tarkasteluun lauluesitykset suomenkieliseltä puolelta 915 ja 957. Muistelen, että tämä puheenvuoroni kaiketi herätti tunteuksia, kun sain siitä moneen suuntaan käynnyttä palautetta. Muistelen puheeni jälkeen kohdanneeni muun muassa kommentin, että "jaaha kirkossa ei näemmä halua enää antaa tilaa sitten epäilyksille". Ensinnäkin haluan todeta, ettei se, että jonkun virsiehdotuksen sopivaisuutta virsikirjaan arvostellaan, merkitse yleisesti asianosaisten esitysten, saati niiden tekijöiden arvostelua tai tuomitsemista. Monet sellaisetkin laulut, jotka eivät ole luonteeltaan ensisijaisesti hengellisiä, voivat puhutella ihmistä ja saada hänet pohtimaan elämänsä suuntaa myös uskon asioiden suhteen. Tätä ei tule vähätellä. Olen kohdannut joskus näkemyksiä, että esimerkiksi kirkossa saisi esittää vain vahvasti hengellisiä lauluja ja muuta pidetään maallistumisen osoitukseksi. Itse en näe, enkä koe kirkon menevän pilalle, vaikka siellä esitetään muutakin musiikkia, siis kirkkorakennuksesta nyt puhun, kunhan se on arvokasta eikä hengeltään kristinuskon vastaista.

Kirkon virsikirjaan päätyvissä lauluissa tulee kuitenkin näkyä selvästi kristinuskon sanoma. Ei riitä, että laulu on muutoin hyvä tai puhutteleva. Musiikin keinoin on varmaan lukemattomia ihmisiä viitoitettu taivastielle. Kysehän on pohjimmiltaan evankelioinnista, lähetyskäskyn täyttämisestä, siitä tehtävästä, jonka Jeesus meille antoi, ja joka on kirkkomme tärkein tehtävä edelleen.

Ihmisten epäilysten ja epäuskon todellisuuden tunnistaminen on tärkeää myös hengellisten laulujen parissa. Epäilijälle oli tilaa jopa Vapahtajan opetuslasten joukossa. Omaltakin kohdaltani uskallan todeta, että vaikka olenkin pian 15 vuotta sitten saanut uskoa syntini anteeksi Golgatan veressä ja yleisuskonnollisuus on vaihtunut kristityn identiteettiin ja Darwin on vaihtunut Jeesukseen, niin kyllähän epäusko ja epäilykset silti vaativat minunkin heikkoa uskoani, ei siitä juuri esimerkiksi ole. Mutta kirkon virsikirjan lauluissa täytyy olla kuitenkin toivon näköala ja selkeä vastaus ihmisten etsinnälle, että meillä on vastaus. Täällä muistaakseni jossain puheenvuorossa puhuttiin, että kirkolla on maailman paras tuote myyntiartikkelinaan.

Laululle 915, En tiedä miksi kirkon penkkiin näin, on hyvin vaikea löytää käyttötilanteita. Laulu on sinällään ansiokas niin sanoituksen kuin sävelmänsäkin puolesta, mutta onko sen paikka virsikirjassa? Virsi on sanomaltaan hyvin epämääräinen, ainakin viimeisen säkeistönsä osalta. Ihminen tulee kirkkoon ja sieltä lähdettyään hän ei ole saanut yhtään enempää tietoa Jumalasta. Millaisessa messussa tällaista virttä laulettaisiin?

Nykyäänhän monesti esitetään kritiikkiä, että kirkko ei pidä perussanomaansa tarpeeksi terävästi esillä. Väitetään, että liian monessa paikassa Golgatan veren evankeliumin sijaan painotetaan enemmänkin eräänlaista yleisuskonnollisuutta. Tämän virsiesityksen kolmannesta säkeistöstä tulee mieleen, että onko kyseessä eräänlainen ironinen kuvaus tällaisesta maallistuneesta kirkosta ja sen arvostelusta. Toivon kuitenkin, että missään päin

Suomen siionia ei sentään näin apeassa tilassa eletä. Samaa henkeä, pakko myöntää, löytyy laulusta 957, jossa ehtoollisen jälkeen alkaa epävarma tie ja iäisyyttä kohti kulkeminenkin on varustettu kysymysmerkillä. Perustevaliokunta on sentään esittänyt tämän kysymysmerkin korvaamista pisteellä.

Nämä kriittiset ajatukset halusin tuoda julki tämän seurakunnan edessä, pääosin pidän esitystä uudeksi lisävihkoksi sopivana ja asianmukaisena. Olisin jopa ollut niin radikaali, että olisin ollut valmis hyväksymään tuon Stjärna över havet -virren, kun luterilaisuudessakin myönnetään pyhien voivan rukoilla siellä rajan toisella puolella. Kiitän lopuksi vielä siitä, että tuo tuttu laulu, Maan korvessa kulkevi lapsosen tie, että sen säkeistöt aiotaan säilyttää tutussa muodossaan. Tämän tutun ja rakkaaksi käyneen laulun muuttaminen olisi tarpeetonta. Kiitos.

4.11.2015 Virsikirjan lisävihkon hyväksyminen, käsikirjavalioikunnan mietintö 1/2015 kirkkohallituksen esityksestä 13/2014

Katolista kirkkoa on syytetty Marian liiallisesta korostamisesta, mutta olemmeko me protestantit jättäneet Marian tässä historian kulussa liian vähälle huomiolle? Maria ei pelasta ketään, Jeesus pelastaa. Mutta Marian esikuva voi vahvistaa meitä uskossamme ja ohjata Jeesusta kohti. Maria sanoo Luukkaan evankeliumissa: "Tästedes kaikki sukupolvet ylistävät minua autuaaksi." Ei se siellä turhaan lue. Tiedostan tähän virteen liittyvän sen teologisen ongelman, että käytetään ilmaisua "nu och alltid jungfru", jolla viitataan Marian ainaiseen neitsyyteen. Siitä tähän on erilaisia käsityksiä, että saiko Maria Jeesuksen syntymän jälkeen sitten vielä muita lapsia aviomiehensä kanssa luonnollisella tavalla. Mutta toisaalta tämän voisi tulkita myös viittauksena siihen, että Maria on ainaisesti muistettava neitseenä synnyttäjänä, siitähän kaikkien kristittyjen tulisi olla

yksimielisiä ja kun tätä kristillisyyden perusoppia, siis neitsestä syntymistäkin, on valitettavasti nykyaikana ja myös täällä Suomessa haluttu kyseenalaistaa, niin ehkäpä virsi senkin vuoksi olisi hyvä lisätä virsikirjan lisävihkoon. Eli kannatan piispa Vikströmiä.

Käsikirjavalioikunta esitti alkuperäiseen esitykseen sisältyneen ruotsinkielisen virren Sjärna över havet (Tähti meren yllä) poisjättämistä ruotsinkielisestä virsikirjasta. Virsi oli esitetty ehdotukseen mukaan, koska toivottiin lisää Maria-aiheisia virsiä ekumeenisessa hengessä. Virren palauttamisesta teki esityksen piispa Vikström. Hävisimme äänestyksen äänin 54–48. Ajattelin, että kaikenlaista yleisuskonnollista mössöä voitiin kyllä hyväksyä uusien virsien joukkoon, jopa konservatiivien äänillä, mutta Vapahtajan äidistä ei saisi tehdä virttä edes Ausburgin tunnustuksen puolustuksen sallimalla tavalla.

4.11.2015 Virsikirjan lisävihkon hyväksyminen, käsikirjavalioikunnan mietintö 1/2015 kirkkohallituksen esityksestä 13/2014

Arvoisa puheenjohtaja. Tähän lauluun viitattiin useita kertoja tuossa yleiskeskustelun aikana. Laulun teologinen sanoma todettiin valitettavan häilyväksi ja kannan erityisesti huolta, että miten tällä vaikutetaan ohuesti kirkkoon ja sen uskoon sitoutuneisiin ihmisiin. Erityisesti heitä meidän tulisi rohkaista tulemaan mukaan ja siihen kai tälläkin on pyritty, mutta kolmas säkeistö valitettavasti ei luo toivon vaan apeuden näköalan. Kuitenkin virren on luotava toivoa etsivien ihmisten elämään. Kannatan edustaja Nummelan esitystä.

Edustaja Leif Nummela esitti virren 915 ”En tiedä miksi kirkon penkkiin näin” jättämistä pois virsikirjan uudesta lisälehdestä. Kannatin esitystä, mutta äänin 67–32, tyhjiä 6, kirkolliskokous päätti ottaa virren mukaan.

5.11.2015 Uusi avioliittolaki, yleisvaliokunnan mietintö 3/2015 edustaja-aloitteesta 2/2015

Arvoisa puheenjohtaja. Kiitän minäkin yleisvaliokuntaa perusteellisesta mietinnöstä. Me aistimme jo tästä tunnelmasta, että kyse on hyvin herkstä asiasta, ja kun näin herkstä asiasta on onnistuttu minunkin yllätyksekseni laatimaan yksimielinen mietintö, niin pitäisin kyllä hyvänä, että emme lähtisi tätä täällä enää muuttamaan ja horjuttamaan taidolla laadittua kokonaisuutta. Annammeko silloin kirkosta minkälaisen kuvan? Itse asiassa totean vain lyhyesti, kuten moni ennen minua on jo todennut, että eduskunnan päätös ei voi sanella tietenkään kirkon päätöksiä, eikä eduskunnan päätös voi merkitä sitä, mitä Raamattu sanoo ja että luomisessa asetettu järjestys jotenkin muuttuisi. Kirkko saa kyllä pitää omana epäonnistumisenaan sitä, että tässä kristinuskon arvojen varaan rakentuneessa maassa kansanedustajien enemmistö on vieraantunut kristillisestä avioliittokäsityksestä. Miten onnistumme opettamaan paremmin kristillistä uskoa ja oppia? Miten me kirkkona voimme tässä tehdä enemmän? Siitä meidän ennen kaikkea tulisi keskustella.

5.11.2015 Uutta diakonivirkkaa koskevien säännösten lisääminen kirkkolakiin ja kirkkojärjestykseen, lakivaliokunnan mietintö 5/2015 kirkkohallituksen esityksestä 1/2015

Arvoisa puheenjohtaja. Mietinnön mukaan kirkkomme puitteissa on käyty tätä keskustelua, niin kuin täällä on jo viitattu, hyvin pitkään, itse asiassa jo kauan ennen minun syntymääni. Olen ollut tässä lakivaliokunnan valmistelussa mukana ja haluan julkisesti kyllä tunnustaa, koin tämän kysymyksen aika korkeakirkollisena ja siihen liittyvät intohimot itselleni hyvin vieraina. Ymmärrän toki ne sinällään perustellut näkemykset ja huolet, joita eri ammattiryhmien edustajat ovat tuoneet esiin

tämän asian valmisteluun nähden, samoin kuin pelon byrokra-tian ja kustannusten kasvusta, mikä huoli ei liene aivan aiheeton.

Haluan kuitenkin tuoda tässä yhteydessä esiin sen ajatuk-sen, että kaikki seurakunnassa tehtävä työ haudankaivajista keit-täjiin oikein tehtynä palvelee Jumalan valtakuntaa. Minun puolestani kaikki työntekijät, samoin kuin seurakuntien vapaa-ehtoiset maallikot, voitaisiin siunata tai vihkiä tehtäviinsä. Tär-kein vihkimys kirkon työhön joka tapauksessa on Pyhän Hengen kosketus. Silloin kun Jumalan tuli syttyy ihmisten sydämiin ja saarnatuolissakin palaa, niin silloin tämä kirkko elää.

Tästä käsiteltävästä asiasta totean, että lakivaliokunnan tehtävänä ei ole rakennella teologisia linjanvetoja. Kaikki nämä olosuhteet huomioiden pidän lakivaliokunnan ponsiesitystä joh-donmukaisena.

Asiassa oli kyse ns. diakonaatin perustamisesta. Kun papit vi-hitään paperiksi ja papisto muodostaa oman ryhmänsä, niin erilais-ten julistus-, kasvatus- ja palvelutehtävien työntekijät voitaisiin vihkiä diakonaattiin. Osa näistä työntekijöistä koki tärkeäksi, että heidätkin voitaisiin vihkiä omaan virkaansa.

6.11.2015 Seurakuntavaalien äänioikeutettujen luettelon it-seoikaisukäytännön muuttaminen, yleisvaliokunnan mie-tintö 4/2015 hiippakuntavaltuustoesityksestä 4/2015

Arvoisa puheenjohtaja. Halusin vain kiittää piispa Jolk-kosta yleisvaliokunnan hyvän ja ansiokkaan mietinnön esitte-lystä. Juristina katson, että nämä perusteet, joita on esitetty, ovat järkeviä ja ne omalta osaltaan edistävät sitä, että vaalit ovat luotettavat.

Pitämässä iltahartautta kirkolliskokouspäivän päätteeksi

Kokouspaikka Turun kristillinen opisto

VAALIKAUSI 2016–20

9.5.2016 Ensimmäisen varapuheenjohtajan vaali kaudeksi 1.5.2016 - 30.4.2020

Arvoisa puheenjohtaja. Kuten näissä edellä olevissa puheenvuoroissa ovat monet todistaneet, on täällä varmasti useita hyviä ehdokkaita, joilla kaikilla on omat ansionsa. Luultavasti myös näiden edellä lueteltujen henkilöiden lisäksi olisi useita hyviä henkilöitä, jotka kykenisivät nämä sinällään vaativat varapuheenjohtajan tehtävät hoitamaan.

Olen itse lähestynyt tätä asiaa kuitenkin siitä näkökulmasta, mikä rooli toisi itse kunkin lahjat parhaiten kirkolliskoukustyön palvelemiseen. Varapuheenjohtajahan osittain myös menetetään täältä salikeskustelusta. Hänen tärkein tehtävänsä on huolehtia kokouksen teknillisestä johtamisesta.

Ajattelen omalta kohdaltani sillä tavalla, vaikka en itse enää nuoreksi itseäni tunnekaan, mutta ilmeisesti tämän porukan nuorinta joukkoa kuitenkin ja kuvittelen, että minun kaltaisen ihmisen paikka olisi olla dynaamisesti ottamassa osaa salikeskusteluun ja sitä kautta uskon, vaikka omalta pieneltä osaltani, voivani paremmin antaa viestiä myös kirkon nuorille.

Varapuheenjohtajaksi koen nyt olevan tilausta kokeneelle naiselle, jolla tieto on kypsynyt taidoksi lukuisten eri luottamus-tehtävien, kuten oman kotiseurakunnan kirkkovaltuuston puheenjohtajuuden sekä useiden vaativien vastuu- ja luottamusasemaa edellyttävien kunnallisten ja maakunnallisten toimien kautta. Eikä ole vahingoksi sekään, jos on lääkärin ammatissa saanut syvällisen kokemuksen erilaisten ihmisten kohtaamisesta.

Ajattelen myös näinä aikoina, jolloin kirkkomme yhtenäisyys kohtaa haasteita ja meillä on monia hyvin vaikeitakin asioita edessä näiden neljän vuoden aikana, että tällainen

maltillisen kirkon keskitien edustaja voisi olla puheenjohtajistossa tarpeen. Ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi esitän siis Seija Kuikkaa. Toiseksi varapuheenjohtajaksi kannatan Johannes Leppästä. Kiitos.

Tämä puhe oli minulle vaikea kauden ensimmäiseksi puheenvuoroksi. Ystäväni Katri Korolainen oli Seija Kuikan vastaehdokkaana. Pidän Katrista todella paljon ihmisenä ja olemme tehneet myös kirkon piirissä yhteistyötä, mm. edellisellä kaudella olimme tekemässä aloitetta isospankista, jossa nuoria voidaan lähettää rippileireille eri puolille maata.

Kuitenkin Katri on teologisesti hyvin kaukana minusta; hänet valittiin voimakkaasti liberaaliteologiaa edustavan Tulkaa Kaikki -liikkeen listalta kirkolliskokoukseen, ja hän kuuluu poliittisesti Vihreään Liittoon. Ymmärsin, että hänen valintaansa alettaisiin lehdistössä ja luultavasti myös kirkon omassa liberaaliteologian kyllästävässä viestinnässä markkinoida kirkolliskokouksen teologisena linjanve-tona.

Seijan tunsin myös pitkältä ajalta. Edellisellä kaudella olimme estämässä seurakuntien pakkoyhtymämallia, jossa Seija piti linjansa jämeräsi kovassa paineessa. Kuntaliiton valtuustossa olimme puolestaan kaataneet sääntöuudistuksen, jossa Kuntaliiton valtuustoon ei olisi päässyt läpi enää pienempien puolueiden edustajia. (Esim. KD ei olisi saanut ketään läpi.) Vaikka meitä keskustalaisia syytetään, että rohamuamme itsellemme kaiken, niin tässä kuitenkin puolustimme kaikkien puolueiden tasapuolista edustusta.

Sitä paitsi mietin, mikä on varapuheenjohtajan tehtävä ja rooli kirkolliskokouksessa. Enkä ole Seijankaan kanssa varmasti kaikesta samaa mieltä, mutta hän tuntui kuitenkin ”keskitien kulkijalta” kirkolliskokouksessa.

Tämän kokemuksen perusteella esitin Seijaa, joka sai 61 ääntä ja Katri Korolainen sai 64 ääntä. Toiseksi varapuheenjohtajaksi valittiin Johannes Leppänen 69 äänellä, Pertti Rajala sai 35 ääntä ja Katri Korolainen 3 ääntä.

Yksi edustajakollega lähetti äänestyksen jälkeen kännykkääni viestin, jossa paheksui, että olen tukenut Seijan valintaa. Eipä tuo hai-tannut. Toimin omantuntoni mukaan.

*Joka tapauksessa minulla oli hieman paha mieli, että olen vas-tustanut ystäväni Katrin valintaa. (Vaikka huultavasti hänkin olisi ää-
nestänyt minua vastaan vastaavassa tilanteessa.) Hän käveli
käytävällä minua vastaan heti äänestyksen jälkeen. Kysyin, olemmeko
vielä kavereita, mihin hän vastasi myöntävästi ja halusimme. Vieläkin
ajattelen Katria lämmöllä.*

11.5.2016 Arkkipiispan vaalitapaa koskevien kirkkolain ja kirkon vaalijärjestyksen säännösten muuttaminen (Kirkko-hallituksen esitys 1/2016)

Arvoisa puheenjohtaja. Aluksi totean edellisen puhujan puheenvuoroon, että ymmärrän oikein hyvin ne huolet, joita siinä esitettiin ja sen tuskan, että äänimäärä olisi pienempi toisiin henkilöihin verrattuna. Samalla on todettava, että kyllä arkkihiippakunnan valtavan suuri yliedustus säilyy, vaikka tämä ehdotus menisi läpi.

Edellisellä kirkolliskokouskaudella ainakin käytäväkeskusteluissa oli esillä tämä arkkipiispan valintatavan muuttaminen. Siitä ei kuitenkaan tehty aloitetta, koska kirkkohallituksen esitystä tiedettiin odottaa. Vaalitavallahan on, kuten varmasti moni teistä minua paremmin tietää, hyvin suuri merkitys vaalin tulokseen.

Esimerkiksi edellisessä, vuonna 2010 käydyssä arkkipiispan vaalissa ehdokasasettelu ja vaalin eteneminen oli hyvin jännittävää. Varsinkin toinen äänestyskierrös. Vaalissa tuolloinen Turun piispa Kari Mäkinen sai 593 ääntä ja vastaehdokas Helsingin yliopiston dogmatiikan professori Miikka Ruokanen sai 582 ääntä. Kirkkohallituksen esityksen mukaan valitsijoista 74 % oli Turun arkkihiippakunnasta ja nyt meille tuossa joku tunti

sitten esiteltiin, että tämä prosenttiluku olisi vielä suurempi, jos vaali käytäisiin tänään.

Tämä antaa turkulaisille vahvan kotikenttäedun valintaan ja helpottaa suuresti myös turkulaisten ehdokkaiden kampanjointia. Suurin osa Suomen luterilaisen kirkon hiippakunnista voisi siis päätyä valinnassaan toiselle kannalle, kuin tämä yksi hiippakunta, voimatta ratkaista vaalia.

Arkkiihiippakunnan yliedustus äänissä varmaankin vaikutti viimeksi myös ehdokasasetteluun, sillä vaalin seitsemästä ehdokkaasta peräti kolme tuli tuolloin arkkiihiippakunnan alueelta, piispa ja kaksi kirkkoherraa. Lisäksi mukana oli kaksi muuta piispaa, lähetyseuran johtaja sekä yksi teologian professori.

Ymmärrän nykyisen vaalitavan muodostumisen johtaneen historiallisen kehityksen ja perusteet arkkiihiippakunnan seurakuntien sekä arkkipiispan välisen yhteyden säilymiseksi. Arkkipiispahan ei ole meillä mikään piispojen piispa, vaan hänelläkin on omat vastuualueensa, nämä tietyt seurakunnat. Kuitenkin samalla täytyy muistaa, että Turun hiippakunnassa on nykyään, ja on ollut jo pitkään, toinenkin piispa. Tämän toisen piispanviran olemassaolo tukee myös edellytyksiä arkkipiispan vaalitavan laajentamiselle.

Arkkipiispa ei ole kirkon johtaja. Ymmärränkin jos joku sanoo minulle, että eihän arkkipiispaa tarvitse valita kuin paavi, mies ja ääni - tai kardinaali ja ääni -periaatteella. Arkkipiispalla on kuitenkin hyvin paljon näkyviä, kirkon johtamiseen liittyviä ja arkkiihiippakuntaan kuulumattomia tehtäviä. Ne määräytyvät aseman puolesta. Tiedämme, että tällaisia ovat esimerkiksi kirkolliskokouksen ja kirkkohallituksen puheenjohtajuudet.

Jos nämä tehtävät on jatkossakin määrä pitää arkkipiispan virkaan kuuluvina automaattisesti, niin väistämättä on kysyttävä, eikö valinnan tulisi olla tasapuolisesti koko Suomen edustajien, eikä vain yhden hiippakunnan käsissä.

Lisäksi arkkipiispa on tärkeä kirkon äänenkäyttäjä. Tämä on näkynyt arkkipiispojen kantojen vahvana medianäkyvyytenä jo pitkän aikaa historiassa ja myös siinä, että nämä näkemykset tulkitaan helposti kirkon viralliseksi kannaksi, vaikka ne edustaisivatkin vain kulloisen viranhaltijan henkilökohtaisia mielipiteitä.

Edellisellä kaudellani täällä kirkolliskokouksessa sain osakseni enemmän tai vähemmän hienovaraista vihjailua siitä, kuinka toiseksi nuorimpana kirkolliskokousedustajana olen kuitenkin vastustamassa kaikkia hyviä, uusia, moderneja ja raikkaita esityksiä. Olen ottanut onkeeni ja haluan minäkin nyt kehittyä uudistushaluisempaan suuntaan. Olen tässä asiassa liberaali.

Toivon tämän asian jatkokäsittelyssä rohkeutta irrottautua historian jäänteistä ja kehittää arkkipiispan vaalia tasa-arvoisemmaksi siten, että äännet jakautuvat tasapuolisesti koko Suomen alueelta. Toimintaympäristön muuttuessa kirkonkin on voitava muuttaa rakenteitaan. Vaikka kirkon sanoma, usko ja oppi ovat tietysti muuttumattomia, niin kirkon on elettävä ajan haasteisiin vastaten.

Arkkipiispan rooli – varmasti olette kaikki samaa mieltä – ei enää ole se sama kuin silloin, kun tämä virka vuosisatoja sitten syntyi ja kehittyi Suomen Siioniin. Roolin muuttuminen on tunnistettukin, koska tällainen kirkkohallituksen esitys on tehty. Siitä lämmin kiitos kirkkohallitukselle. Nyt vain tarvitaan rohkeutta riittävien johtopäätösten tekemiseksi.

En totisesti halua leimautua turkulaisten oikeuksien vastustajaksi, mutta mietin, onko Herran vuonna 2016 enää perusteltua pitää koko Suomen arkkipiispan valinta lähes yksinomaan turkulaisten käsissä. Vaikka tiedostan, että hänen vastualueeseensa kuuluukin osa Turun arkkihiippakunnan seurakunnista ja että tältä sinällään kunnia-arvoiselta Turun seudulta on kirkon ja yleensäkin Suomen sivistyksen historia lähtenyt.

Varapuheenjohtajia valittaessa keskusteltiin siitä, ketkä meistä voisivat olla kirkon kasvot. Ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi valittu edustaja Seija Kuikka totesi kiitospuheenvuorossaan mielestäni hienosti ja tehtävän vaativaa nöyryyttä osoittaen: "Minä en ole kirkon kasvot. Te kaikki olette." Näinhän se on. Jokainen kirkon vastuunkantaja on kirkon käyntikortti ja jokainen kristitty on viides evankeliumi, usein ainoa, johon joku eläessään tutustuu niistä evankeliumeista.

Mutta ajattelen, että arkkipiispan vaikutus kirkossa ja laajemmin suomalaisessa yhteiskunnassa on niin merkittävä, että valintatapa on perusteltua muuttaa tasa-arvoisemmaksi ja demokraattisemmaksi. Emerituspiispa Gustav Björkstrandin asiaa koskevassa selvityksessäkin tullaan siihen lopputulokseen, etteivät vaihtoehdot, joissa arkkihiippakunnan äänestäjät saavat edelleen enemmistön, tule tyydyttämään kokonaiskirkon toiveita.

Toivon ennakkoluulotonta asennetta tämän asian käsittelyssä. Kiitän kirkkohallitusta hyvästä esityksestä, mutta pelkään, että se on vielä riittämätön. Kiitos.

Kirkossamme arkkipiispan vaalissa enemmistö valitsijoista tulee Turun hiippakunnasta. Tähän on historialliset syynsä, sillä ennen arkkipiispa oli samalla myös Turun hiippakunnan piispa. Nyt Turussa on oma piispansa ja ainoastaan pieni osa Turun hiippakunnan seurakunnista on arkkipiispan kaitsennassa. Arkkipiispan työstä suurin osa on koko kirkon työtä ja se, mitä hän lausuu, mielletään kirkon kannaksi.

En malttanut olla tuomatta esiin korpeamistani sisikunnassani, kun ajattelin, että tasapuolisella ääntenjakaumalla lappilaislähtöinen professori Miikka Ruokanen olisi valittu entisen Turun piispa Kari Mäkisen sijaan aikanaan arkkipiispaksi.

Tietenkin turkulaisille on vaikea luopua siitä, että heillä on suuri vaikutusvalta. Mutta onko sille mitään perustetta? Turkulaisten osuutta äänioikeutetuista saatiinkin vähennettyä sääntelyssä, mutta he valitsevat edelleen yli puolet arkkipiispan vaalin valitsijoista.

Oulun hiippakunnan kirkolliskokousedustajia toukokuuisessa kevätauringossa istuntojen välissä kokouspaikan pihalla keväällä 2016.

Edustajakollegoiden Marianna Parpalan ja Erkki Koskennimen seurassa.

12.5.2016 Seurakuntavaalien ajankohdan siirtäminen ja sähköinen äänioikeutettujen luettelo (Hiippakuntavaltuustoesitys 3/2016)

Arvoisa puheenjohtaja. Kiitän lapualaisia hyvästä esityksestä ja jos mahdollista, niin vaalitoimitustahan on toki hyvä yksinkertaistaa. Minustakin tämä sähköinen ääniluettelo on ihan hyvä työkalu, mutta sen mahdolliset kustannukset tulee kyllä siten valmisteluvaiheessa selvittää huolella. Yleensäkin seurakuntavaaleihin käytettyjen rahojen hinta-laatusuhdetta on syytä varmasti tarkastella aika kriittisesti, kun muistaa vaikka tuossa taannoin käytyjen seurakuntavaalien mittavan, mutta sanomaltaan hieman onton kampanjan, joka lopulta ei valtakunnalliseen äänestysaktiivisuuteen ainakaan positiivisesti vaikuttanut.

Sitä voi pohtia tietysti, että onko isänpäivä huono vaalipäivä, mutta kuten edellinen puhuja, korostaisin ennen kaikkea ennakoäänestyksen kehittämistä äänestysaktiivisuuden nostamisessa. Tuolla entisessä kotiseurakunnassani Kemijärvellä toimimme äänestyspaikat pariin paikalliseen kauppaan, sairaalaan, vanhainkotiin, toisen asteen oppilaitoksiin ja erilaisiin maaseutukyliin. Ehdokkaat ja ehdokaslistatkin hieman kampanjoivat. Seurauksena äänestysprosentti nousi 14,6 %:sta 23,5 %:een ja ennakoäänestys sai sellaisen suosion, että peräti 82,7 % äänestäjistä kävi äänestämässä ennakkoon.

Mitä sitten yleensä sähköiseen äänestykseen ja tämmöiseen nettivaaliin tulee, niin muistutan, että edelliskaudella tätä asiaa aika laajasti ja perusteellisesti käsiteltiin ja kannattaa tutustua niitä koskeviin mietintöihin. Sieltä kyllä käy ilmi, että tämän nykyisen vaalitavan säilyttämisen puolesta löytyy sangen lukuisa joukko hyviä perusteita. Kiitos.

Kyse oli Lapuan hiippakuntavaltuuston esityksestä, jonka mukaan seurakuntavaalien ajankohta siirretään pois isänpäivästä (mikä tapahtuikin) ja otetaan käyttöön sähköinen äänioikeutettujen luettelo.

12.5.2016 **Selvityksen tekeminen avioliittoon vihkimisestä luopumisesta (Edustaja-aloite 3/2016)**

Arvoisa puheenjohtaja. Kysyn, että onko kirkossa selvitetty viime vuosina mitään niin paljon, kuin tähän asiakokonaisuuteen liittyviä kysymyksiä? Edustajat Niemelä ja Ansaharju perustelivat tämän asian hyvin. Kannatan raukeamista ja jos kuitenkin päädytään tämän asian käsittelemiseen, niin vietäköön se perustevaliokuntaan. Täällä on kysytty, millaisen viestin annamme kirkosta. Todella tämä meidän toimintamme antaa viestin ja me kannamme suuren vastuun, millaisen viestin me täältä tänään annamme.

Kyse oli edustaja-aloitteesta, jonka mukaan kirkon tulisi selvittää, olisiko kirkon aiheellista luopua avioliittoon vihkimisestä. Ajatukseksi oli ilmeisesti, että kun kirkossa on erilaisia käsityksiä avioliiton määritelmästä, niin kirkko voisi päästä ongelmasta luopumalla kokonaan vihkioikeudestaan. Mielestäni esitys ei poistaisi mitään ongelmia, koska kuitenkin kirkolla on käsitys ja oppi avioliitosta, vaikka vihkimisen toimittaisikin joku muu kuin kirkon edustaja. Sitä paitsi kirkkohäät ovat edelleen monelle tärkeä ja arvokas perinne, jopa syy kuulua kirkkoon, kuten muutkin kirkolliset perhejuhlat.

9.11.2016 **Kirkon tulevaisuuskomitean mietintö - Lähetekeskustelu**

Arvoisa puheenjohtaja, hyvä kokousväki. Kiitän kirkon tulevaisuuskomiteaa tästä laajasta ja monia mielenkiintoisia näkökulmia sisältävästä työstä. Erityisesti kiitän siitä, että monet nykyiset kirkkomme rakenteelliset haasteet on tässä hyvin tunnistettu, vaikka niiden syistä ja niiden johdosta tehtävistä johtopäätöksistä voimmekin sitten olla montaa eri mieltä. Otan tässä nyt esiin muutamia ajatuksia, joita tämä tulevaisuuskomitean mietinnön lukeminen minussa herätti.

Kirkkomme perusongelma löytyy mietinnön sivulta 17. Vaikka me kuinka koettaisimme ja haluaisimme tulkita tilastoja itsellemme parhain päin, niin karmea totuus on se, että yhä enemmän löytyy tästä maasta sellaisia isiä ja äitejä, jopa luterilaisen kirkon jäseniä, jotka eivät tuo lapsiaan kasteelle. Tämä on perusongelma suorine seurauksineen. Silloin jää helposti muukin kristillinen kasvatus, seurakuntien lasten kerhot, koulujen uskonnonopetus, sikäli, kun sitä kohta enää muutenkaan saa tarjota, ja tähän asti kirkon menestystarinana pidetty rippikoulu.

Jäsenkehityksestä puhuttaessa on tästä kasteasiasta kannettava erityistä huolta. Toimimmeko me kirkossa riittävän painokkaasti tästä asiasta opettaessamme, kun saamme kirkon edustajina palstatilaa julkisuudessa, niin kuinka paljon me tätä kysymystä muistamme vai käytämmekö energiaa mieluummin johonkin muuhun. Jos tämä kehityssuunta ei muutu, niin muutamassa sukupolvessa tämä Suomi on pakanamaa. Mutta tietysti uskotaan, rukoillaan ja tehdään työtä, että se kehityssuunta muuttuu. Evankeliumissa on Jumalan muuttava voima.

Sivulla 19 viitataan siihen, että kirkosta on tullut Suomessa moderni toimija, joka ottaa kantaa erilaisiin poliittisiin kysymyksiin. Hyvä niin, mutta kysyn, onko tämän yhteiskunnallisen aktiivisuuden alle jäänyt perustehtävämme ja sen esillä pitäminen tässä yhteiskunnassa erilaisen politikoinnin sijaan.

Mietinnössä on oikein tunnistettu ja korostettu se, että kirkkomme koostuu erilaisista enemmän tai vähemmän autonomisista osista, eikä se ole tiukan keskusjohtoinen hierarkia. Me eri yksiköiden toimijat voimme varmasti oppia toisiltamme, siksi olen pitänyt tärkeänä muun muassa sitä, että kirkon parissa toimivat nuoret ihmiset tutustuisivat erilaisten seurakuntien ja herätysliikkeiden toimintaan. Tärkeää olisi myös katsoa etenkin niitä seurakuntia, joissa kirkkoon kuuluminen on näinä vaikeinkin aikoina pysynyt korkeana. Olisiko sieltä kenties jotain opittavaa.

Seurakuntalaisten, maallikoiden, vapaaehtoisten rooli tulee korostumaan jatkuvasti enemmän. Palkatut työntekijät ovat jatkossa yhtä enemmän toiminnan puitteiden mahdollistajia kuin toiminnan toimeenpanijoita. Sivulla 51 on tunnistettu niitä jännitteitä, joita seurakunnissa tähän liittyvät toimintakulttuurien muutokset voivat aiheuttaa, itsekin voisin kertoa monta esimerkkiä, mutta en nyt käytä meidän kaikkien yhteistä aikaa siihen.

Haluan joka tapauksessa muistuttaa, että mietinnössä korostettu luottamuksen rakentaminen, uusien toimintamuotojen etsimisessä vaatii usein hienotunteisuutta ja seurakunnan työntekijöistään kenties astumista totuttujen menettelyjen ja oman mukavuusalueen ulkopuolelle.

Sivulta 62 alkaen on aivan oikein korostettu seurakuntaa kirkkomme toiminnan perusyksikkönä. Miten tärkeää olisikin, että kirkon ensisijaiset kasvot näyttäytyisivät ihmisille juuri esimerkiksi tutun papin, diakonissan tai nuoriso-ohjaajan kasvoina. Silloin kirkosta eroaminenkin olisi tunnetasolla varmasti paljon vaikeampaa, kun jos kirkko näyttäytyy ensimmäisenä jonkun itselle ei-henkilökohtaisesti tutun kirkon johtohahmon tai poliitikon kasvoina, ja kirkosta käydään netissä eroamassa, kun joku tämän henkilön poliittinen tai teologinen mielipide ei itseä miellytä.

Otan vielä kantaa eräisiin hallinnollisiin ja luottamuseliimiä koskeviin kysymyksiin. Ensinnäkin pidän hyvänä, että seurakuntayhtymissä esitetään käytäväksi kahdet vaalit jatkossakin, se on demokratiaa. Se ei ole niin monimutkaista, kuin joskus halutaan tuskailta. Niitä hylättyjen äänien määriä voidaan kyllä vähentää äänestysteknisin keinoin, kuten olen tainnut viime kaudella esittääkin.

Miksi ei voi olla käytössä vain yksi äänestyslappu, jossa selväsi lukee toisen ympyrän kohdalla yhteiseen kirkkovaltuustoon ja toisen, että seurakuntaneuvostoon, myös värejä voidaan käyttää niissä äänestyslappuissa. Tuolla Yhdysvalloissa on viime

yönä äänestetty presidentinvaalien ohella. Näissä vaaleissa monissa osavaltioissa useissa eri henkilövaaleissa samalla lapulla ja eiköhän ne kaikki tehtävät ole siellä ihan mukavasti tulleet täytetyiksi.

Sivulla 74 esitetään itsenäisten seurakuntien kirkkoneuvostojen lakkauttamista, miksi? En löydä riittäviä perusteluita. Tulee mieleen, että no, jotakin muutosta piti nyt vain tännekin keksiä, mutta mitkä ovat hyödyt? Ei kaikkea seurakunnassa kirkkovaltuusto voi ratkaista, joten muutos voisi helposti johtaa viranhaltijoiden vallan kasvuun seurakuntien päätöksen teossa.

Samoin esitetään hiippakuntavaltuustojen lakkauttamista. Pohdin yksinkertaisena ihmisenä, että onko ratkaisu kirkon ongelmiin aikana, jolloin maallikoiden vastuuta korostetaan, juuri maallikkoenemmistöisten toimielinten lopettaminen. Hiippakuntavaltuustot ovat toimineet vasta vuodesta 2004 lähtien, antaisi aika poukkoilevan kirkollisesta päätöksen teosta, jos ne nyt lopetettaisiin. Emmekö voisi vielä miettiä pikemminkin niiden roolin ja tehtävien kehittämistä mielekkäämmäksi.

Nuorten edustamisen parantamista on pohdittu useassakin kohdin, myös kirkolliskokouksen nuori edustaja käytti tästä asiasta äsken ansiokkaan puheenvuoron. Kirkkovaltuustojen yhteyteen valittavat nuorten edustajat, vähän samaan tapaan, kuin monissa kunnissa valitaan nuorisoneuvostojen edustajat kuntien luottamuselimiin, voivat tuoda nuorten näkemyksiä päätöksentekoon. Tämä on lähtökohtaisesti kannatettavaa asia. Mutta eri asia sitten on, että useimmat nuoret haluavat seurakuntaan dynaamisempia vaikutustapoja kuin istua kirkkovaltuustossa tilinpäätöstä hyväksymässä.

Kirkolliskokouksen vaaliin tehty esitys kiintiönuorten valitsemisesta kirkolliskokoukseen on sen sijaan ongelmallinen ja vähän populistinenkin ratkaisuesitys koettaa nostaa kirkon imagoa nuorten kirkkona. Parempia tapoja nuorten osallisuuden edistämiseen varmasti löytyy. Epäselväksi esityksessä jää,

valittaisiinko nuori ohitse eri listojen suhdelukujen, mikä vääristäisi äänijakauman mukaista vaalitulosta, kun kirkolliskokousta muutenkin esitetään pienennettäväksi.

Kiintiöpaikat voisivat johtaa myös siihen, ettei nuoria ehdokkaita äänestettäisi enää juuri ollenkaan, kun sanottaisiin, että valitaanhan ne muutenkin. Haluan tähdentää sitä, onko se jonkun mielestä naivia, mutta tähdennän silti, kirkon tulevaisuutta ei ratkaise se, kuinka paljon kiintiönuoria on kirkolliskokouksessa, vaan kuinka paljon tässä kirkossa on Jeesukseen uskovia nuoria.

Olin itse ehdokkaana kirkolliskokoukseen ensi kerran vuonna 2008 23-vuotiaana, en tullut valituksi, eikä se tuntunut väärältä, kun kannatus ei riittänyt. Kun tulin kotiin, sanoin äidille, että minä saan Kemijärveltä viisi ääntä, niitä yksi oli omani ja tämä toteutui, koska silloin vielä tuomiokapituli antoi seurakuntakohtaiset äänimäärät. Nyt niitä ei enää valitettavasti minulle annettu, enkä jaksanut lähteä käräjöimään, vaikka valituskelpoisen päätöksen siitä pyysin. Raamatussa kuulemma lukee, että pitää miettiä kaksi kertaa ennen kuin lähtee käräjöimään riitapuolensa kanssa.

Joka tapauksessa olisi tuntunut hieman epäreilulta, että minut olisi valittu jonkun enemmän kannatusta saaneen henkilön ohitse vähän kuin säälistä kiintiönuorena. Neljä vuotta myöhemmin 27-vuotiaana kampanjoin paremmin ja olin saanut neljä vuotta lisää kokemusta, niin seurakunnan luottamushenkilönä kuin elämästä yleensäkin ja tulin valituksi.

Kiitän mietintöä rohkeudesta parokiaalisuuskyseksen pohtimisessa, en siihen mene nyt tässä sen syvällisemmin, totean vain, että eikö sentään parempi protestikeino ole seurakunnan vaihto kuin koko kirkosta eroaminen?

Lopuksi vielä muutama sana tästä kirkolliskokouksesta, meille niin rakkaasta toimielimestä. Mielestäni on tärkeä muistaa kirkolliskokouksen luonne ja tehtävät, kun sitä koskevaa

sääntelyä kirkossa luodaan. Kirkolliskokousedustajien määrän pienentäminen johtaisi alueellisen kattavuuden ja Suomen siionin erilaisten hengellisten piirien edustuksen vähenemiseen tässä toimielimessä. Olisiko tämä näinä aikoina hyväksi.

Eipä tästä taitaisi paljon säästöäkään tulla, kun kirkolliskokous kuitenkin kokoontuisi vastaavasti useammin ja niin sanotusti vaihtopenkille vuorollaan heitettävät piispatkin tuotaisiin kuitenkin kokoukseen läsnäolo- ja puheoikeudella. Sinällään tietysti kaikista toimielimien kokouksuluista ja yleensä kirkon edustuskuluista löytyisi varmasti paljonkin säästettävää.

Näin paavin Ruotsin vierailun jälkitunnelmissa voisi todeta, että paavi Franciscus nauttii suurta suosiota, kun hän on omalla vaatimattomalla esimerkillään näyttänyt, miten hallinnon kuluissa voidaan säästää. Meidän tunnettava suuri vastuu siitä, kun käytämme veronmaksajien rahoja. Leiviskämme hoitamisesta vastaamme heille ja viime kädessä kirkon Herralle.

Mietinnössä todetaan yhtäältä, että keskusteluja kirkolliskokouksessa pitäisi vähentää ja toisaalta sitten pitäisi istuntoviiikon aikana järjestää iltakouluja, joissa keskusteltaisiin ilmeisesti niin sanotusti ohi pöytäkirjan. Minä ainakin haluan, että keskustelumme ovat mahdollisen avoimia ja tulevat myös yleisön tietoon. En myöskään kannata mitään puheenvuorojen ennakkosensuuria Englannin kirkon mallin mukaan, mihin mietinnössä on viitattu.

Hämmensi myös lukea mainintoja koeäänestyksistä ja neuvottelutauoista. Meillä päin niitä neuvottelutaukoja sanotaan juntaustauoiksi. Jos on ongelmia siinä, että kokousväki ei ymmärrä mistä äänestää, niin puheenjohtajan tehtävä on ilmoittaa äänestysmenettely ja tehdyt ehdotukset niin selkeästi, että jokainen kokousedustaja ymmärtää äänestyksen merkityksen. Siihen ei tarvita mitään kokoustaukoja, muihin asioihin voi tarvita.

Aloitteitakaan en lähtisi suoralta kädeltä karsimaan, mutta kaikkia ei tarvitse valmistella niin raskaalla koneistolla. Jos

vaikka tehdään aloitteita asioista, joita on edellisillä kokouskausilla käsitelty perusteellisesti, niin pyöräähän ei tarvitse keksiä joka kaudella uudestaan, vaan voidaan viitata aikaisempiin mientintöihin. Ei tämä maailma nyt aina niin paljon muutu.

Ehkä puheenvuoroni ylitti tämän tulevaisuuden kirkolliskokouksen puheenvuoroille esitetyn viiden minuutin maksimiajan, mutta nämä asiat halusin tuoda esille. En tämän viikon aikana ainakaan näin pitkää puheenvuoroa pidä toista. Kiitos.

Kirkon tulevaisuusvaliokunnan esitys sisälsi monia hyviä, mutta myös monia melko utopistisia ja epäkäytännöllisiä ehdotuksia. Uudistuminen on usein hyväksi, mutta se ei saa olla itseisarvo. Rakenneuudistukset ovat monesti raskaita prosesseja, eikä niitä tule tehdä vain muutoksen itsensä takia.

Mainittakoon, että myös kirkolliskokouksen nuorin edustaja, tuolloin 24-vuotias Marianna Parpala, vastusti nuorten kiintiöpaikkoja kirkolliskokoukseen. Vaaleissa valitaan ne, jotka saavat eniten kannatusta, iästä, sukupuolesta yms. riippumatta. Kokonaan toinen asia on, että nuoria on kannustettava mukaan kirkon tehtäviin ja myös päätöksentekoon.

9.11.2019 Kyselytunti

Arvoisa puheenjohtaja. Kesäkuussa 2016 julkisuudessa nousi kohu kirkon lukuisien vastuuhenkilöiden edustuskuluista, jotka sisälsivät huomattavia määriä alkoholijuomien ostoja. Kyseinen kohu oli kirkolle häpeäksi ja vaikutti kirkon maineeseen.

Tämän johdosta kysyn, onko kirkon viestintästrategiassa huomioitu, miten tällaisiin kohuihin olisi syytä vastata, etteivät ne johtaisi esimerkiksi kirkosta eroamisiin, ja ollaanko kirkolliskokoukselle tai muulle kirkon toimielimelle valmistelemassa linjausta, jossa otettaisiin kantaa kirkon varoilla tapahtuvaan, muulloin kuin ehtoollisella käytettävien, alkoholijuomien ostamiseen.

Kyselytunnilla edustajat saavat esittää kirkon johtaville viranhaltijoille kysymyksiä ajankohtaisista asioista. En malttanut olla ottamatta esille suurta kohua, joka oli noussut eräiden kirkon piispojen kirkon varoilla ostamista huomattavista alkoholilaskuista. Minua sellainen suututti tavattomasti.

Tällaisilla asioilla on tietysti helppo tehdä halpaa populismia. Mutta kuitenkin minusta on niin, ettei kirkollisveroa maksavien ihmisten varoilla tule ostaa alkoholijuomia ehtoollisen ulkopuolella. Jokainen juokoon mitä haluaa, mutta maksakoon itse viinansa.

Kysymykseeni vastannut viestintäjohtaja vastasi minulle, että julkista keskustelua seurattiin, mutta ettei se vaatinut erityisiä toimenpiteitä, koska edustusmenot olivat pieniä ja kirkkohallituksen ohjeistus vieraanvaraisuudesta ”perustuu tavanomaiseen suomalaiseen, länsimaalaiseen ja ennen kaikkea protestanttiseen vieraanvaraisuuskäytäntöön, jonka punaisena lankana on kohtuus.”

Jokainen voi miettiä, kuuluuko suomalaiseen käytäntöön esimerkiksi, että arkkipiispa Mäkinen osti seurueineen vodka-annoksia junan ravintolavaunussa aamulla ennen kello seitsemää tai että Helsingin piispa Irja Askola osti Alkosta kolme pulloa viiniä kahta lounasvierasta varten.

Iltalehden selvityksessä kävi tarkasti ilmi hyvin runsaita alkoholiosastoja pidemmältä ajalta. Seminaareissa ja piispojen neuvottelumatkalla viinejä ym. alkoholijuomia oli kulunut kirkon kustannuksella kymmeniä litroja.

Mainittakoon, ettei yksikään muu kirkolliskokousedustaja osallistunut sanallakaan tähän keskusteluun kyselytunnilla.

9.11.2019 Piispainkokouksen selonteko avioliittolain muutoksen johdosta (Piispainkokouksen kirje 1/2016) Oikeudellinen selvitys avioliittolain muutoksen vaikutuksista (Kirkkohallituksen kirje 4/2016) Keskustelumalli ja siihen liittyvä aineisto tueksi keskusteluihin avioliitosta eri tavalla ajattelevien välillä (Kirkkohallituksen kirje 5/2016)

Arvoisa puheenjohtaja. Ymmärtääkseni tähänkään asti papit eivät ole suorittaneet siviilivihkimisiä, vaan kirkollisia

vihkimisiä. Olisi nähdäkseeni täysin kestämaton ajattelutapa, että tämä uusi maallinen sukupuolineutraalilaki asettaisi kirkon pappeille joitain uusia vihkimisoikeuksia, saati velvollisuuksia.

Kirkon avioliittokanta on, kuten täällä on jo monta kertaa todistettu, täysin selvä, vaikka liberaaliteologialla sitä pyritäänkin jatkuvasti hämärtämään. Raamatun kanta avioliitosta on selvä. Kirkkomme paimenilla on nyt suuri vastuu toiminnastaan. Tällä asialla voivat olla hyvin suuret, jopa kohtalokkaat vaikutukset kansan kirkkomme tulevaisuudelle. Toivon, että jokainen tiedostaa sen vastuun. Kiitos.

Kun valtiovallan puolella säädettiin ns. sukupuolineutraali avioliittolaki, joka mahdollisti avioliiton myös samaa sukupuolta oleville pareille, vakuuteltiin, että kirkko saa tehdä vapaasti itse omat ratkaisunsa. Näin ei käytännössä kuitenkaan ollut, vaan heti lain astuttua voimaan alettiin vaatia, ettei kirkko saa jatkaa ”syrjivää” käytäntöään.

Minusta on tuntunut todella kurjalta, miten paljon tähän asiaan on käytetty aikaa ja energiaa. Tai että miten perinteisen avioliiton kannattajat leimataan vanhanaikaisiksi ja ihmisoikeuksien vastustajiksi yms.

Tuttavapiiriini kuuluu erilaisiin seksuaalivähemmistöihin kuuluvia ihmisiä. Mielestäni kaikki ihmiset tulee siunata, jos he sitä pyytävät ja kaikki kodit voidaan siunata jne., mutta Jeesus itse määrittelee avioliiton Raamatussa miehen ja naisen väliseksi. Tämä suhde on ainitlaatuinen. Muunkinlaisia ihmissuhteita on, mutta ne eivät ole avioliittoja. Tästä en voi luopua, vaikka saisin kuinka paljon haukkuja tai menettäisin kuinka paljon ääniä tahansa.

9.11.2016 Arkkipiispan vaalitapaa koskevien kirkkolain ja kirkon vaalijärjestyksen säännösten muuttaminen, lakivaliokunnan mietintö 2/2016 kirkkohallituksen esityksestä 1/2016 - Ensimmäinen käsittely

Arvoisa puheenjohtaja. Vaikka arkkipiispa näyttäytyy yhä enemmän kokonaiskirkon ensimmäisenä edustajana, niin vaikea näyttää olevan siirtää arkkipiispan valintaa koko Suomen Siionin eri hiippakuntien voimasuhteet edes suunnilleen tasapuolisesti huomioivaksi. Minä ymmärrän toki sen, että ei kukaan luovu mielellään, ay-termiä käyttäkseni, saavutetuista eduista.

Olisin tämän asian käsittelyssä ollut kyllä ihan halukas kuulemaan esimerkiksi sellaisen asian, että miten Turun arkkihiippakunnan ulkopuolisilla ehdokkailla on todellisuudessa edellytyksiä ja ovatko ne samanveroisia kampanjoiden käymiseen.

No, näillä kuitenkin nyt mentiin, ja kun esitys merkitsee edes jonkinlaista kokonaiskirkon edustajien vaikutusten lisääntymistä, niin en tee vastaesitystä, olen valmis tämän hyväksymään. Jos me kaadamme nyt tämän esityksen, niin silloinhan nykyinen säätely jää voimaan. Tuen siis mietintöä, mutta samalla totean, että paavejakaan ei enää nykyään enää yksinomaan Italiasta valita.

Saimme pienennettyä arkkipiispanvaalissa turkulaisten yliedustusta aikaisempaan sääntelyyn nähden, vaikka edelleenkin heille jäi valitsijoiden enemmistö arkkipiispanvaaliin. Asiaan palattaneen varmaankin vielä tulevaisuudessa.

Asian käsittelyssä olisin toivonut, että lakivaliokunnassa olisimme saaneet kuultavaksi jonkun edellisessä arkkipiispanvaalissa ehdokkaana olleen, esim. Mikkelin piispan Seppo Häkkisen, joka olisi voinut kertoa kampanjoinnin rakentamisesta Turun arkkihiippakunnan ulkopuolisena ehdokkaana. Tähän pyyntööni ei kuitenkaan suostuttu. Arkkipiispa Mäkistä (ja piispa Irja Askolaa) toki kuultiin, joten mielestäni vastaehdokkaana olleen Häkkisen kuuleminen olisi ollut tasapuolista.

10.11.2016 Seurakunnan luottamustehtävässä toimivan henkilön jäsenyyden säilyminen vaalikauden loppuun,

yleisvaliokunnan mietintö 2/2016 hiippakuntavaltuustoesityksestä 1/2016

Arvoisa puheenjohtaja. Ymmärrän kyllä hyvin tämän hiippakuntavaltuuston esityksen, mutta jos tämä mahdollisuus toimia muun kuin jäsen seurakuntansa luottamuselimessä sallitaan, niin silloin se on kyllä sallittava myös yhtymärajojen ylitse. Muutetaan sitä rakkaat ystävät muuallakin kuin suurkaupunkiyhtymän sisällä. Mutta jos me tulevaisuudessa lähtisimme siitä, että luottamushenkilönä voi toimia vain siinä seurakunnassa, johon kuuluu, mutta seurakunnan valinta ei olisi enää pakollinen riippumaan asuinpaikasta. Silloinhan ratkeaisi myös se ongelma, joka tässä aloitteessa tai edellisessä puheessa tunnustettiin.

Turun arkkihiippakunnan hiippakuntavaltuusto oli esittänyt, että jos luottamushenkilö muuttaa seurakuntayhtymän sisällä toiseen seurakuntaan, niin hänen ei tarvitsisi kuitenkaan erota aiemman seurakuntansa luottamustehtävästä, vaan että hän saisi pysyä aiemman seurakuntansa jäsenenä ja siten ollen pitää myös luottamustehtävänsä vaalikauden loppuun asti.

Esitys on sinällään ymmärrettävä, sillä kun suurkaupungin sisällä muuttaa kaupunginosasta toiseen, niin seurakunta voi ikään kuin huomaamatta vaihtua – mutta miksi luottamushenkilöt pitäisi asettaa eriarvoiseen tai oikeammin parempaan asemaan muihin seurakuntalaisiin nähden?

Ongelma ratkeaisi, jos kirkossa olisi rohkeutta luopua parokiaalaisuudesta. Eli että ihminen saisi valita, mihin seurakuntaan hän kuuluu eikä se olisi sidottu asuinpaikkaan. Tämä sisältää monia ongelmia, mutta tulevaisuudessa, jos kirkon jäsenkato yhä kiihtyy, niin tämä voisi kuitenkin olla jonkunlainen ratkaisu. Protestina ei olisi-kaan kirkosta eroaminen, vaan voisi erota vain seurakunnasta ja saisi liittyä itselleen mieluisampaan seurakuntaan.

2.5.2017 **Kirkon avioliittokäsityksen laajentaminen, edustaja-aloite 1/2017**

Arvoisa puheenjohtaja! Hyvä kokousväki! Kun tieto tämän aloitteen olemassaolosta levisi, niin olen joissakin yhteyksissä kuullut viitattavan tähän aloitteeseen kompromissina, jonka ansiosta tästä vaikeasta tilanteesta voitaisiin päästä eteenpäin. Minulle ei kuitenkaan aivan aukea, mikä sitten olisi se myönnytys, jonka kristillisen avioliittokäsityksen muuttamisen kannattajat tässä kompromississa tekisivät. Sekö, että perinteisen avioliittokäsityksen kannattajat saavat vielä toimia kirkossa? Sekö, ettei pappeja pakotettaisi vihkimään, ainakaan heti?

Tätä asiaa käsiteltäessä on helppo argumentoida tunnepitoisesti, että ketä me olemme kieltämään keneltäkään siunausta ja rukousta. Ja emmehän me olekaan. Jokaisen ihmisen, joka pyytää rukousta ja siunausta, kuuluu se saada. Jokaiselle, joka tahtoo sielunhoidollisia kohtaamisia seurakunnasta, on seurakunnan ne järjestettävä. Mutta eihän niitä olla keneltäkään ymmärtääkseni kieltämässä. Armo kuuluu kaikille.

Tässä aloitteessa on kysymys kirkon avioliitto-opetuksesta ja uskon, että riippumatta maallisesta avioliittolaista, uskonnonvapaus takaa vielä Suomessakin myös luterilaiselle kirkolle oikeuden omaan oppiinsa. Raamatun ja yleismaailmallisen kristillisen yhteisön valtaenemmistön selkeä kanta avioliitosta on – yhden miehen ja yhden naisen välinen liitto.

Minä en ole syntynyt avioliitossa oleville vanhemmille. Silti vanhempani olivat tervetulleita kirkkoon ja seurakunnan tapahtumiin, jos sattuivat haluamaan. Minut kastettiin ja sain käydä seurakunnan kerhoa. Tuskin vanhemmillani kävi edes mielessä, että he pyytäisivät pappia siunaamaan parisuhteensa, joka ei täyttänyt kristillisen avioliiton määritelmää, kun se oli ns. avioliitto, vaikka he kirkkoon kuuluivatkin.

Tämä aloite sisältää paljon kauniita ilmaisuja, mutta siitä paistavat voimakkaasti läpi jyrkät liberaaliteologiset painotukset. On mielenkiintoista havaita, että jo aloitetekstin ensimmäisessä kappaleessa kuvaillaan kirkossa olevan huomattava määrä ihmisiä, jotka ”kristillisen vakaumuksensa mukaisesti toivovat” avioliittokäsityksen muuttamista. Sitten todetaan, että on paljon niitäkin, jotka eivät halua käsitystä muutettavaksi. Haluttiinko tällä siis sanoa, että silloin toimii jotenkin enemmän kristillisen vakaumuksen mukaisesti, jos kannattaa tämän maallisen uuden avioliittolain ulottamista kirkkoon, mutta silloin ei, jos uskoo, kuten Kristuksen kirkko on aina uskonut?

Aloitteen teologisissa perusteluissa kristinuskon ydin-sanomaa tiivistetään Raamatun lauseeseen: ”Kaikki tuntevat teidät minun opetuslapsikseni, jos te rakastatte toisianne.” Tärkeä asia onkin lähimmäisenrakkaus ja kristittyjen keskinäinen rakkaus. Mutta tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että Raamatun oppeja voisi muuttella milloin mitenkin, kunhan se vain voidaan väljästi jotenkin rakkauden käsitteellä perustella.

Edelleen aloitteen teologisissa perusteissa annetaan ymmärtää, että luterilaiset tunnustuskirjat ja jopa Raamattu ovat vanhentuneita avioliittokäsitystämme määriteltäessä, ja esitetään: ”Kristittyinä meidän on luettava perinnettämme yhä uudelleen ja ymmärrettävä se, että uudet ajat ovat aina vaatineet kirkkoa muuttumaan ja kehittämään ajatteluaan.”

Tietysti kirkon on vastattava kunkin ajan haasteisiin ja sopeutettava toimintatapojaan yhteiskunnallisten rakenteiden ja teknillisen toimintaympäristön kehitykseen. Kuitenkin Raamatun voima on juuri siinä, miten Jumalan Sana puhuttelee ihmiskuntaa aikakaudesta toiseen. Ihmisen perusolemus ei muutu. Samanlaiset ongelmat, joiden kanssa Raamatun henkilöt painiskelevat, kohtaavat myös meitä. Raamattua lukiessaan moni on varmasti tämän havainnut.

Sukupuolisuus on asetettu jo luomisessa – ”Ja Jumala loi ihmisen kuvakseen, Jumalan kuvaksi hän hänet loi, mieheksi ja naiseksi hän loi heidät”. – Tämä ei ole muuttunut. Kirkko voi kyllä lähteä mukautumaan tämän ajan menoon, jos se niin haluaa. Täällä on viitattu alkukirkkoon, pohdin miten, miten alkukirkko menetteli? Sekin joutui elämään toimintaympäristössä, jossa silloisen maallisen valtiovallan ja ympäröivien kulttuureiden useat arvokysymykset ja näkemykset, myös sukupuolimoraalin alalla, poikkesivat suuresti kristittyjen käsityksistä. Pitikö alkukirkko oman oppinsa esim. avioliitosta vai lähtikö se muuttamaan oppejaan, esimerkiksi Rooman valtakunnan maallisten vallanpitäjien ja yleisen ilmapiirin painostuksesta? Ja jos se olisi näin tehnyt, niin olisikohan kristillistä maailmaa koskaan syntynytkään?

Raamatun alkulehdillä esitetään kysymys: ”Onko Jumala todella sanonut?” Myös me muodostaessamme kantaamme tähän aloitteeseen, pohjimmiltamme vastaamme kysymykseen: ”Onko Jumala todella sanonut?” Meidät on asetettu tähän toimielimeen vaalimaan Suomen evankelis-luterilaisen kirkon opin puhtautta. Ja minä toivon, että ymmärrämme, miten suuren vastuun kannamme niin Suomen kristittyjen, historian kuin kerran Jumalan edessä, kun tämän aloitteen suhteen ratkaisuja teemme. Kiitos.

3.5.2017 Utsjoen seurakunnan itsenäisen aseman turvaaminen, edustaja-aloite 4/2017

Arvoisa puheenjohtaja, hyvä kokousväki. Minä en ole saamelainen, vaikka suonissani vähän sitäkin verta on, mutta edustan täällä laajaa Lapinmaata, ja siinä roolissa haluan tuoda muutaman näkökohdan pohdittavaksi. Toivon myönteisistä käsittelyä ja laajaa ymmärrystä tälle edustaja-aloitteelle.

Kyse on ainoasta saamelaisenemmistöisestä seurakunnasta maassa, kuten tässä on jo useissa puheenvuoroissa todettu, ja näen sen olemassaololla erityistä merkitystä – ei vain utsjokilaisille tai edes nykyiselle viralliselle saamelaisalueelle – vaan laajemminkin niin Lapille kuin koko Suomen Siionille.

Kyse on mielestäni nyt myös kirkon kunniavelan maksamisesta. Lapin historia koostuu vuosisatojen ajan erilaisista toimista saamelaisen kielen ja kulttuurin hävittämiseksi. Siihen, että Suomessa on nykyään vain yksi saamelaisenemmistöinen seurakunta, siihen on kirkkomme menneillä sukupolvillakin oma osuutensa.

Kun Lappia lähdettiin käännyttämään kristinuskoon – mikä tietysti sinällään oli aivan oikein – yhdistettiin alueen alkuperäisen väestön kieli ja kulttuuri liian helposti pakanalliseen uskontoon. Oli pappeja ja katekeettoja, jotka opettivat ja saarnasivat paikallisella kielellä, mutta paljon oli myös heitä, jotka yhdistivät alkuperäiskansan kielen ja kulttuurin sellaisenaan shamanismiin. Nämä asenteet levisivät vähitellen myös kansan pariin, joka alkoi vieroksua omia juuriaan.

Esimerkkinä mainitsen, kuinka kuulu Lapin pappi Jakob Fellman oli kirjannut muistitietona tapauksen 1760-luvulta. Kemin kirkkoherra Zimmermann oli ollut tarkastusmatkalla Sodankylässä. Hän oli yöpynyt paikallisessa talossa ja herättyään kuullut, kuinka talon isäntä antoi lapsilleen jostain arkisista asioista ohjeita lapin kielellä. Kirkkoherra oli tuolloin hypännyt kiihvastuneena sängystään ylös, siepannut lähistöllä lattialla sijainneen halon käteensä ja uhannut lyödä talon isäntää halolla, jos tämä vielä puhuisi ”pirunkieltä” ja vielä opettaisi sitä lapsilleenkin.

Minunkin kotiseudullani Itä-Lapissa dokumenttien mukaan eli vielä reilu vuosisata sitten pieniä kyläyhteisöjä, joissa puhuttiin muinaista keminsaamen kieltä. Muutamat henkilöt hallitsivat kieltä vielä sotien jälkeen, mutta yleiset asenteet

kielen käyttöä kohtaan olivat kielteiset. Tiedän mm. tapauksen, jossa 1950-luvulla savukoskelaisen perheen mummo koetti opettaa keminsaamen sanoja lapsenlapsilleen, mutta perheen uskovainen äiti kielsi tämän sanoen, että lapsille ei saa pakanoiden kieltä opettaa. Nyt minun kotiseudullani kielen jäänteitä löytynee lähinnä enää porotalouden sanastosta ja joistakin paikannimistä.

Mutta minkälainen ratkaisu tähän Utsjoen seurakunnan tilanteeseen luodaan, se vaatii varmasti pohtimista. Ymmärrän, että on vaikea synnyttää mitään automaattia, pysyvää järjestelyä yhden seurakunnan ylläpitämiseksi sellaisenaan.

Täytyy kuitenkin myös muistaa, mitä edeltävä puhuja tuossa sanoi, osittain talousvaikeuksien taustalla ovat tämän Karigasniemen kappelihankkeen aiheuttamat poikkeukselliset ongelmat. Kappeli ei kuitenkaan palvele ainoastaan yhden seurakunnan tarpeita, vaan sillä on Norjan-rajalla kansainvälinen yhteys.

Kuten todettua, saamelaisuus ylittää valtakunnan rajat, ja Utsjoen seurakunnan toimintapiiri myös ulottuu valtakunnanrajojen ylitse. Tulevaisuudessa on tietenkin huomioitava laajemminkin rajaseututyön ja pitkien välimatkojen alueiden toiminnan kustantamisen perusteet.

Lopuksi totean, että omassa elämänhistoriassani olen havainnut valtiovallan puolelta usein asenteita, että pääkaupunki-seudulle sijoitettavia varoja kutsutaan valtakunnallisten hankkeiden tukemiseksi, mutta pohjoisen hankkeita nimitellään aluepolitiikaksi. Toivon, että täällä voimme nähdä saamelaiskulttuurin edistämiseen tähtäävät toimenpiteet koko kirkkomme ja jäsenistömme etuna.

Saamelainen kulttuuri ei kosketa ainoastaan Suomen saamelaisia, vaan se on ainutlaatuinen jatkumo ja näköala koko kansamme yhteisiin juuriin. Toivon aloitteelle menestystä ja ratkaisua, joka takaa Utsjoen seurakunnan itsenäisyyden. Kiitos.

Kyse oli oikeastaan Saamelaiskäräjien tekemästä aloitteesta, kuten aloitetekstissä mainittiinkin. Koska Saamelaiskäräjien nimeämä kirkolliskokousedustaja oli poissa suuren osan kokouksista (eivätkä varajäsenenkään tulleet tuolloin koskaan kokouksiin, mikä herätti paljon ihmetystä kirkolliskokouksessa), niin lappilaisena katsoin velvollisuudeksi ottaa muutenkin kantaa saamelaisten kysymyksiin ja olla näissä asioissa aktiivinen kirkolliskokouksessa.

Utsjoen seurakunta sai säilyttää itsenäisyytensä ainakin osittain, kun se pysyi olemassa, joskin Pohjois-Lapin seurakuntayhtymään Inarin seurakunnan kanssa liitettynä.

3.5.2017 Kirkon tulevaisuuskomitean mietintö

Arvoisa puheenjohtaja. Kiitän minäkin tulevaisuusvaliokuntaa mietinnöstä. Siinä on nostettu monia oikeita huomioita jatkokäsittelyyn ja jätetty pois niitä tulevaisuuskomitean eräitä esityksiä, joita ei siinä aikaisemmassa keskustelussakaan oikein toteuttamiskelpoisina pidetty.

Otan esille vain kaksi asiaa, joita olen pohtinut. Ensimmäiseksi: jos luottamushenkilö saisi seurakuntayhtymän sisällä muuttaessaan säilyttää aiemman seurakuntansa jäsenyyden, niin miksei tätä oikeutta annettaisiin kaikille seurakuntalaisille?

Ja toiseksi: onko hiippakuntavaltuustojen lopettaminen todella tarvittavaa, saati riittävää hallinnon keventämistä? Vai lopetetaanko tämä toimitin, jotta saadaan sanoa, että "kylläpä tässä nyt remonttia tehtiin"? Kiitos.

Olen johdonmukaisesti puohustanut hiippakuntavaltuustojen toimintaa. Muutenkin maallikkojen roolia kirkon päätöksenteossa tulisi vahvistaa, eikä heikentää, vaikka joskus etenkin pappisedustajat ovat tuntuneet olevan sitä mieltä, että maallikkoja ei niin paljon vastuupaikoilla tarvittaisi. Kuitenkin kun kirkon verotulot pienenevät, niin vapaaehtoisten maallikoiden rooli kaikessa kirkon

vastuunkannossa suhteessa palkkatyöntekijöihin nähden tulee korostumaan, halusimme tai emme.

4.5.2017 Kirkon tulevaisuuskomitean mietintö

Arvoisa puheenjohtaja. Kannatan tätä edustaja Puhalaisen esitystä. Kyllä nyt on ihan oikeasti oltava rohkeutta tämän asian selvittämiseen. Me emme voi pistää päätä pensaaseen, vaikka se asia joillekin vaikea tai kiusallinen olisi. Paasikivi puhui jotain tosiasioiden tunnustamisesta. Otetaan ne huomioon.

Edustaja Erkki Puhalainen esitti, että tulevaisuuskomitean mietintöön olisi lisätty lause: ”ja selvittää seurakuntien sisällä piispan kaitsennan alla toimivien henkilöseurakuntien mahdollistamisen osana kirkkomme seurakuntarakennetta.” Aika ei ole kuitenkaan ollut tälle vielä kypsä.

4.5.2017 Kirkon tulevaisuuskomitean mietintö

Arvoisa puheenjohtaja. Mielestäni luottamushenkilöitä ei tule asettaa eri asemaan kuin muita seurakuntalaisia. Edustaja Niemelän ponsi poistaisi tämän uhkaavan epätasa-arvoisuuden, joten toivon, että se hyväksytään.

Edustaja Pauli Niemelä esitti selvitystä siitä, miten seurakuntalainen voi säilyttää seurakunnan jäsenyyden, kun henkilö muuttaa seurakuntayhtymän sisällä toisen seurakunnan alueelle.

4.5.2017 Kirkon tulevaisuuskomitean mietintö

Arvoisa puheenjohtaja. Kun tässä keskustelussa nyt puhuttiin tästä kahden vaalin mallista, niin en malta olla muistuttamatta, että täällä on ennenkin todettu, että jos demokratia toimii huonosti, niin ratkaisu ei voi kuitenkaan olla siihen se, että sitä heikennetään entisestään. Eli toivon, että seurakuntalaisten

vaikutusmahdollisuuksia ei heikennetä ja kaksivaalisuus säilyisi. Vaalin teknistä toteuttamistahan voi aina kehittää, että äänestäminen olisi helpompaa.

Totean myös tuohon määräänemmistökymsymykseen, että se ei ole kyllä hallinnon keventämistä, jos määräänemmistösdöstä heikennetään. Täällä on todistettu, että hyvin harva hanke on sen vuoksi kaatunut. Tämä 3/4 on kuitenkin omiaan tätä koko meidän toimintaa viemässä konsensushakuisuuteen. Toivottavasti tästä emme luovu.

Kirkolliskokouksessa eräät kaikkein tärkeimmät päätökset vaativat kolmen neljäsosan määräänemmistön edustajista. Tätä aina silloin tällöin kauhistellaan, kuinka se muka estää kirkon kehityksen. Todellisuudessa se estää enemmistön diktatuurin. Suuret, etenkin teologiamme ytimeen käyvät päätökset on tehtävä laajalla enemmistöllä ja harkinnan jälkeen eikä poukkoillen.

5.5.2017 Kirkon avioliittokäsityksen laajentaminen, edustaja-aloite 1/2017

Arvoisa puheenjohtaja. Piispa Häkkisen perustelut asian käsittelyjärjestyksestä olivat mielestäni asialliset ja työjärjestyksen mukaiset. Kannatan minäkin piispa Häkkisen esitystä.

Piispa Häkkinen esitti, että avioliittoa koskeva aloitteen käsittelee kirkon perustevaliokunta, jonka tehtävä on tarkastella kirkon uskoa ja oppia. Tätä kannatin. Kirkolliskokouksen enemmistö halusi kuitenkin lähettää aloitteen myös yleisvaliokuntaan.

6.11.2017

Suunnitelma kirkolliskokouksen hyväksymien tulevaisuus-toimeksiantojen eteenpäin viemisestä sekä raportti asiaan liittyvästä seurakuntien ja hiippakuntien kuulemisesta

Arvoisa puheenjohtaja. Haluan kiinnittää huomiota ainoastaan tähän tehtyyn, seurakunnille ja muille tahoille lähetettyyn kyselyyn. Omassa seurakunnassani Rovaniemellä hieman ihmeteltiin tätä väittämää "Hiippakuntavaltuustojen lakkauttamista koskeva uudistus selkeyttäisi ja yksinkertaistaisi hiippakuntahallintoa". Tähän piti vastata kyllä tai ei. Tämä oli monien mielestä hyvin johdatteleva kysymys. Tässähän ei kysytty, että pitäisikö hiippakuntavaltuustot lakkauttaa vaan että selkeyttäisikö ja yksinkertaistaisiko se.

Voihan selkeyttämistä ja yksinkertaistamista olla monikin asia. Jos koko Suomessa olisi yksi seurakunta, niin sekin selkeyttäisi hyvin paljon, mutta onko se hyvä asia, on sitten toinen juttu. Toivon, että tämä kysymyksenasettelun sanamuoto muistetaan silloin kun vastauksista tehdään johtopäätöksiä.

Taustalla tuntui edelleen olevan kirkon päättäjien tuska siitä, ettei seurakuntien pakkoyhtymämallia saatu ajetuksi läpi, ja nyt oli kuitenkin halu näyttää, että jotain hallinnosta uudistetaan. Arvelin, että tämä oli myös seurakuntiin lähetetyn johdattelevan kyselyn taustalla.

Kirkolliskokouksen enemmistö höynähti tukemaan hiippakuntavaltuustojen lakkauttamista periaatteellisesti. Asian jatkovalmistelussa kuitenkin huomattiin, että hiippakuntavaltuustoille on annettu niin monia tärkeitä tehtäviä, että niiden siirtäminen joillekin muille tahoille ei onnistu noin vain, eikä automaattisesti kevennä mitään hallintoa. Hiippakuntavaltuustojen lopettaminen jäi ainakin sillä kertaa siihen.

6.11.2017 Selvityksen tekeminen avioliittoon vihkimisestä luopumisesta, piispainkokouksen esitys 2/2017

Arvoisa puheenjohtaja, hyvä kokousväki. Edellisen puhujan ajatuksiin voin täysin yhtyä, mutta keskityn tässä nyt puheenjohtajan ohjeistuksen mukaisesti vain muutamaan kohtaan. Olen samaa mieltä, että kirkon tulee säilyttää vihkioikeutensa.

Se koetaan tärkeäksi palveluksi ja kirkolliset toimitukset ovat valitettavan monelle ihmiselle ainoa kosketus kirkon toimintaan, ei vain toimituksen kohteena oleville henkilöille vaan häiden, ristiäisten, hautajaisten osallistujille, siis tälle juhlaväelle.

Mutta kun piispainkokous tässä lausuu, etteivät näkemyserot avioliittoasiasta saisi muodostua kirkkoa jakavaksi asiaksi, niin kaunis toivehan se on, mutta sehän on jo sellaiseksi muodostunut. Tämä selvityksessä tehty kompromissiesitys ei ole mikään ratkaisu kirkon koossa pysymiseen. Se merkitsisi kirkon luopumista Raamatullisesta avioliittokäsityksestä ja sen seuraukset tulisivat olemaan kansankirkolle kohtalokkaat.

Minä toivon, että kirkon päättäjät voisivat todeta selvästi sen, mikä on jo lukemattomien aloitteiden pohjalta täällä todettu, kirkolliskokousistuntokausi toisensa jälkeen, mikä on kirkon ja Raamatun avioliittokanta ja käyttää voimia jatkossa muihin kysymyksiin. Erityisesti minä toivon, että kirkkomme papit ja piispat muistaisivat mitä ovat tehtävän vastaanottaessaan luvanneet. Kiitos

7.11.2017 Seurakuntavaalisäännösten tarkistaminen, kirkkohallituksen esitys 4/2017

Arvoista puheenjohtaja. Olen ymmärtänyt, että seurakuntavaalien varsinainen vaalipäivä haluttiin siirtää pois isäinpäivältä, koska ajateltiin, että päällekkäisyys isäinpäivän kanssa laskee äänestysprosenttia. Lakivaliokunta on tähän yhtynytkin ja esittää tosiaan siirrettäväksi vaalipäivää eteenpäin.

On tietysti hieno asia, että isäinpäivän merkitys koetaan kirkossa tärkeäksi. Kyllä sitä kannattaakin juhlia, isyys on itseisarvo. Mutta epäilen kuitenkin, että muutos sinällään tuskin tulee äänestysaktiivisuuteen kovin paljon vaikuttamaan. Ne, joilla kiinnostaa, äänestäisivät kyllä isäinpäivänäkin ja ennakkoäänestysmahdollisuus on kuitenkin olemassa.

Mutta on mielenkiintoista nähdä miten nyt tätä uutta ennakoönnestyspäivää lauantaita tullaan käyttämään. Luulen, että hyvin toteutettuna äänestyspaikkojen osalta se voi aktiivisuutta lisätäkin. Joustavuus äänestyspaikkojen suhteen on joka tapauksessa kannatettava asia.

Entisessä kotiseurakunnassani Kemijärvellä äänestysaktiivisuus nousi aikanaan – muistan kun olin vaalilautakunnassa silloin – 14,6 %:sta 23,5 %:iin, ja syynä tähän oli mielestäni ennakoönnestyspaikkojen kattava sijoittaminen, esimerkiksi paikallisiin ostoskeskuksiin, yksittäisten ehdokkaiden aktiivinen jalkatyö kampanjassaan sekä paikkakunnalla käyty julkinen keskustelu seurakunnallisista kysymyksistä.

Tämän äänestysaktiivisuuden, joka tässä on kuitenkin nyt tämän esityksen taustalla, näin ymmärrän, tämä matala äänestysaktiivisuus, haluan todeta tässä yhteydessä vain sen, että näissä kirkon valtakunnallisissa seurakuntavaalikampanjoissa on viime kertoina kehoitettu ihmisiä tekemään kirkosta itsensä näköisiä, uskomaan hyviin tekoihin ja osoitettu sympatiaa tietyille kirkkopoliittisille linjauksille. Äänestysaktiivisuutta nämä kampanjat eivät ole nostaneet, vaikka rahaa niissä on varmasti palanut.

Minä toivon, että näistä opitaan, näistä aikaisemmista kampanjoista, ja niiden mahdollisista virheistä, ja jos johonkin sanomaan keskitytään niin kirkon ydinsanomaa ja seurakunnan ydinsanomaa ja seurakunnan tarjoamien palveluiden ympärille.

Ymmärrän tuon edustaja Palmusen huolen, joka on varsinkin pienemmissä seurakunnissa aivan aiheellinen. Ehdokkaiden läheisistä muodostuu monesti aika suurikin piiri, kun se tiukasti katsotaan, mutta tämä on kuitenkin se linjaus, joka valtakunnallisesti on omaksuttu sen takia, että vaalit näyttävät myös puolueettomilta ja riippumattomilta.

Minä olen ollut itse aikanaan tilanteessa, että olin vaalilautakunnan jäsenenä ja olin ehdokkaana. Ja olin siellä

ostoskeskuksessa ja kaikki muutkin siellä olleet, sitä yhtä vaaliavustajaa lukuun ottamatta, olivat ehdokkaita. Yllättäen me olimme se TOP5 [seurakuntavaaleissa viisi eniten ääniä saanutta], suurin piirtein se porukka, eli itsemme mainoksina istuttiin siellä K-kaupan aulassa. Oli se mukavaa meille, mutta ei se oikein hyvältä näyttännyt ja tuli muutama ruma palautekin. Tämä nyt ainakin poistuu ja vaikka se vaalilautakunnan jäsenistä voi olla kurjaa, niin ehkä se on kuitenkin hyvä uudistus.

Kirkkohallituksen esitys hyväksyttiin. Äänestysaktiivisuutta uusi seurakuntavaalien ajankohta ei nostanut, kuten ei mahtipontinen kampanjointi tälläkään kertaa. Äänestysaktiivisuus putosi entisestään, jääden syksyn 2018 vaaleissa 14,4 %:iin, missä oli pudotusta edellis-kerrasta 1,1 %-yksikköä.

7.11.2017

Kirkon nelivuotiskertomus vuosilta 2012–2015

Arvoisa puheenjohtaja. Kiitän tulevaisuusvaliokuntaa hyvästä mietinnöstä. Se sisältää monia tärkeitä huomioita ja soisinpa seurakuntakentällä tämän asiakirjan tulevan luetuksi. Erityisen tärkeää on mielestäni kodin roolin ymmärtäminen ja vahvistaminen kristillisen uskon ja arvojen siirtämisessä sukupolvelta toiselle.

Kun kodeissa on jo lapsena saanut oppia iltarukouksen ja luottamuksen Jumalan johdatukseen, on se antanut monen ihmisen elämälle tässäkin maassa kestävä perustan. Kotien kristillistä kasvatusta vahvistamalla vahvistamme myös kirkon tulevaisuutta tässä maassa. Ja tämä kasteen merkityksen korostaminen, johon tässä on viitattukin, on äärimmäisen tärkeä.

Mietinnön havainnot uskonnonvapauden yksipuolisesta ulottuvuudesta yhteiskunnassamme ja julkisessa keskustelussa ovat myös paikallaan. Kirkon on käytettävä tässä rohkeasti

ääntään. Kristillisiä käsitteitä, arvoja ja perinteitä ei saa häivyttää suomalaisesta yhteiskunnasta.

Mietinnössä viitataan myös kirkon edustajien käymään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja esitetään, että seuraavassa tulevaisuusselonteossa on tarkasteltava kirkon roolia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Maailmalla kirkko on eri aikoina usein ollut aktiivinenkin poliittinen toimija, ja tuloksia siitä on monenlaisia.

Esimerkiksi edesmenneen paavin, Johannes Paavali II:n, ansioita ateistisen marxilaisen järjestelmän kaatamiseksi Itä-Euroopassa muistellaan yhä lämpimästi. Kirkon on tietysti kannettava huolta yhteiskunnallisten epäkohtien korjaamisesta. Sanoihan jo Jeesus, että köyhät teillä on aina keskuudessanne.

Samalla meidän täytyy muistaa, että kristityilläkin voi olla keskenään eriäviä käsityksiä yhteiskunnallisesta oikeudenmukaisuudesta ja etenkin siitä, miten niihin tulisi parhaiten puuttua. Jo kirkon jäsenkehityksen kannalta voi olla vaarallista, jos kirkon äänellä esitetään ratkaisuehdotuksia yksittäisiin poliittisiin kiistakysymyksiin. Perusteltuja yhteiskunnallisia näkemyksiä kun voi todella olla monenlaisia.

Esimerkiksi ihminen, joka vastustaa verojen korottamista, ei välttämättä ole silti vähäosaisten peruspalveluiden vastustaja. Tai ihminen, joka kannattaa tiukempaa maahanmuuttopolitiikkaa ja kantaa huolta islamin nousun seurauksista Euroopassa, ei silti välttämättä ole rasisti.

Kansankirkossa on varmasti mukana kaikkien puolueiden kannattajia ja kirkon on varottava, ettei se leimaudu jonkin yksittäisen suuntauksen äänitorveksi. Mutta on kuitenkin selvää, että kirkon tulee pitää heikoimmassa asemassa olevien ihmisten tilannetta esillä ja ennen kaikkea puolustaa ihmiselämän pyhyttä kohdusta luonnolliseen kuolemaan saakka.

14.5.2018 Suomen Lähetyslentäjät ry:n hyväksyminen kirkon lähetysjärjestöksi

Arvoisa puheenjohtaja. Kuten tiedämme, kansankirkkomme yhteydessä toimii hyvin monenlaisia liikkeitä. Monelle kirkon jäsenelle esim. oma herätysliike tai joku muu yhdistys voi olla jopa ensisijainen identifioitumiskohde. Samoin kirkon lähetysjärjestöt ovat monille myös tunnetasolla hyvin rakkaita. Minä itse allekirjoitin tämän aloitteen nimenomaan tämän kirkkomme moninaisuuden tunnustaen.

Ajattelen, että jos meillä on järjestöjä, joilla on työnäky ja toiminnalliset edellytykset lähetystyön tekemiseen, ja jotka haluavat lähetysjärjestön aseman, niin suhtautuisin lähtökohtaisesti melko avarasti tällaisen statuksen myöntämiseen. Suomen Lähetyslentäjien tähän asti tekemä pitkäaikainen työ mielestäni todistaa sen, että järjestö täyttää ne edellytykset, mitä meidän tulisi kirkkomme viralliselta lähetysjärjestöltä vaatia. Kiitos.

Asia meni piispainkokoukselle, joka ei lopulta hyväksynyt Lähetyslentäjiä kirkon viralliseksi lähetysjärjestöksi. Minua ihmetytti kovasti se innokkuus, millä eräiden kokousedustajien puolelta tätä asiaa vastustettiin. Kysehän on kaikkein heikoimpiensaisten parissa tehtävästä työstä. Siinä ei pitäisi vaikuttaa, vaikka olisikin jotain teologisia eroja. Mutta Etelä-Suomessa on jo pitkään käyty taistelua konservatiivisia arvoja esillä pitäviä lähetysjärjestöjä vastaan ja lopetettu lähetysmäärärahoja jne. – Itse olen aina kannattanut vahvaa lähetystyötä ja seurakuntatasolla ollut tukemassa myös sellaisten lähetysjärjestöjen lähetyskannatusta, joiden kanssa en ole kaikista teologisista linjoista samaa mieltä. Evankeliumi ja avun perillemenohan on tärkeintä.

Suorastaan puistatti, kun jotkut vastustivat Lähetyslentäjien statuksen vahvistamista sillä perusteella, että lentäminen aiheuttaa päästöjä! Hyvänen aika, tämä järjestö hakee ihmisiä esim. Afrikassa huonojen liikenneyhteyksien päästä sairaalahoitoon pienkoneilla, ei suinkaan lentele huvikseen!

14.5.2018 Uusi vaalitapa käyttöön kirkon vaaleihin, edustaja-aloite 2/2018

Arvoisa puheenjohtaja! Tässä aloitteessa esitetään varsin laajaa muutosta kirkon eri vaaleihin. Aloitteessa on aivan oikein alussa todettu, että suora vaali kirkolliskokouksessa ja piispanvaalissa ”ei johtaisi lisääntyvään demokratiaan, vaan johtaisi luultavasti kirkon kasvavaan puoluepolitisoitumiseen. Tähän viittaavat esimerkiksi kokemukset Ruotsin kirkon piirissä.”

Tästä samasta asiastahan viime kirkolliskokouskaudella taisin käyttää useitakin puheenvuoroja, kun suoraa kansanvaalia vaadittiin kirkolliskokousedustajien vaaliin. Silloin minua syytettiin täällä kaikkien hyvien uusien, modernien ja demokraattisten esitysten vastustajaksi. On mukavaa huomata, että aloitteen allekirjoittajat ovat tässä asiassa kanssani samoilla linjoilla.

Muilta osin en kuitenkaan katso voivani yhtyä tähän aloitteeseen. Se esittää suomalaiselle vaalijärjestelmälle hyvin vieraan äänestys- ja ääntenlaskutavan käyttöön ottamista. Tällainen kaikista muista vaaleista poikkeava, monimutkainen ja outo äänestysmenettely tuskin olisi omiaan lisäämään äänestysvilkkautta kirkollisissa vaaleissa.

Ja sitä äänestysaktiivisuuttahan me ilmeisesti haluamme lisätä – ja olemmehan viime vuosina käyneet hyvin hintavia, joskin teologiselta sanomaltaan hämäriä ja tuloksiltaan melko tehotomia kirkon seurakuntavaalikampanjoita.

Joidenkin yhteisöjen vaaleissa, ainakin osassa osuuskauppoja sekä yhteismetsiä, on toki käytössä vaalitapa, jossa ehdokaslistoja ei ole ollenkaan. Esimerkiksi tuolla pohjoisessa käytiin vastikään niin Osuuspankin kuin Osuuskauppa Arinan vaalit. Niissä äänestettiin suoraan yhtä henkilöä ilman mitään ehdokaslistoja. Seurauksena oli ehdokasmäärän romahtaminen.

Ehdokaslistoista luopuminen muuttaisi esim. seurakuntavaalien luonteen ihan toisenlaiseksi. Kuinka moni ehdokas

ryhtyisi itse keräämään itselleen valitsijayhdistystä, vai millä tavalla nämä ehdokkaat asetettaisiin. Olen itse ollut hankkimassa ehdokkaita seurakuntavaaleihin, kuten varmasti moni teistä ja tiedätte, että se on kovaa työtä. Moni hyväkään ehdokas ei lähtisi ilman sitkeää suostuttelua ja tietoa siitä, että on ehdokaslista, jonka taustaorganisaatio tekee heille vaalityötä ja kaikki äänet menevät yhteiseen koppaan.

Tässä aloitteessa viitataan useamman kerran pelaamisen ja taktikoinnin mahdollisuuteen. Mutta tuskinpa sellaista äänestysjärjestelmää löytyykään, etteikö sen suhteen voisi pyrkiä vaikuttamaan äänestäjiin tavalla, jota joku pitäisi pelaamisena ja taktikointina.

Tässä aloitteessa puhutaan ”vähemmistöehdokkaiden” karsiutumisesta vaaleissa. Ymmärrän kyllä sen, että eri ehdokaslistojen kokoamiseen sisältyy haasteita, mutta ne kuitenkin takaavat suhteellisen edustuksen eri listojen saaman äänimäärän jakautumisen suhteessa. Jos joku ryhmittymä kokee jääneensä jollakin erilaisella yhteislistalla jotenkin aliedustetuksi, kuten arvelen nyt tämän aloitteen takana kenties olevan joku tämmönen opetus, niin tämä aliedustettu ryhmähän aina on mahdollinen perustaman oman itsenäisen listan, jos pelätään siis, että tuolla yhteislistalla keskitetään.

Käytävillä olen joskus kuullut, että erityisesti konservatiivit ovat ehdokkailleen keskittäneet ääniä yhteislistoilla ja pistäneet omia läpi, ja että tämä on sitten joitakin ärsyttänyt. Mutta jos tuntuu, että sen listan yhteiset nimittäjät ovat liian pieniä, niin sitten erikseen listat.

Kerron loppuun esimerkin. Nimittäin tuolla pohjoisessa toimittiin tällä tavalla viime kirkolliskokousvaaleissa tosin se ei liittynyt mihinkään liberaali/konservatiivi -jakoihin. Edustamani poliittisen järjestön parissa – olen siis puoluelistalta tullut valituksi enkä häpeä sitä ollenkaan – siellä syntyi epäilyksiä siitä, että koko hiippakunnan listalla ehdokasasettelu

rovastikunnittain muodostuisi meille lappilaisille epäedulliseksi. Siinä on oma historiansa. En mene siihen nyt tarkemmin, mutta tällainen epäily siellä Lapissa joka tapauksessa oli, että näitä ehdokkaita aseteltaisiin sitten muissa rovastikunnissa siten, että meidän ehdokkaat eivät ehkä tule valituiksi.

Niinpä Lapin alueella sitten irrottauduttiin tästä Oulun päässä kerätystä isosta listasta, ja kerättiin kirkolliskokoukseen sekä hiippakuntavaltuustoon molempiin vaaleihin oma lista. Kirkolliskokoukseen tältä listalta tulin valituksi minä ja hiippakuntavaltuustoon kaksi naishenkilöä Keminmaan ja Pelkosenniemen pienistä seurakunnista.

Kirkolliskokoukseen olisimme siis saaneet kaksi paikkaa, mutta kun toinen jatkokaudelle pyrkinyt lappilaisedustaja houkuteltiin oululaisten asettamalle listalle. Hänelle tietääkseni sanottiin, että Kaisanlahdelle ei pidä lähteä ääniä keräämään, niin sitten hän vei sinne toiselle listalle ne ratkaisevat äänet, putosi kyllä itse kirkolliskokouksesta.

Tässä aloitteessa vielä perustellaan, että piispanvaaleissa voi syntyä vaalitavan vuoksi vastakkainasettelu: esimerkiksi tämä konservatiivit vastaan liberaalit. Minun on hyvin vaikea ymmärtää, että se tästä johtuu. Hyvänen aika, jos vastakkainasettelu on syntyäkseen, niin kai se nyt syntyy millä vaalitavalla tahansa. Konservatiivi on konservatiivi, ja liberaali on liberaali – ei kai se muutu, vaikka valinta tehtäisiin pitkää tikkua vetämällä. Nämä jakolinjat johtuvat ihan muista syistä kuin käyttämästämme vaalitivasta. Eli näillä perusteilla en kannata tehtyä aloitetta. Kiitos.

Aloitteessa esitettiin, että kirkossa otettaisiin käyttöön ns. siirtoäänivaalitapa, jossa yhden ehdokkaan äänestämisen sijasta äänestäjä asettaisi ehdokkaita paremmuusjärjestykseen. Vaalitapa olisi monimutkainen laskea ja hankala oppia eikä sitä ole Suomessa muutenkaan käytössä. Aloitetta ei hyväksytty.

15.5.2018 Aloite piispanviran kelpoisuusehdoista, edustaja-aloite 3/2018

Arvoisa puheenjohtaja! Tuttu naispappi kertoi minulle päätyneensä kerran seurakuntaan, jossa yksi miespappi tuli melko pian sanomaan hänelle: "Minä en sitten tule sinun kanssasi alttarille." Naispappi vastasi tähän iskemällä silmää ja sanomalla: "Eihän sitä koskaan tiedä, mutta minä kyllä olen jo naimisissa."

Naisen toimiminen papin virassa on ollut kirkossamme elävää todellisuutta 30 vuotta. Samoin todellisuutta on se, että kirkossamme toimii edelleen ihmisiä ja myös merkittäviä herätysliikkeitä, jotka ovat enemmän tai vähemmän aikaisemman virkakäsityksen kannalla.

Henkilökohtaisesti pidän hyvänä sitä päätöstä, että papin virka avattiin myös naisille. En varmasti pysty täysin ymmärtämään niitä naispappien tunteja, mitä monilla naisilla on ollut, kun he ovat kokeneet kutsumuksensa nollaamista.

Mutta vaikka te pidättekin minua luultavasti hyvin konservatiivina, niin minä kuitenkin tiedän, mitä on ollut toimia naispapin hyväksyvänä nuorena luottamushenkilönä seurakunnassa, jonka papisto ja keskeiset luottamushenkilöt vastustivat naispappeja. Ei se ollut aina ongelmaton sekään.

Olen saanut tutustua moniin upeisiin, väkeviin ja perinteisiin kristillisiin arvoihin nojaaviin naispappeihin, jotka – rohkeiden sanoa – päihittävät monta löperöä miespappia.

Kuitenkin täytyy muistaa, että pappisvirkaa avattaessa naisille luvattiin säilyttää aikaisemman virkakäsityksen kannattajillekin toimintavapaus kirkossa, myös mahdollisuus tulla vihityksi kirkon virkoihin. Moni kokee, että tämä lupaus on rikottu. Ja samalla tavalla luullakseni rikottaisiin myös lupaus säilyttää papin omantunnonvapaus opettaa ja toimia perinteisen

avioliittokäsityksen pohjalta, jos joku ns. kompromissi tässä asiassa tehtäisiin.

Syntyy väistämättä tunne, ja tämän nyt tuossa esittelypuheenvuorossa myönnettiin, että aloite on syntynyt viime arkkikiispanvaalin ehdokasasettelusta. Oliko sen ehdokasasettelun moninaisuus todella niin paha asia? Vaalipaneelit ovat tärkeitä keskustelufoorumeita, ja mielestäni on hyvä, että sinne saadaan keskustelijoita kirkon eri laidoilta. Eikö se ole sitä paljon huudettua suvaitsevaisuutta? Vai onko niin, että tietyt ryhmät ja mielipiteet tässä kirkossa on lakaistava näkyvistä?

Puhutaan paljon syrjinnästä, mutta sitä syrjintääkin on niin monenlaista. Henkilökohtaisesti nostan hattua sille, että edustajakollega Auvinen antoi arkkikiispanvaalissa kasvot kirkon todellisuudelle. Meillä on edelleen paljon perinteisen virkakäsityksen mukaan uskovia jäseniä ja liikkeitä. He haluavat pysyä kirkossa ja julistaa evankeliumia, vaikka heitä yhä avoimemmin syrjitään ja jopa halveksutaan tässä Siionissa. Ekumeenisestikin joudumme outoon asemaan, jos emme näitä pappeja hyväksy, sillä onhan esimerkiksi katolisessa ja ortodoksisessa kirkossa virkakäsymys ratkaistu toisin.

Arkkikiispaehdoka Auvisen kampanjan keskeisenä veturina toimi muuten suuresti arvostamani naispappi ja entinen edustajakollega Aino Vesti, jolle annoin aikanaan toisesta hiippakunnasta henkistä tukea ja kannatusta hänen ollessaan ehdokkaana oman hiippakuntansa piispaksi. Mielestäni tällä kirkolla on edessään paljon suurempia uhkia ja ongelmia kuin se, että jotkut ovat virkakäsityksestä toista mieltä. En kannata tämän aloitteen hyväksymistä.

Aloitteessa oli kyse siitä, että arkkikiispanvaaleissa oli ollut ehdokkaana ns. perinteisen virkakäsityksen kannalla oleva Ville Auvinen, mikä ärsytti joitakin. Oli päivänselvää, ettei Auvisella ollut mahdollisuuksia tulla valituksi, mutta hänen osallistumisensa vaaliin osoitti, miten erilaisia linjauksia kirkossa on mukana.

Itse kannatan naisen toimimista pappina ja olen saanut paljon kritiikkiä naisten pappina toimimisen vastustajilta. Kuitenkin haluan, että myös heillä on mahdollisuus toimia kirkossa, ja olen ottanut tämän mukaisesti kantaa kirkolliskokouksessa.

15.5.2018 Aloite kirkon raamattukäsityksen puolesta, edustaja-aloite 4/2018

Arvoisa puheenjohtaja. Tämän ydinsanomana kirkastaminen on aivan paikallaan ja aloite varmasti kumpuaa tosi tarpeesta. Kun kokoonnutaan rukoilemaan yhteen ja tunnustetaan Raamattu uskon ylimmäksi auktoriteetiksi, niin se lisää meidän yhteisymmärrystämme, vaikka kaikesta Raamatun tulkinnasta emme samaa mieltä olisikaan. Tämä Raamatun ydin on se, jota kirkon tulisi viestinnässäänkin pitää kärkenä eikä hukuttaa sitä kaikkeen muuhun, sinällään hyviinkin, mutta kuitenkin tämän ajallisen elämän tarpeista nouseviin kysymyksiin.

Meidän tehtävämme on sielujen pelastaminen, ja kun sitä väärentämätöntä Golgatan veren evankeliumia julistetaan, niin silloin tämä kirkko alkaa elää! Enkä minä oikeastaan tiedä, vaikka tämä valiokuntakäsittely olisi antanut meille hyviä uusia ajatuksia, jos aloite olisi käsitteilyyn viety. Mutta toivotaan, että vaikka sitten se piispainkokous tässä asiassa toimii. Nähtäväksi jää.

Kyse oli edustaja Matti Perälän aloitteesta kirkon sanoman esiin tuomiseksi ja yhteisen Raamatun tulkinnan käsityksen ilmaisemiseksi kirkossa.

17.5.2018 Kirkon avioliittokäsityksen laajentaminen, edustaja-aloite 1/2017, perustevaliokunnan mietintö 2/2018

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät edustajatoverit. Edellinen puhuja puhui tuossa kovasti Lutherin erheistä, mutta ei tässä

avioliittokysymyksessä ole pohjimmiltaan kyse syntisen Martti-veljemme yksityisajattelusta, vaan Pyhästä Raamatusta.

Kiitän perustevaliokuntaa hyvästä ja perusteellisesta työstä. Vaikka en ehkä kaikkiin mietinnön sanamuotoihin voikaan yhtyä täysin niin voin tätä mietintöä kuitenkin tukea. Raamatun perustalta kristitty kirkko ei voi päätyä kuin yhteen lopputulokseen. Avioliitto on miehen ja naisen välinen.

Kuten keskustelussa jo eilen todettiin, niin syrjintäargumentaation käyttäminen on aika vaarallista, sillä jos väitämme avioliiton määrittelemisen miehen ja naisen väliseksi liitoksi syrjinnäksi, niin silloin syytämme kyllä itseään Vapahtajaa ja apostoli Paavalia. Jo aikojen alussa ihmiseltä kysyttiin, onko Jumala todella sanonut? Tähän me pohjimmiltaan myös täällä kirkolliskokouksessa omalta kohdaltamme vastaamme, onko Jumala todella sanonut.

Tuossa keskustelun alkupäässä viitattiin Vanhan testamentin moniavioisuuteen ja että siinäkin on tapahtunut muutos avioliittokäsityksessä. Näissäkin Vanhan testamentin avioliitoissa oli kuitenkin kyse miehen ja naisen välisistä liitoista.

En ryhdy tässä toistamaan aikaisempia puheenvuorojani tai muutenkaan jaarittelemaan pidemmältä. Voin pitkälti yhtyä eilisiltana edustaja Eeva-Riitta Hahtolan käyttämään erinomaiseen puheenvuoroon. Haluan vain lopuksi todeta, että kun täällä on nyt niin mieluusti käytetty vertauskuvaa kirkosta kärttyisenä vanhuksena, niin rohkasen tutustumaan siihen minkälaiset kirkot maailmalla kasvavat. Raamatun perustalle rakentavat vai ääri-liberaalin teologian kyllästävät?

Rauhan Tervehdys -lehti kysyi minulta ennen istuntoviikkoa, mitä odotan avioliittokeskustelulta. Vastasin lehdelle:

"Hei! Suhtaudun asiaan lähinnä turhautuneesti. Samaa asiaa jauhetaan täällä vuodesta toiseen, vaikka paljon tärkeämpiäkin asioita olisi päätettäväksi. Lapset jätetään kastamatta, Suomi maallistuu, kristinusko ei ole ihmisille tärkeä. Mutta me riitelemme avioliitosta.

Minun puolestani kaikki ihmiset voi siunata ihmisinä ja kaikkien kodit voi siunata, mutta avioliitto on Jeesuksen opetuksen mukaan miehen ja naisen välinen liitto, eikä se muuksi muutu, vaikka eduskunta päättäisi mitä."

6.11.2018

Kirkon keskusrahaston talousarvio vuodelle 2019 ja toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2019-2021 ja talousarvioaloitteet 1/2018 ja 2/2018

Arvoisa puheenjohtaja. Haluan vain lyhyesti kiittää edustaja Niirasta tuosta hyvästä puheenvuorosta liittyen Moskovan patriarkan vierailua koskevaan lauseeseen. Dialogia myös Moskovan suuntaan on jatkettava ja kyllä minä näen myös nämä mahdolliset vierailut osana vuoropuhelun käymistä, milloin ne sitten lopulta toteutuvatkaan.

Edustaja Pekka Niirasen puheenvuorossa oli kyse siitä, että hän vastasi ansiokkaasti niihin esityksiin, joilla vastustettiin Venäjän ortodoksisen kirkon Moskovan patriarkan kutsumista Suomeen. Pidin itsekkin asiasta pidemmän puheenvuoron hieman myöhemmin. Kirkolliskokous hyväksyikin Moskovan patriarkan kutsumisen äänestyksessä murskaluvuin. Ei ole mitään järkeä rikkoa välejä naapurimaiden kirkkoihin, vaikkei kaikista niiden ajatuksista pitäisikään. – Nyt vuonna 2024, kun melkein kaikki yhteydet Venäjälle ovat poikki, moni voisi ajatella toisin. Itse kuitenkin koen, että keskustelua olisi vaikeissakin olosuhteissa yritettävä käydä.

6.11.2018 Hiippakuntajaon tarkistaminen

Arvoisa puheenjohtaja. Katson, että tämä puheenvuoroni sopii myös perusteluksi sille, että hylätäänkö tämä asia jo tässä vaiheessa, joten otan vapauden käyttää sen. Tämä esitys ei toki suoranaisesti kosketa minun kotiseutuani, Siionia Lapissa, jota

täällä lähinnä edustan, mutta muutamia ajatuksia tämä keskustelu kumminkin herätti.

Esityksessä sanotaan, että muutosesitys nousee kirkon omista tarpeista, mutta perusteissa viitataan kuitenkin mahdolliseen sote- ja maakuntauudistukseen. Jos tämä tiettyjen seurakuntien siirtäminen hiippakunnasta toiseen katsotaan jotenkin tarpeelliseksi niin epäilemättä se sitten toteutetaan, mutta pidän jotenkin hankalana lähtökohtana sitä, että kirkko tekee hallinnollisia ratkaisuja koettaessaan ennakoida valtion vielä epävarmoja päätöksiä.

Tässä on monessa puheenvuorossa jo käyty jo läpi tätä valtion aluehallinnon historiaa. Viime kirkolliskokouskaudella ministeri Virkkusen suurkuntahankkeeksi kutsuttu hanke synnytti kirkon puolella pyrkimyksen seurakuntien hallintorakenneuudistukseen, joka olisi toteutettu niin sanottujen pakkoyhtymien pohjalta. Ja kuinka meitä, jotka sitä tohdimme vastustaa, silloin täällä haukuttiinkaan. Kuitenkin, kun määrävähemmistöllä hanke saatiin nurin, ei sitä näytetä täällä enää ajettavan ja kariutui se suurkuntahankekin.

Haluaisin siksi kysyä, että jos hiippakuntien on välttämättä muodostuttava maakuntakokonaisuuksista, niin olisiko syytä ensin katsoa missä muodossa sote/ maakuntauudistus lopulta toteutuu, jos toteutuu. Ja mietin kyllä mielessäni, että paljonkohan hyötyä tästä karttajarjoituksesta lopulta on evankeliumin ja Jumalan valtakunnan asialle ja mitä tämä kaikki tulee maksamaan.

Joka tapauksessa toivon, että seurakuntia ei vastoin tahtoa siirretä mihinkään. Muutoin yhdyn pitkälti piispa Revon puheessa tässä keskustelun alussa esittämiin ajatuksiin. Enpä henkilökohtaisesti surisi, vaikka tämä kaatuisi heti. Kiitos.

7.11.2018 Uuden pohjoissaamen raamatunkäännöksen hyväksyminen

Arvoisa puheenjohtaja. On erittäin hieno ja siunattu asia, että kieliasultaan vanhentuneen ja muutoinkin puutteellisen pohjoissaamenkielisen raamatunkäännöksen tilalle on viimein saatu uusi käännös, joka toivottavasti korjaa edellisen käännöksen puutteet ja tulee kulumaan tämän kielen puhujien käsissä. Saamenkielisessä käännöstyössä on vielä erityisenä haasteena se, että pohjoissaamea puhutaan neljän eri valtakunnan alueella vähemmistökielenä.

Joku voi tietysti pohtia, että kun useimmat Suomessa asuvat saamenkielen puhujat puhuvat myös erittäin hyvää suomea, että kuinka tarpeellinen tällainen suurimittainen käännöshanke on, mutta kuten varmasti tiedämme, on aivan eri asia lukea Raamattua omalla äidinkielellään. Eihän millään muulla kielellä viivahteet ja merkitykset aukea samalla tavalla kuin ensimmäisellä kielellämme.

Esimerkiksi kun Yhdysvalloissa 40 vuotta asuneelle sedälteni nämä uskon asiat alkoivat tulla hänen viimeisinä aikoinaan tärkeiksi, niin hänen amerikkalainen vaimonsa pyysi minua lähettämään heille suomenkielisen Raamatun. Lähetinpä vielä sen vanhemman käännöksen, kun ajattelin, että se on ehkä hänelle lapsuudesta tutumpi. Ja saan luottaa, että hänkin on nyt siellä perillepäässeessä seurakunnassa.

Saamen kielen kieliperheeseen kuuluu Suomessa tämän suurimman kielen, pohjoissaamen lisäksi myös koltansaame ja inarinsaame. Myös näille kielille raamatunkäännöstyötä on jatkettava. Inarisaamehan oli kuolla lähes kokonaan, mutta määrätietoisella elvytystyöllä kielen asemaa on saatu viime vuosikymmeninä vahvistettua.

Mielestäni on aika sydäntäsärkevää, että vaikka piispa Henrikin ajoista on kulunut yli 900 vuotta, niin Suomessa on edelleen alkuperäiskansaa, jonka omalle kielelle on käännetty vain pieni osa Raamattua.

Minun kotiseutuni Itä-Lapin ja Keski-Lapin alkuperäisasukkaat menettivät historian kuluessa oman kielensä, kemin-saamenkielen. Kirkollamme on raskas historia siinä, miten se valtion tuolloisen virkakoneiston tavoin oli aikanaan hävittä-mässä saamelaiskielten ryhmään kuuluvia kieliä nähden ne vir-heellisesti erottamattomana osana pakanallista uskoa.

Tämänkin johdosta kirkolla on suuri vastuu jatkaa sitä työtä, että Raamattua ja muuta kristillistä kirjallisuutta saadaan entistä enemmän paitsi pohjoissaamen niin myös inarinsaamen ja koltansaamen kielille. Kiitos.

Koko Raamatun kääntäminen pohjoissaamen kielelle oli suuri, upea aikaansaannos! Raamattu on käännettävä kaikille maailman kie-lille.

8.11.2018

Kirkon keskusrahaston talousarvio vuodelle 2019 ja toi-minta- ja taloussuunnitelma vuosille 2019-2021 ja talousar-vioaloitteet 1/2018 ja 2/2018

Arvoisa puheenjohtaja. Muutama sana liittyen tässä jo käytyyn keskusteluun ja liittyen esityksiin tästä patriarkan kut-susta. Talousvaliokunta korostaa mietinnössään, että Suomen evankelisluterilainen kirkko ei ole osapuoli Moskovan ja Kons-tantinopolin patriarkaatin välisessä kiistassa eikä meidän ole to-tisesti syytä sellaiseksi ryhtyä.

Ekumeniaa ortodoksisten veljiemme ja sisartemme kanssa on edistettävä, ja tämä lause Moskovan patriarkan vierailusta on hyvä pitää mukana. Vaikka erimielisyyksiä olisi, niin muistetaan Jeesuksen rukous: "Minä rukoilen, että he kaikki olisivat yhtä niin kuin sinä Isä olet minussa ja sinä minussa."

Maailmanpolitiikassa tapahtuu aina ikäviä asioita. Suur-vallat toimivat usein oman logiikkansa mukaisesti. Ne eivät aina kunnioita kansainvälistä oikeutta, mutta siinä maailmassa

meidän on pienenä kansana kuitenkin toimittava. Tästä aiheesta meille aikanaan antoi ankaran opetuksen ulkopoliittikkamme suuri oppimestari presidentti Paasikivi, joka vaimonsa todistuksen mukaan muuten luki kuulemma joka päivä Raamattua.

Mietin, että pitäisikö meidän sitten lopettaa yhteydet vaikka Kiinan kristittyihin yhteisöihin siksi, että emme pidä kaikesta, mitä Kiinan valtionjohto tekee, tai Amerikan kristittyihin kirkkoihin, jos emme kaikessa kannata presidentti Trumpin politiikkaa? Venäjän eristäminen ei sitä paitsi koskaan ole maailmassa johtanut mihinkään hyvään.

Mutta minä toivon, että voisimme nähdä kaikkien omien poliittisten tausta-ajatustemme ja ideologioittemme ylitse lähimmäisen myös venäläisissä ortodoksisissa uskonveljissä ja -sisarissa. On ihanaa, että ateismin yö Venäjällä on päättynyt ja että marxilaista Neuvostoliittoa ei enää ole. Olisi todella vastuutonta rikkoa välimme Venäjän ortodoksiseen kirkkoon.

Siis malttia ja rauhallisuutta tällaisten vakavien asioiden käsittelyyn. Muuten yhden piispojen Häkkinen ja Peura erittäin perusteltuihin ja viisaisiin puheenvuoroihin. Jos tästä tulee äänestys, muistakaa, hyvänen aika, nämä puheenvuorot.

8.11.2018 Uusi vaalitapa käyttöön kirkon vaaleihin, edustaja-aloite 2/2018, yleisvaliokunnan mietintö 1/2018

Arvoisa puheenjohtaja. Mielestäni tätä siirtoäänivaalitapaa pohdittaessa on oleellista huomioida se, että valitaanko vaalissa yksi henkilö vai monijäseninen toimielin. Tämä on mietinnössä toki huomioitukin, mutta haluan painokkaasti tätä tässä muistuttaa. Yhden hengen vaalissa tätä vaalitapaa voisi toki ihan perustellusti kokeillakin, mutta esimerkiksi kirkkovaltuuston vaaliin vaalitapa olisi täydellisen soveltumaton.

Jo nyt on haasteena, että saamme ihmisen äänestämään edes yhtä ehdokasta. Että äänestäjä kokee sieltä ehdokaslistalta

edes yhden ehdokkaista omakseen ja äänensä arvoiseksi. Emme kai ala vaatimaan äänestäjiä asettamaan vielä useita ehdokkaita paremmuusjärjestykseen.

On myös huomioitava, että ne maat, joihin mietinnössä on viitattu, ovat lähinnä Brittiläisen imperiumin entisiä maita. Niissä näkyy edelleen brittiläinen oikeuskulttuuri ja myös vaali-järjestys. Yleensä näissä maissa käytetään valtiollisissa ja myös muissa vaaleissa, esimerkiksi paikallisvaaleissa, ns. yhden henkilön vaali-piirejä, joissa valitaan ainoastaan eniten ääniä saanut henkilö, mikä tietysti sitten voi johtaa kaksipuoluejärjestelmiin ja heikentämään ehdokaslistojen välistä suhteellisuutta.

Meillähän ei Suomessa tätä ongelmaa ole, koska moniehdokkaiden ehdokaslistoihin ja suhteelliseen vaalitapaan perustuva järjestelmä takaa paremmin valitsijoiden tahtoa vastaavan lopputuloksen. Siis yhden henkilön vaaleihin tätä voisi kokeilla, mutta monijäsenisten toimielinten vaaleissa näen kyllä, että haitat olisivat hyötyjä selkeästi suuremmat.

Esimerkiksi kirkkoherran vaalissa, kuten tässä viitattiin, tämä voisi olla kokeilemisen arvoinen, mutta kieltämättä tuossa penkissä istuessani ajattelin, että kunpa täällä etelässäkin niitä kirkkoherran suoria vaaleja vielä järjestettäisiin eikä otettaisi seurakuntalaisten äänioikeutta yksinomaan kirkkovaltuutettujen käsiin. Tämä on kyllä paljon suurempi ongelma demokratian kannalta kuin se, että miten äänestetään. Kiitos.

7.5.2019 Kirkkohallituksen ja hiippakuntien vuosikertomus, henkilöstötilinpäätös, kirkon keskusrahaston toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2018 sekä tilintarkastajien kertomus

Arvoisa puheenjohtaja!

Kiitän näistä hyvistä esityksistä, joita saimme tuossa aluksi kuulla. Ihan lyhyesti haluan vain viitata näihin

seurakuntavaaleihin, jotka tuossa mainittiin siltä osin, että tavoite äänestysaktiivisuuden nousemisesta ei tälläkään kertaa toteutunut.

Olen useita kertoja täällä kirkolliskokousaikana viitannut siihen, että kirkko käyttää erittäin paljon rahaa hyvinkin näyttävään ja graafisesti ja teknisesti onnistuneisiin, mutta teologiselta sanomaltaan hyvin hämäriin mainoskampanjoihin. Äänestysprosentti kuitenkin jatkuvasti putoaa, vaikka on julistettu uskoa hyvän tekemiseen tai vaadittu ihmisiä tekemään kirkosta itsensä näköinen.

Kysyisin vain, että miten tähän reagoidaan? Hyödyttääkö meidän käydä tällaisia kalliita kampanjoita, jos niistä ei ole kuitenkaan mitään apua tämän tavoitteen toteutumiseksi? Tulisiko seurakuntavaalien markkinointiin ottaa vaihteeksi sellainen näkökulma, että silloin kun kirkon kristillinen sanoma tulee ihmisille kirkkaaksi, niin todennäköisesti seurakuntien vastuunkantokin kiinnostaa tuolloin enemmän – ja ymmärtää seurakuntavaalit evankelioinnin näkökulmasta.

Jos äänestysprosentti jatkuvasti putoaa, niin mielestäni seurakuntavaalien mainoskampanjoita tulee tarkastella kriittisesti ja tehdä riittävät johtopäätökset.

8.5.2019 Kastettujen määrän lisääminen kummiuden vaatimuksia keventämällä, edustaja-aloite 1/2019

Arvoisa puheenjohtaja. On hienoa, että tämä asia herättää täällä huolta ja keskustelua. En toista aikaisemmin sanottua. Totean vain, että kun kuuntelee puheenvuoroja, niin varmasti jokainen ymmärtää, että pohjimmiltaan kyse ei ole kummi-instituutiosta ja sen kohtalosta yksistään vaan kastekriisistä.

Siitähän tämä huolestuttaa kumpuaa, että Suomessa yhä useammat vanhemmat haluavat jättää lapsensa kasteen armosta osattomiksi, ja se on todella vakavaa. Ja tämän asian luonteen

vuoksi ihan kokonaisharkinnan pohjalta pitäisin hyvin perusteltuna, että tämä asia käy myös perustevaliokunnassa, kuten tässä on esitetty ja useassa puheenvuorossa kannatettu.

Esitys, joka aikanaan hyväksyttiin, mahdollistaa yhden kummin asettamisen lapselle, kun aikaisemmin minimivaatimuksena oli kaksi kummiä. Tosin käytännössä lapsen kastamatta jättäminen johtuu yleensä aivan muista syistä kuin kirkkoon kuuluvien kummien puutteesta.

8.5.2019

Hiippakuntavaltuustoja koskevien kirkkolain ja kirkkojärjestyksen säännösten muuttaminen

Arvoisa puheenjohtaja. Olin aikanaan yksi niitä harvoja, jotka vastustivat hiippakuntavaltuustojen lakkauttamista. Koin, että taustalla oli tuolloin erityisesti kova halu saada tehdä edes jonkinlainen rakennemuutos, kun viime vaalikaudella ajettu seurakuntien onneton suurseurakuntapakkoyhtymähanke kaatui. Nyt on kuitenkin ilmennyt, että tämä muutos hiippakuntavaltuustojen lakkauttamiseksi ei olekaan niin yksinkertaista. Tämän kirkkohallituskin on joutunut huomioimaan ja ymmärrän sen päätöksen, jonka kirkkohallitus on tehnyt.

Hiippakuntavaltuustojen lakkauttaminen heikentäisi maallikoiden vaikutusmahdollisuuksia kirkossa. Minä toivon ratkaisua, jossa hiippakuntavaltuustojen asemaa ja toimintaa voidaan kehittää nykyistä mielekkäämmäksi. Mutta en olisi edelleenkaan valmis niitä suoriltaan lopettamaan.

Kun jäsenmäärä ja tulopohja kirkossa pienenee, mallikoiden vastuu tästä siionista tulee joka tapauksessa korostumaan, ja jos demokratia jossain toimielimessä ei tunnu toimivan hyvin, niin onko ratkaisu, että se lopetetaan silloin kokonaan vai etsitäänkö vielä kehittämismahdollisuuksia? Kiitos.

Messuavustajana keskiaikaisessa Maarian kivikirkossa, jossa kirkolliskokouksen avajais- ja päätösmessut usein pidetään.

Kokoustauolla Raija Pekkarisen ja Eevi Väistön seurassa.

8.5.2019 Kyselytunti

Suomessa on kristillinen TV-kanava TV7. Kanavalla esitetään runsaasti kristillistä ohjelmaa, mutta evankelis-luterilaiselta kirkolta vaikuttaa olevan varsin vähän materiaalia kanavalla. Kysyisin, että tekeekö kirkko minkäänlaista yhteistyötä TV7:n kanssa ja mahdollisesti aiotaanko yhteistyötä laajentaa?

Sain idean kysymykseeni siitä, kun TV7-kanavan juhla-lähetyksessä kanavan perustajat, Martti ja Mirja Ojares, kertoivat, ettei kirkko ole lähtenyt tekemään yhteistyötä kanavan kanssa. Vaikka kyseisellä kanavalla on paljon erilaisten vapaiden kristillisten suuntien tuottamaa materiaalia, joka voi meistä ”perusluterilaisista” tuntua vieraalta, niin tavoite evankeliumin ilosanoman levittämisestä pitäisi olla yhteinen. TV7 on tehnyt hienoa, urauurtavaa työtä Suomessa kristillisenä tv-kanavana.

Toivoisin, että tulevaisuudessa kirkko voisi tehdä yhteistyötä TV7-kanavan kanssa ja muutenkin kirkastaisi ydinsanomaansa, kun se pääsee esiintymään mediassa.

Kirkon viestintäjohtaja vastasi kysymykseeni seuraavasti:

”Arvoisa puheenjohtaja, hyvät kirkolliskokousedustajat, Evankelis-luterilaisen kirkon viestintä pyrkii palvelemaan yleisöä mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. – Erityisesti uusilla avauksilla pyrimme tavoittamaan heitä, jotka ovat kirkosta vieraantuneita tai kirkkoa huonosti tuntevia. Tätä taustaa vasten Kirkon viestintä on tehnyt projektityyppisiä yhteistyöhankkeita esimerkiksi Radio Helsingin, Basso Radion, Classic Radion ja Radio Novan kanssa. Kirkon viestintä on tehnyt myös rakentavaa yhteistyötä Radio Dein kanssa. Kirkon viestinnällä ei ole tällä hetkellä yhteistyötä TV7:n kanssa, sen sijaan jotkut yksittäiset seurakunnat ovat harkintansa mukaan olleet mukana kanavan ohjelmatuotannoissa. Kirkon mediasäitiö, jonka hallituksen puheenjohtajana minun on ilo toimia, on tukenut ohjelmia, joita on esitetty TV7:n ohjelmistossa. Suunnitelmia varsinaisen ohjelmayhteistyön aloittamiseksi ei ole. Kirkon viestintä palvelee toki myös TV7:n

toimittajia samoin ammatillisin perustein kuin muidenkin kanavien toimittajia.”

4.11.2019 Kirkon keskusrahaston talousarvio vuodelle 2020 ja toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2020-2022 ja talousarvioaloitteet 1/2019 ja 2/2019

Arvoisa puheenjohtaja. Kommentoin lyhyesti näitä kahta talousarvioaloitetta. Olen allekirjoittanut tämän nuorten osallisuutta koskevan aloitteen ja haluan tuoda Pohjois-Suomen seurakuntien näkökulman. Välimatkat tänne Etelä-Suomeen, jossa nämä tulevaisuusseminaarit ja muutkin nuorten valtakunnalliset tapahtumat yleensä pidetään, ovat meiltä huomattavan pitkät ja matkakulut niin muodoin paljon korkeammat. Maantieteelle emme voi mitään, mutta pohjoisen seurakunnista nuorten osallistuminen on hankalampaa ellei kuluja korvata tasapuolisesti.

Tietysti tärkeintä kirkon nuorisotyössä on se, että jokaisessa seurakunnassa ympäri maata olisi väkevää evankelioivaa nuorisotyötä, jossa Raamatun perustotuudet pidetään kirkkaana. Mutta jos halutaan, että tämä kansankirkko säilyy jollakinkaan tavalla vielä pystyssä, niin on tärkeää, että sen nuorilla on ymmärrys kansankirkkomme kentän moninaisuudesta ja silloin on tarpeellista, että erilaisista alueellisista taustoista, erilaisista herätysliike-, ym. taustoista tulevat, kirkossamme toimivat nuoret kohtaavat ja tulevat tekemisiin toistensa kanssa. Aloitteessa esitetty määräraha on nähdäkseni tarpeellinen.

Sitten tämä Pyhiinvaellus-aloite, tietääkseni omaa allekirjoitustani siihen ei ole pyydetty, mutta olisin sen toki kirjoittanut, jos se olisi pyydetty ja voin yhtyä siinä esitettyihin näkemyksiin. Jos tällainen pyhiinvaellustoiminnan koordinointi on kysynnän vuoksi tarpeellista, niin silloin siihen on mahdollisuuksien mukaan vastattava. Eipä tälle kirkkomme tuotteelle, Kristuksen evanliumille koskaan voi liikaa kysyntää olla.

Pyhiinvaeltaminen on vanha, hyvä tapa kristittyinä elämisessä ja kristittyinä kasvamisessa. Aloitteessa mainitaankin monia tunnettuja pyhiinvaelluskohteita Suomessa ja ulkomailla. Meillä luterilaisilla voi olla ennakkoluuloja pyhiinvaelluksia kohtaan ja voimme helposti ajatella sen liittyvän jonkinlaiseen meille vieraaseen pyhimysten palvontaan, mutta kun sen ympäriltä lasketaan pois kaikki turha ja kaupallinen, ja mietitään sitä pyhiinvaelluksen ydintä, niin kyllä sen pitäisi luterilaisuuteenkin erittäin hyvin sopia. Piispa Kalliala esittelikin tätä asiaa äsken ansiokkaasti.

Osallistuin itse muutama vuosi sitten pyhiinvaellusmatkalle Israeliin, jossa kävimme monilla tunnetuilla Raamatun tapahtumapaikoilla ja saimme nähdä omin silmin, miten juutalainen kansa on Raamatun lupauksen mukaisesti palannut sille luvattuun maahan. Näitä paikkoja, joissa Jumala on kansamme historiassa toiminut ikimuistoisilla tavoilla riittää meilläkin. Toivon, että löydämme oikeat tavat ja riittävästi resursseja pyhiinvaellustoiminnan kehittämiseen. Toivon aloitteelle ja laajemminkin sen tavoitteille menestystä.

5.11.2019 Esitys kummeja koskevan kirkkojärjestyksen 3 luvun 11 §:n muuttamisesta

Arvoisa puheenjohtaja! Luin eilen illalla vuonna 1546 painetun kirkkokäsikirjan tekstiä, ja sielläkin puhuttiin kummeista monikossa.

On hyvin surullista, että joudumme käsittelemään tällaista esitystä – olkoonkin, että hyvin harva jättää lapsensa kastamatta sen takia, että sopivia kummeja ei löydy. Mutta tämä esitys kertoo paljon muuttuneesta toimintaympäristöstä, muuttuneesta Suomesta. Ja kirkolla on peiliin katsomisen paikka, miksi näin on käynyt.

Mutta toisaalta jos tämä nyt yhdenkään lapsen enemmän toisi kasteen armosta osalliseksi, ja kun käytännössä jo nyt lapsi kastetaan poikkeusluvalla yhden kummin kanssa, niin on hankala löytää perusteita jättää esitystä hyväksymättä.

Yhdyn muuten edustaja Hahtolan äsken esittämiin ajatuksiin ja kannan toki myös huolta, kuten piispa Häkkinen tuossa toi julki, että johtaako tämä siihen, että yhdestä kummista tulee jatkossa yleinen käytäntö?

5.11.2019 Ohjeistuksen laatiminen sidonnaisuuksien ilmoittamisesta

Arvoisa puheenjohtaja. Haluan korostaa, kuten hallintovaliokuntakin mietinnössään, että esteellisyys tulee aina huomioitavaksi yksittäisen käsittelyn yhteydessä, olipa ohjeistusta sidonnaisuuksien ilmoittamisesta tai ei. Jos tällaiset ohjeistukset katsotaan tarpeelliseksi, niin toivottavasti ne rakennetaan sellaisella tavalla, joka ei nosta entisestään seurakuntalaisten kynnystä tulla mukaan luottamustoimiin.

Joka tapauksessa olisi – riippumatta siitä, kävi tälle asialle miten tahansa – hyvä ja tärkeä järjestää koulutusta esteellisyys-säädöksistä ja yleensäkin julkishallinnon toimintaperiaatteista, jotka koskevat myös seurakuntia ja kirkkoa. Elävässä elämässä tuolla seurakuntakentällä on nimittäin koettu esimerkiksi tilanteita, joissa ihan asiallisesti esteellisyydestä epäilty päätöksentekijä on voinut loukkaantua ja kuvitella, että hänen rehellisyytensä jotenkin kyseenalaistetaan, vaikka siitähän ei ole silloin kysymys.

On aina hyvä tässä keskustelussa muistaa, että se, että aktiivisilla ihmisillä on monenlaisia sidonnaisuuksia, se ei tietenkään ole millään muotoa väärin tai syntiä.

7.11.2019 Kirkon keskusrahaston talousarvio vuodelle 2020 ja toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2020-2022 ja talousarvioaloitteet 1/2019 ja 2/2019, talousvaliokunnan mietintö 4/2019

Arvoisa puheenjohtaja. Täällä läsnäolevista kirkolliskokousedustajista pohjoisimpana haluan kiittää talousvaliokuntaa saamelaiden kirkkopäivien huomioimisesta. Saamelaisia elää neljän eri valtakunnan alueella ja kuuluu myös eri kirkkokuntiin, niin kansainvälinen ja ekumeeninen työ heidän parissaan on hyvin tärkeää.

Sitten mitä tuossa mietinnön esittelyssä sanottiin, että valtaa on käytetty täysimääräisesti, siis tämän mietinnön tekemisessä, niin totean siihen, että niinhän kuuluukin olla. Luottamushenkilöiden on käytettävä sitä valtaa, joka heille kuuluu. Tuolla kuntapuolella kunnallispolitiikassa usein kuulee sanonnan "virkamies päättää ja luottamusmies luottaa", mutta nähdäkseni talousvaliokunta on toiminut tässä niinkuin kuuluu, kiitos siitä.

7.11.2019 Esitys kummeja koskevan kirkkojärjestyksen 3 luvun 11 §:n muuttamisesta

Arvoisa puheenjohtaja. Haluan kiinnittää huomiota tähän yleisvaliokunnan mietintöön 2/2019, johon myös lakivaliokunnan käsiteltävänä olevassa mietinnössä viitataan ja jossa toivotaan, että seurakunnat suosittelevat jatkossakin kahta kummiä. Se on edelleen lähtökohta kummeja valittaessa ja toivottavasti seurakunnissa tätä lähtökohtaa pidetään esillä, vaikka nyt pakon edessä onkin jouduttu tätä kummien määrän alarajaa laskemaan. Muuten mitä tähän itse asiaan toteaa, niin asia on niin, että tämä kaikki keskustelu osoittaa, miten kipeästi tämä maa tarvitsee

uusia herätyksen aikoja ja myös vahvaa kasteopetusta. Silloin nämä kummiongelmankin poistuisivat.

Kirkolliskokouksen kahvitauolla: kenttäpiispa Pekka Särkiö ja edustajakollegat Antti Savela ja Matti Taskila sekä minä

VAALIKAUSI 2020–24

10.8.2020 Ensimmäisen varapuheenjohtajan vaali kaudeksi 1.5.2020-30.4.2024

Arvoisa puheenjohtaja. Omalta osaltani haluaisin korostaa sitä, että varapuheenjohtajien tärkein tehtävä on huolehtia kirkolliskokouksen asianmukaisesta toimimisesta. Arvostettu edustajakollegamme, lääkäri Seija Kuikka on toiminut viime istuntokaudella varapuheenjohtajana. Hän on hoitanut työnsä hyvin, siitä ei varmasti kenelläkään meistä ole erimielisyyttä. Aikaisemmin kirkolliskokouksen historian aikana meillä on ollut hyvinkin pitkäaikaisia varapuheenjohtajia, joille on syntynyt varmuus ja kokemus tehtävän hoitamiseen. Minä en näe mitään syytä, että yhden kauden jälkeen vaihtaisimme hyvän varapuheenjohtajan. Kiitos

Seija Kuikka valittiin edelleen kirkolliskokouksen ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi. (Hän sai 64 ääntä, Ulla-Maija Wideroos 41 ääntä sekä Pertti Rajala ja Jouko Jääskeläinen yhden äänen.)

Toisen varapuheenjohtajan vaalissa kannatin Jouko Jääskeläistä, mutta hän hävisi Pertti Rajalalle äänin 58–48.

11.8.2020 Aloite avioliittoon vihkimisen ehtojen muuttamisesta kirkkojärjestyksessä

Arvoisa puheenjohtaja. Minä ymmärrän tämän aloitteen monet kauniit tavoitteet ja sen, että se kumpuaa varmasti siitä elävästä elämästä ja todellisuudesta, miten tämä meidänkin kirkkomme ympärillämme oleva maailma ja suomalainen yhteiskunta on muuttunut. Mutta muutaman kriittisen huomion rohkenen kuitenkin esittää tämän varsinaisen tekstiosan

luettuani. Tätä esitystä on perusteltu muun muassa sillä, että koska nykyään on niin monenlaisia kristillisiä yhteisöjä, niin papin voi olla vaikea tulkita kuuluuko vihittävä kristilliseen järjestykseen vai ei. Mutta jos yksittäisen papin onkin tällaista vaikea selvittää, niin kyllä kai kirkko tässä auttaa. Täytyyhän meillä, hyvänen aika, kirkkona olla jonkinlainen käsitys, mitä yhteisöjä pidämme kristillisenä ja mitä emme. Ja jos sitä ei ole, sitten ovat asiat kyllä aika heikosti.

Esitystä on perusteltu kirkon uskontodialogin sitoutumisella. Uskontodiologi on tietysti tärkeää, mutta sen tavoitteet ovat ymmärtääkseni aika toisenlaiset kuin vaikkapa ekumeniassa kristillisten kirkkojen ja yhteisöjen kesken. Ja eivät kai vuoropuhelut muiden, ei-kristillisten uskontokuntien kanssa voi olla syynä sille, että me muutamme omien pyhien toimitustemme perustaa. Eikö mahdollisten muutosten, jos niihin nähdään tarvetta, tule ensisijaisesti nousta omasta opillisesta perustastamme? En ole teologi, mutta yksinkertaisena maallikkona tällaista pohdin. Kiitos.

Aloitteessa oli kyse esityksestä, että kristillisesti vihittävän avio-parin molempien osapuolten ei tarvitsisi enää kuulua luterilaiseen kirkkoon tai mihinkään muuhunkaan kristilliseen kirkkokuntaan.

12.8.2020 Aloite tilastoinnin vähentämiseksi kirkossa

Arvoisa puheenjohtaja. On varmasti hyvä todeta, että miltä osin kirkon tilastointi on tarpeellista ja miltä osin ei. Uskoakseni on tärkeää saada tietää ainakin suuntaa siitä, kuinka kirkon työntekijät tavoittavat ja kohtaavat ihmisiä. Tilastoja voinee myös paikallisseurakuntien työn suunnittelussa ja kehittämisessä hyödyntää, aivan kuten piispa Häkkinen tuossa perustelussa puheenvuorossaan kuvaili.

Mutta miksi pyysin tämän puheenvuoron, niin liittyy tähän aloitteen huomioon, että määrä ei korvaa laatua. Se on ihan totta,

tuossa taidettiin viitata esim. tilanteeseen, jossa samaa kastepuhetta käytetään monta kertaa, eikä se vaadi sen kummempaa valmistelua. Itselleni tuli mieleen eräät tapaukset, joissa lyhyen ajan sisällä kuolleiden läheisten hautajaisissa omaiset saivat nauttia kutakuinkin sanasta sanaan samasta hautajaispuheesta, vaikka kyse oli kahdesta eri vainajasta, joiden elämänhistoriakin oli kovin toisenlainen. Eli tottakai on hyvä muistaa, että tilastot tarjoavat yhden näkökulman kirkon työhön eivät tietenkään koko totuutta. Mutta emme kai tilastoilta sellaista odottaakaan. Mitä käsittelyyn tulee, niin myös osaltani kannatan tuota edustaja Auvisen esitystä.

12.8.2020 Kirkkojärjestyksen 2. luvun 9 § ja 10 § muuttaminen (edustaja-aloite 2/2020)

Arvoisa puheenjohtaja. Kun tässä puhutaan virkakäsityksestä, minä kannatan kirkon nykyistä virkakäsitystä. Olen aikanaan tukenut muun muassa erään naispapin valintaa Turun piispaksi. Iloiten otan naispuoliselta papilta ehtoollisen vastaan. Mutta pelkäämmekö me tätä nykytilanteen moninaisuutta niin paljon, että siitä ei uskallettaisi edes keskustella, eikä näitä asioita ja asiakokonaisuuksia, mitä esimerkiksi ehtoollisen viettoon tässä Suomen siionissa liittyy, että niitä ei voisi edes tutkia? Kirkolliskokouksessa alkaa kyllä nyt aika hurja uusi aika ja käytäntö, jos me alamme jo tässä lähetekeskusteluvaiheessa estää meille mahdollisesti epämieluisien asioiden käsittelyä. Onko se sitä paljon peräänkuulutettua kunnioittavaa keskustelua?

Kyse oli edustaja Hannu Kipon aloitteesta, että messua (jossa jaetaan ehtoollista) voi viettää siellä, missä kirkon papit sen toimittavat, eli että messun viettoon ei tarvitsisi enää erikseen kirkkoherran lupaa eikä ehtollisenvieton paikkaa tarvitse vahvistaa hiippakuntien tuomiokapituleissa.

Käytännössä kyse oli eräiden ns. vanhan virkakäsityksen mukaan toimivien yhteisöjen halusta voida viettää omia messuja, mitä on nyttemmin aloitettu rajata. – Itse pidän toki ikävänä, ettemme kaikki mahdu samaan ehtoollispöytään, mutta kunnioitan perinteisen virkakäsityksen omaavia kirkon jäseniä ja toivoisin heillekin tilaa kirkossa. Tärkeintähän on, että mahdollisimman moni, joka haluaa ehtoollista, voisi sen saada.

12.8.2020 Tulevaisuustoimeksianto: hiippakuntavaltuustojen lakkauttaminen

Arvoisa puheenjohtaja. Tämä hiippakuntavaltuustojen lopettaminen kumpusi mielestäni siitä tuskasta, mikä joidenkin sieluissa syntyi silloin aikanaan, kun tämä seurakuntien pakko-yhtymämalli kaadettiin. Haluttiin, että tehdään edes jotain, että näytämme, että olemme tehokkaita ja kykeneviä hallinnollisiin uudistuksiin. Keksiä paukastiin, että lopetetaanpa hiippakuntavaltuustot ilman asian perusteellisempaa harkintaa ja sitä, mitä siitä olisi esimerkiksi juridisesti seurannut. Sen takia tässä nyt ollaan.

Henkilökohtaisesti olen iloinen, että hiippakuntavaltuustojen merkitys on tunnustettu ja näitä toimieliimiä, ainakin tuon kirkkohallituksen tahdonilmaisun mukaan, halutaan kehittää lopettamisen sijaan. En ole omalla asiallani, en ole minkään hiippakuntavaltuuston jäsen, en ole edes koskaan ollut edes ehdokkaana sellaiseen. Toivon, että kun mahdollisia uusia hallinnonrakennuudistuksia tehdään, niin emme heikentäisi maallikkojen asemaa, kuten tässä väistämättä olisi käynyt. Kun resurssit vähenevät tässä siionissa, niin maallikoiden vastuunkantoa tulisi nimenomaan vahvistaa eikä heikentää.

13.8.2020 Kenttäpiispan asema (Edustaja-aloite 5/2020)

Arvoisa puheenjohtaja, tässä aloitteessa vaaditaan kenttäpiispan aseman kriittistä tarkastelua. Kenttäpiispan asemaa muutettiin viimeksi vuonna 2014 kirkon keskushallintouudistuksen yhteydessä. Tuolloin kenttäpiispa pudotettiin pois piispainkokouksen varsinaisten jäsenten joukosta. Päätös syntyi niukasti äänin 51–48, kokousviikon lopulla ja voi olla, että jos muutama kokouksesta ennen päättymistä poistumaan joutunut henkilö olisi voinut istua kokousviikon loppuun, niin äänestysnumerot olivat menneet toisin päin.

Jätin asiasta sen valmistelussa aikanaan lakivaliokunnassa eriävän mielipiteen. Kenttäpiispa on erityistapaus, jota on tarkasteltava – ei ainoastaan virkateologian kautta – vaan myös kirkkomme ja puolustusvoimien ainutlaatuinen asema maassamme huomioiden. Monissa muissa maailman maissa ei ole kansankirkkoa eikä yleiseen asevelvollisuuteen perustuvaa maanpuolustusta. Suomessa edelleen enemmistö suomalaisista kuuluu kirkkoon ja enemmistö nuorista miehistämme ja myös monet vapaaehtoiset naiset suorittavat asepalveluksen. Tämä muodostaa ainutlaatuisen suhteen kirkkomme ja puolustusvoimien välille. Kenttäpiispa on tämän erityissuhteen näkyvä merkki, eikä ainakaan kirkon puolelta pitäisi olla tahi etsiä mitään syytä minkäänlaisille toimille tämän suhteen heikentämiseksi.

Puolustusvoimien hengellisen työn johtaja, sotarovasti, nimettiin kenttäpiispaksi kesällä 1941. Asiassa vaikutti vahvasti maamme historian merkittävin valtiomies ja sotapäällikkö, Suomen marsalkka Mannerheim. Nimityksen teki presidentti Risto Ryti. Kyse ei ollut vain arvonimen muutoksesta vaan kyse oli siitä, että viranhaltijalle haluttiin eräitä piispalle kuuluvia tehtäviä.

Jumalan avulla Suomi selvisi vaikeista sotavuosista, rintamalla taisteltiin ja rukoiltiin Suomen, kansa rukoili. Tulevasta emme tiedä, mutta se on varmaa, että korkeaa

maanpuolustustahtoa ja rukousta tarvitaan tässä maassa jatkosakin. Puolustusvoimien hengellistä työtäkin tarvitaan, eikä meidän tule tehdä kirkossa mitään sellaista joka voitaisiin katsoa asenteen muuttumiseksi meidän puoleltamme.

Kenttäpiispan aseman heikentämisessä ollaan tällä aloitteella ottamassa nyt seuraavaa askelta. Minä haluaisin kysyä mitä vahinkoa kenttäpiispuudesta on Suomelle ja luterilaiselle kirkolle koskaan ollut. Mikä on se tarve tai todellinen syy, josta tämä aloite kumpuaa. Aloitteessa lukee, että "on syytä pohtia, miksi valtion yhden hallinnonalan edustajalla on tällainen asema kirkon sisäisessä päätöksenteossa", mutta ei kerrota miksi tätä olisi juuri nyt pohdittava.

Keväällä 2014 käytiin tässä salissa kenttäpiispa asiasta puheen, jota pidän kahdeksanvuotisen kirkolliskokous historiani parhaana puheena. Siitä todisteena, että se sai tasaisesti paheksuntaa osakseen niin liberaalien kuin konservatiivien puolella. Päätin tämän puheeni sanoihin, minkä Mannerheim on nimittänyt, sitä älköön kirkolliskokous erottako. Enkä minä reservin korpraalina aio edelleenkaan olla sellaisessa mukana.

Aloitteessa, joka oli eräiden hyvin liberaalisti suuntautuneiden edustajien tekemä, esitettiin kenttäpiispan aseman selvittämistä. Aiemmillä kausilla kenttäpiispalta oli viety jo äänioikeus piispankokouksissa, nyt ilmeisesti haluttiin saada kenttäpiispa pois myös kirkolliskokouksesta. Taustalla oli minun uskoakseni lähinnä ärtymys tuolloisen kenttäpiispan joihinkin reippaisiin kannanottoihin.

3.11.2020 Kirkkohallituksen esitys kirkolliskokoukselle uudeksi kirkkolaiksi, laiksi evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta, laiksi evankelis-luterilaisen kirkon työmarkkinalaitoksesta ja laiksi tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuksista

Arvoisa puheenjohtaja. En halua lakivaliokunnan jäsenenä tässä käsittelyvaiheessa ottaa kovin yksityiskohtaisesti asiaan täällä vielä kantaa. Mutta tätä keskustelua kuunnellessani nousee mieleen kysymys: Mitä vahinkoa kirkolle tai valtiolle on kirkkolain tunnustuspykälästä tähän mennessä ollut? Mikä on todellinen syy tämän muutoksen taustalla? Tuntumani on, että todellinen syy on se, että yhteiskunta maallistuu. Mutta ei kai kirkon tarvitse omalta osaltaan olla sitä edistämässä.

Tässä on puhuttu myös reaaliolitiikasta, siitä että minkälainen esitys on mahdollista saada läpi. Mutta eikö tässäkin sallissa ole kutakuinkin kaikkien eduskuntapuolueitten jäseniä ja edustajia paikalla? Lobatkoon jokainen eduskunnasta oman väkensä esityksen taakse, niin hyvähän siitä tulee. Lopullinen valta tässä maassa kai edelleenkin kuuluu kansan valitsemille kansanedustajille, eikä niille jotka eduskunnan valiokunnille lausuntoja antavat. Kiitos.

Lakivaliokunnassa käsiteltiin pitkään kirkkolain kokonaisuudistuksen yhteydessä ns. tunnustuspykälän asemaa, pitäisikö se siirtää kirkkolaista kirkkojärjestykseen. Vastustajat pelottelivat, ettei eduskunta tule enää hyväksymään tällaisia lakeja, jotka määrittelevät kirkon teologista perustaa. Laki kuitenkin lopulta esiteltiin tunnustuspykälän kera ja se tuli myös hyväksytyksi eduskunnassa.

5.11.2020 Aloite avioliittoon vihkimisen ehtojen muuttamisesta kirkkojärjestyksessä (Perustevaliokunnan lausunto 1/2020 hiippakuntavaltuustoesityksestä 2/2020)

Arvoisa puheenjohtaja. Eräs kirkosta eronnut tuttavani sanoi minulle muutama päivä sitten: “Liityn minä viimeistään sitten kirkkoon takaisin, kun olen menossa naimisiin”. Voin ilmeisesti kertoa hänelle täältä terveisenä, ei tarvitse liittyä. Onko seuraava askel, että kummankaan vihittävän ei tarvitse kuulua kirkkoon, tai yhtään mihinkään? Alammeko vihkiä

muslimeja, hinduja tai buddhalaisia kristilliseen avioliittoon? Olemme sitä paitsi juuri lukeneet tilastoja, joiden mukaan monille kirkkoon kuulumisen syynä ovat juuri nämä kirkolliset toimitukset. Tätä ei pidä ottaa kevyesti. On puhuttu tämmöisestä jäsenyyshoppailusta, yritetään kiertää tämä argumentti sillä että no, ne liittyy hetkeksi kirkkoon ja sitten eroavat. Mutta tämä mietintökin kertoo, että yli puolet tällaisissa tapauksissa on kuitenkin jäänyt kirkon jäseniksi. Sitäkään ei tulisi tämän salin väheksyä.

5.11.2020 Esitys keskustelun käymiseksi kirkon strategiasta: Ovet auki – Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategia vuoteen 2026

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät sisaret ja veljet Jeesuksessa Kristuksessa. Tämä käsiteltävänä oleva strategia, Ovet auki, sisältää paljon hyviä asioita. Siitä kiitokseni asiaa valmistelleille. Niitähän käsiteltiin jo, näitä asioita, eilen monissa hyvissä ja perustelluissa puheenvuoroissa, joten tyydyn nyt vain muutaman huomion tekemiseen. Erityisenä ansiona tällä strategialla näen sen, että siinä on selkeästi pyritty ottamaan huomioon niitä hyvin erilaisia odotuksia, mitä hyvin erilaisilla kirkon jäsenillä on kirkkoa kohtaan. Tämä on tärkeää siksikin, että seurakunnat ovat toimintaympäristöineen jo maantieteellisesti ottaen Suomessa hyvin erilaisia eri puolilla maata. Joitakin aikaisempia kirkon julkaisuja on takavuosina vaivannut yksipuolisuus ja ohut teologinen ote. Tässä kirkon perustehtävä ja kirkon elämän missio-naarisuus on tuotu esiin. Strategiassa kehoitetaan rohkeasti julistamaan evankeliumia Kristuksesta.

Toinen asia tietysti sitten on, mitä me tällä evankeliumin julistamisella ymmärrämme, ja että kuinka vahvasti ja selkeäänaisesti me tuomme sitä kirkon todellisessa toimintakentässä esiin. Strategia rohkaisee meitä kyllä tähän työhön,

kehotetaanhan siellä avaamaan ovi Kristuksen kautta Taivaaseen. Täällä joku sanoi, että minun strategiani on ovet kiinni. Kyllä, kaikkia tämän maailman ovia ei kirkon kannata avalla. Mutta toivoakseni olemme kaikki yhtä mieltä tästä Taivas-oven avaamisesta.

Strategiassa tuodaan esiin kirkon perustehtävänä myös erilaista yhteiskunnallista vaikuttamista ja toimimista paremman maailman puolesta. Yhtään väheksymättä sitä, mitä kaikkea hyvää kirkko voi ajallisen elämämme osalta tehdä, haluan kuitenkin palauttaa mieliin Herran sanat: “Minun kuninkuuteni ei ole tästä maailmasta”. Strategiassa puhutaan Jeesuksesta maailman pelastajana, ja sitä hän onkin. Mutta meidän on kirkon viestinnässä kyettävä sanomaan sekin, että hän on myös jokaisen meidän syntien sovittaja ja henkilökohtainen vapahtaja, jos uskomme Golgatan työn omalla kohdallamme todeksi.

Aikanaan nuorena ja vasta uskoon tulleen ihmisenä sain käsiini pieniä traktaattivihkosia, joissa hyvin havainnollisten sarjakuvien kautta oli kerrottu pelastushistorian ydintä, syntiinlankeemusta, ylösnousemusta, viimeistä tuomiota ja niin edelleen. En muista minkä järjestön materiaalista oli kyse, mutta rohkenen epäillä, että tässä luterilaisessa kansankirkossa niitä ei ainakaan ollut tehty.

Otan vielä toisen asian esiin. Strategian kohdassa kuusi, Ovet auki tulevaisuuteen, tuodaan esiin tavoite ekologisen ja sosiaalisen vastuullisen terävöittämisestä, ja että pidämme vahvasti esillä näkökulmaa lasten mukanaan tuomasta tulevaisuudesta. Meille on annettu tehtäväksi viljellä ja varjella tätä planeettaa. Se on kirkonkin otettava vakavasti. Mutta kirkon on syytä toimia näiden asioiden parissa toivoa luoden, ei esimerkiksi niin sanottua ilmastoahdistusta lietsomalla. Julkisuudessa ovat jopa täällä pienentyvien ikäluokkien kipeästi kaipaamassa Suomessakin jotkut esittäneet, että lasten hankkimatta

jättäminen on ilmastoteko. Melkoinen ajankuva tämäkin maailman ajasta, jossa elämme.

Koska strategiassa korostuu vahvasti myös teema yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta, niin haluan tähdentää sitä, että jos kirkko tai seurakunnat lähtevät yhteiskunnassa toimiessaan ottamaan kantaa joihinkin yksittäisiin yhteiskunnallisiin kiistakysymyksiin, niin se on tehtävä erittäin painavaa harkintaa käyttäen. Meissä kirkon jäsenissä on toki runsaasti esimerkiksi erilaisten puolueiden tai ideologioiden kannattajia. Mutta kirkon ei tule leimautua minkään tietyn poliittisen aatteen kannattajaksi tai myötäilijäksi. Etenkin kirkon viestinnässä toivon hyvin voimakasta tarkkuutta tämän suhteen. Kiitos.

3.8.2021 Pyyntö piispainkokoukselle valmistella esitys kirkolliskokoukselle samaa sukupuolta olevien parienviikkimissistä ja siunaamisesta (Edustaja-aloite 2/2021)

Arvoisa puheenjohtaja, rakkaat kokousveljet ja -sisaret. Olen ollut kirkolliskokouksen jäsen nyt lähes kymmenen vuotta. Ja tätä samaa asiaa on käsitelty täällä, jossakin muodossa, varmaan kutakuinkin jokaisella istuntoviikolla. Raamatun kanta ja kirkon avioliittokäsitys on tuotu lukemattomia kertoja esiin ja todettu, mutta silti tämä asia tänne aina nousee. Kun yhteiskunta muuttuu, kun se esimerkiksi maallistuu, ja arvot liberalisoituvat, niin helposti ja sinällään ymmärrettävästi nousee kysymys: Missä asioissa kirkon on muutettava linjauksiaan? Kuitenkaan kirkko ei voi määritellä teologisia perusteitaan ja oppinsa ydintä tämän maailman menon mukaan.

Toinen kansankirkkomme, eli ortodoksinen kirkko, tai vaikkapa maailmanlaajuinen roomalaiskatolilainen kirkko, eivät ole tehneet tästä asiasta ongelmaa. Nämä kirkot kunnioittavat perinteistä kristillistä käsitystä avioliitosta, Raamatun ja Jeesuksen opetusten mukaisesti. Toki näissä suurten kirkkojen

avioliitto-opeissa voi olla joitakin eroavaisuuksia luterilaisiin näkökulmiin nähden, mutta kategorisesti kyse on kuitenkin yhden miehen ja yhden naisen välisestä liitosta. Oman kirkkomme kohdalla julkista keskustelua kuluneina vuosina kuunnellessa on tullut mieleen, onko tässä meidän kipuilussa pohjimmiltaan kysymys avioliittokysymyksistä, tai ylipäänsä mihinkään seksuaalisuuteen liittyvistä asioista, onko kyse laajemmasta pyrkimyksestä edistää ja muuttaa kirkon opetusta liberaaliteologian mukaisesti?

Tässä tämän päivän aikana keskusteltiin useissa puheenvuoroissa sanasta uskonpuhdistus. Tulee mieleen viisisataa vuotta uskonpuhdistuksen jälkeen, että olisiko nyt protestanttisen maailman vuoro kokea uusi reformaatio, paluu opillisille juurille?

Erilaisia perhe- ja parisuhdemuotoja on aina ollut ja tulee aina olemaan. Itsekään en ole esimerkiksi syntynyt perinteiseen ydinperheeseen. Silti olin lapsena uskoakseni täysin tervetullut seurakunnan toimintaan, samoin ne sukulaiset, joilla asia mahdollisesti huvitti. Kaikkien ihmisten tulee olla tervetulleita kirkkoon jatkossakin. Ehkäpä näin ei aina ole ollut, ehkäpä näin ei ole vielääkään, ja se on otettava vakavasti. Mutta samalla kirkolla tulee olla oikeus pitäytyä omassa opissaan ja Raamatun käsityksessään niin avioliitto-opetuksensa, kuin muidenkin oppiensä osalta.

4.8.2021 Kenttäpiispan asema (Perustevaliokunnan mietintö 1/2021)

Arvoisa puheenjohtaja, haluan kiittää perustevaliokuntaa hyvästä ja perusteellisesta mietinnöstä, jossa on käyty läpi kenttäpiispan tehtävän historiaa ja nykypäivää, kuten tässä useissa puheenvuoroissa on kuultu. Olin aikanaan hyvin pahoillani tästä aloitteesta, mutta ehkä se oli tarpeellista tehdä, ainakin sikäli,

että saimme näin hyvän ja perusteellisen mietinnön. Toivon että nyt jatkossa meille kaikille on selvää, miten tärkeä kenttäpiispan asema on ja paikallaan muun muassa nykyisessä kirkolliskokouksessa. Toivon, että me kaikki annamme täyden tukemme puolustusvoimien ja kirkon väliselle yhteistoiminnalle ja edistämme sitä, koska se on ollut ennenkin isänmaalle siunaukseksi ja on sitä varmasti vastaisuudessakin. Minunkin kotikunnassani on talvisodan taistelun muistomerkki, jossa lukee teksti "Tässä auttoi Herra".

En malta olla toteamatta vielä tuohon äskeiseen jääviyskeskusteluun, kun siinä oli eräitä puheenvuoroja, että olisi jotenkin tyylikästä, että kenttäpiispa ei saisi osallistua tähän keskusteluun. Tässä salissa käsitellään usein esim. piispojen asemaa. Pitäisikö piispojen silloin poistua täältä? Laki on laki, mielipiteet ovat mielipiteitä, ja jos joku saa osallistua kokoukseen, niin toivosin että sen kaltainen keskustelukulttuuri ei synny tähän saliin, että häntä yritetään painostaa olemaan ottamatta puheenvuoroja. Ei ole kunniaksi tälle kokoukselle.

6.8.2021 Seurakuntayhtymämallin keventäminen (Hallintovaliokunnan mietintö 3/2021)

Arvoisa puheenjohtaja. Tässä keskustelussa ja asiassakin sivutaan jälleen kahden vaalin mallin ongelmaa, niin huomautan, kuten taisin tehdä jo kymmenkunta vuotta sitten, että vaalin toteutustahan voi yksinkertaistaa. Kannustan ihan aidosti kirkkoa tutkimaan eri vaihtoehtoja äänestysmenettelyiden selkeyttämiseksi. Monessa maassa samalla lapulla äänestetään eri toimielimiä eikä tarvita monia lappuja. Jopa sellaisissa maissa, joissa vaikka lukutaito on huomattavasti heikompi kuin Suomessa, niin kohtuullisen onnistuneita vaaleja on pystytty järjestämään. Tätä äänestysmenettelyä koskevaa selvitystyötä toivoisin, että se tässä kirkossa käynnistettäisiin. On monenlaisia

ratkaisuja eri puolilla maailmaa. Useita eri toimielimiä valitaan samassa vaalissa, ei ole mikään ongelma. Ja muutoin kiitän hallintovaliokuntaa tästä mietinnöstä.

8.11.2021 Kirkon keskusrahaston talousarvio vuodelle 2022 ja toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2022–2024 ja talousarvioaloite 1/2021

Arvoisa puheenjohtaja. En malttanut olla ottamatta puheenvuoroa, kun tämä seurakuntavaalien kirkon yhteinen kampanjointi on tullut nyt aika monessa puheenvuorossa esiin. Kuluneina vuosina on käyty näyttäviä, monin tavoin onnistuneita, joskin teologiselta sisällöltään hieman hämäriä kampanjoita, kun on kannustettu tai pyritty kannustamaan ihmisiä äänestämään seurakuntavaaleissa. Tavoite on tietysti sinällään oikea, mutta se todellinen onnistumisen mittari on siinä, että onko äänestysprosentti noussut, ja sehän ei ole noussut vaan se on nimenomaan laskenut. Kuitenkin paikallisesti on voitu tehdä paljonkin yksittäisten seurakuntien äänestysvilkkauksen nostamiseksi.

Esimerkiksi vanhassa kotiseurakunnassani Kemijärvellä aikanaan melko rutkasti äänestysvilkkautta nostettiin. Uskallan väittää, että ei nämä kirkon valtakunnalliset kampanjat siinä kyllä asiaa auttaneet, vaan paikalliset toimet, esimerkiksi äänestyspaikkojen sijoittamisen suhteen tai ehdokkaiden oma aktiivinen toiminta ja ehdokkaitten aktivointi. Eli omalta osaltani kyllä tähän käytyyn keskusteluun totean, että kalliiden ja kiiltävien kampanjojen sijasta huomio hyvien kokemusten vaihtamiseen seurakuntien kesken, jos prosenttia halutaan nostaa. Kiitos.

8.11.2021 Edustaja-aloite 8/2021 kirkolliskokoukselle: Evankelioimistoiminnan vahvistaminen kirkossa

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät sisaret ja veljet Jeesuksessa Kristuksessa. Tämä aloite vastaa siihen surulliseen kehitykseen, että kirkossa perustehtävä hautautuu usein helposti monen muun asian, sinällään sangen hyvienkin asioiden alle. En tiedä, onko meillä jonkinlaista pelkoa siitä, että loukkaamme tämän ajan ihmistä puhumalla synnistä, kilvoittelusta, parannuksenteosta ja pelastuksesta. Mutta eikö Kristuksen seurakunnan ja tämän maailman välillä aina tule säilymään jännite? Vastikään eletty pyhäpäivä muistuttaa meitä elämän rajallisuudesta, ja Raamattu opettaa, että jokainen meistä joutuu kerran tilille. Kestämmekö silloin ilman omakohtaista uskoa ja syntien anteeksisaamista Jeesuksen nimessä ja sovintoveressä? Viimeisestä tuomiosta ei edes valtakunnan syyttäjällä ole valitusoikeutta.

Kun tätä aloitetta käsitellään, niin toivon otettavaksi huomioon sen toimintaympäristön, jossa kirkkona tänä päivänä elämme. Kuten aloitteessa todetaan, kristillinen tieto ja uskonnonlukutaito vähenevät. Tämä näkyy yhteiskunnassa ja mediassa, mutta se näkyy myös kirkkomme sisällä. On olemassa surullisia tutkimuksia siitä, että kirkossamme on työntekijöitä, jopa pappeja, jotka eivät usko kristinuskon perusoppiin. Ja siinä on kyse paljon isommista asioista, kuin joistakin kiistakysymyksistä, avioliitosta tai muusta, mistä me nyt täällä vuodesta toiseen jaksamme riidellä. Vuonna 2013 tehdyssä kyselyssä kävi ilmi, että kirkkomme vastuunkantajista monet eivät usko ylösnousemukseen, Jeesuksen neitseestä syntymiseen tai sielunvihollisen olemassaoloon. Toki valtaosa näihin asioihin tuolloin uskoi, mutta pahoin pelkään, että vuoden 2013 jälkeen kehitys ei ole ainakaan parempaan suuntaan mennyt.

Helposti vaatimukset evankelioinnista leimataan Raamattulla päähän lyömiseksi, ja epäilemättä niin oman maamme kuin koko kristikunnan historiassa evankeliumia on julistettu monesti myös väärillä tavoilla meidän vajavaisten ihmisten toimesta. Se ei kuitenkaan saa olla peruste, että sitten ei tehdä sitä ollenkaan.

Evankeliointi ei tietenkään ole pelkästään julistamista ja opinkappaleiden kertomista. Teoillamme tai niiden puutteilla edustamme usein paljon väkevämmin Jumalan valtakuntaa kuin sillä, mitä sanomme. Eräs saarnaaja lausui kerran, että ei ole mitään väliä vaikka kävisimme kirkossa joka sunnuntai, jos emme osaa käyttäytyä arkipäivisin. Mutta paljon, paljon me hukkaamme, jos emme saa lisättyä tietoa kristinuskon perusteista tässä maassa, jos seurakuntien evankelioimistoimintaa ei saada vahvistettua ja jos emme ota vakavasti uskonnollisen tiedon jatkuvaa ohentumista tässä maassa. Kirkolla on tässä nyt erittäin suuri vastuu ja myös 2020-luvulla evankeliumissa on Jumalan muuttava voima.

9.11.2021 Kirkkohallituksen esitys kirkolliskokoukselle uudeksi kirkkolaiksi, laiksi evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta, laiksi evankelisluterilaisen kirkon työmarkkinalaitoksesta ja laiksi tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuisistaann

Arvoisa puheenjohtaja. Nimenomaan oikaisuna, olin kuulevinani tuossa edustaja Hiilamon puheenvuorossa, että siinä puhuttiin tunnustuksellisesta uskonnonopetuksesta. Että sekin olisi nyt jotenkin uhattuna tämän tunnustuspykälän tiimoilta. Ei kai meillä peruskouluissa esimerkiksi ole aikoihin ollut tunnustuksellista uskonnonopetusta.

11.11.2021 Kokonaiskirkon strategian käsittely kirkolliskokoukselle (Tulevaisuusvaliokunnan mietintö 2/2021)

Arvoisa puheenjohtaja. Kannatan tuota edustaja Niemelän esitystä, asian selkeyden saamiseksi on varmasti syytä palauttaa. Tulevaisuusvaliokunnan mietintö on sinällään hyvä, mutta laki on laki kirkossakin.

Kyse oli siitä, että tulevaisuusvaliokuntaa esitti lennokkaasti kokonaiskirkon strategian siirtämistä kirkkohallitukselta kirkolliskokoksen tehtäviin. Toimivalta on kuitenkin säädetty kirkkolaiissa eikä sitä voi kirkolliskokous muuttaa, vaan kirkkolain hyväksyy eduskunta.

3.5.2022 Kirkolliskokouksen työjärjestyksen muuttaminen (Puheenjohtajien neuvoston ehdotus 1/2022)

Arvoisa puheenjohtaja. Nämä tehdyt esitykset ovat hyviä ja kannatettavia. Ne selkeyttävät menettelyjä tässä salissa, kiitos myös erittäin selkeästä esittelystä. Haluan puuttua vain lyhyesti tässä ajatukseen, että kirkolliskokous jatkossa päättää istuntoviikollaan, viimeisellä istuntoviikollaan, seuraavan toimintakauden palkkioista. Tuli takauma vuodelta 2008 omassa kotiseurakunnassani. Muutamat luottamushenkilöt alkoivat vaatia kirkkovaltuuston ym. muiden kokousten kokouspalkkioiden nostamista. Tein tuolloin esityksen, että jos palkkioita on välttämättä korotettava, niin astukoon korotus voimaan vasta seuraavan vaalikauden alusta. Näin vältymme siltä kiusalliselta tilanteelta, joka on hieman moraalisestikin kyseenalainen ratkaisu, että korottaisimme omia palkkioitamme. No, hävisin tämän äänestyksen, kotiseurakunnassani silloin yleensä kaikki äänestykset hävisin, mutta muutama vuosi myöhemmin osana talouden sopeuttamisohjelmaa kokouspalkkioiden osalta palattiin aikaisemmalle tasolle. Ja asiassa aloitteellisten kirkkovaltuutettujen aktiivisuus meni tältä osin hukkaan.

Olen kuitenkin nyt hyvin iloinen siitä, että tässä puheenjohtajien neuvoston esityksessä on esitetty kirkolliskokouksen palkkion muutosten astumista voimaan aina seuraavan istuntokauden alussa. Siinä kun on vaalit välissä, emme tiedä ketä vaalien jälkeen aina täällä istuu. Minusta on aina jotenkin kiusallista ja vähän kyseenalaista päättää omista palkkiosta, vaikka eihän ne isoja ole, että turha siitä nyt on mitään populismia repiä, että

siellä ne rahoja nostelee. Mutta kirkon on kuitenkin hyvä näyttää mielestäni moraalista esimerkkiä tässä asiassa.

Muutenkin tämä esitys selkeyttää ja vahvistaa kansliavaliokunnan asemaa. Ja mitä näihin yhteiskokouksiin tulee, niin onhan näitä valiokuntien yhteiskokouksia joskus takavuosina ollutkin, mutta ehkä se on hyvä, että nekin nyt on sitten selkeytetty omalta osaltaan. Kiitos tästä.

4.5.2022 **Kyselytunti**

Arvoisa puheenjohtaja. Sunnuntaiaamuisin Yleisradion tv-lähetyksissä esitetään säännöllisesti jumalanpalvelus ja hartausohjelmia. On hienoa, että tällainen mahdollisuus tarjotaan edelleen ja sitä on syytä hyödyntää täysimääräisesti. Joskus nämä ohjelmat ovat kuitenkin uusintoja esim. joistakin vanhoista messuista usean vuoden takaa. Vaikka monet seurakunnat tarjoavatkin internetin välityksellä suoria lähetyksiä pyhäaamun messuista, niin pitäisin tärkeänä, että myös TV-lähetyksissä olisi mahdollisimman paljon suoria messuja ja muita tuoreita hartausohjelmia. Esimerkiksi nyt korona-aikana ja saatikka Ukrainan sodan riehussa ihmiset tarvitsevat Raamatusta nousevaa lohdutuksen sanaa ja saarnoja, jotka huomioivat myös nykyisen maailmantilanteen ja sen ihmisissä aiheuttaman ahdistuksen. Kysymys: mitä kirkko voisi tehdä sen hyväksi, että sunnuntaiaamun TV-jumalanpalvelukset olisivat pääasiassa suoria tai ainakin melko uusia lähetyksiä uusintojen sijasta? Kiitos.

6.5.2022 **Evankelioimistoiminnan vahvistaminen kirkossa (Käsikirjavaliokunnan mietintö 1/2022)**

Arvoisa puheenjohtaja. Kiitän piispa Häkkistä ja koko valiokuntaa tästä hyvästä ja perusteellisesta mietinnöstä. Tässä tapauksessa ei haittaa, että mietintö ei ollut lyhyt. Toivottavasti

tämä teksti ei kuitenkaan jää vain arkistoon, vaan sitä tämän normaalin prosessin etenemisen lisäksi luetaan myös seurakunnissa, ja että se johtaa erilaisiin toimenpiteisiin. Harvoin olen nähnyt mietintöä, josta koen, että siitä voi olla aidosti hyötyä tavalliseen seurakuntaelämään.

Evankeliointi on tietysti aina tärkeää, mutta nykyisenä aikana sille on aivan erityinen merkitys. Voi olla, että meidänkin kansamme tulee kokemaan hyvinkin vakavia asioita tulevina vuosina ja kuukausina. Ennenkin on pahoista päivistä kansakuntana selvitty, kun Suomen kansa on rukoillut ja huutanut elävää Herraa avukseen. Silloin ovat toisarvoiset asiat jääneet takalalle, ja katse on kohdistunut Kristukseen. Suomen kansan evankeliointi on nyt jos koskaan tärkeää. Kiitos.

7.11.2022

Evangelinen lähetysyhdistys – ELY ry:n hyväksyminen kirkon lähetysjärjestöksi (Piispainkokouksen esitys 1/2018)

Arvoisa puheenjohtaja. Aivan lyhyesti vain. Tuli mieleen kysymys, että eikö se, että meillä on mahdollisesti liikaa lähetysjärjestöjä, ole kuitenkin lähinnä positiivinen ongelma, jonka ei pitäisi tässä salissa hirvittävän paljon edes puhututtaa. Se, että moneen lähetysjärjestöön pitäisi tutustua jossakin seurakunnassa, ei kai se mikään ylivoimainen työ seurakuntien osaaville ihmisille voi olla. Jos se on ylivoimainen työ, niin ongelma on kyllä sitten seurakunnassa, ei suinkaan siellä lähetysjärjestöissä. Kannatan lämpimästi kaikkien nykyisten kirkon virallisten lähetysjärjestöjen ja myös tämän uuden toimintaa jatkossa. Kiitos.

9.11.2022 **Yleissivistykseen kuuluvat virret (Edustaja-aloite 4/2022)**

Arvoisa puheenjohtaja, hyvä kokousväki. Tämän aloitteen tavoite on mielestäni oikea, ja sikäli kun kirkko nyt ylipäänsä opetussuunnitelmiin voi yrittää vaikuttaa, niin se ehdottomasti kannattaa tehdä. Uskon, että tässä monella meistä kumpuaa ajatukset tämänkaltaisiin kysymyksiin nimenomaan siitä, että elämme hyvin merkittäviä aikoja, jolloin kristillisyyks enemmän tai vähemmän halutaan hävittää julkisesta tilasta. Me tiedämme esimerkkejä eri puolilta maata. Päiväkoteihin ja kouluihin saa kyllä viedä halloweenia, mutta koitappa kertoa Jeesuksesta. Moni pohtii, että saakohan pääsiäisestä kohta kertoa muuta kuin pääsiäispupujen ja tipujen kautta. Pääsiäispupu ei kuitenkaan voittanut kuolemaa Golgatalla.

Toivon, että kirkko omalta osaltaan tekee parhaansa, että niin kouluissa kuin kodeissa opetettaisiin lapsia ja nuoria kasvaamaan tietoisuuteen siitä, miten syvällinen merkitys kristinuskolla ja siitä kumpuavilla perinteillä ja käytänteillä on suomalaisessa yhteiskunnassa. Se vaikuttaa kaikkien suomalaisten elämään. Myös heihin, jotka eivät kuulu tähän kirkkoon, tai eivät kuulu mihinkään kirkkoon tai kristilliseen yhteisöön. Ja sillä on ollut suuri siunaus tälle maalle ja kansalle.

Nämä tietyt virret ovat kyllä historiamme ja kulttuurimme ydintä. Ei se ole mitään yhteen muottiin pakottamista, jos se todetaan, että joillakin virsillä on suurempi merkitys kuin toisilla. Tässä aloitteessa on mainittu kaksi yleissivistyksen kannalta tärkeää virttä ja haluaisin minäkin nostaa esiin vielä sen virren "Jumala onpi linnamme", jonka lauloimme avajaismessussa. Kun J. K. Paasikivi meni Moskovaan neuvotteluihin, niin saattoväki lauloi rautatieasemalla hänelle tuota virttä. Kerrotaan Paasikiven todenneen, kun hän meni sinne junaan sisälle, että jos nämä neuvottelut virsiä veisaamalla ratkeaisivat, niin ei tässä mitään hätää olisi, kyllä suomalaiset osaavat niin hyvin veisata. Toivottavasti myös tulevat sukupolvet osaavat.

Oulun hiippakunnan kokousedustajat syksyn 2022 istuntoviikolla yhteiskuvassa.

9.5.2023 Kirkkohallituksen työskentelyn ja valinnan kehittäminen (Edustaja-aloite 1/2023)

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät kokousedustajat. Ensimmäkin kiitos tästä aloitteesta, joka varmasti kumpuaa käytännön elämästä kirkollisessa todellisuudessa. Muutama huomio omalta osaltani. Ensimmäkin havahduin itsekin vasta nyt tähän, että kirkkohallituksen jäsenillä ei tosiaan ole varahenkilöitä. Kuitenkin esimerkiksi seurakuntien kirkkoneuvostoissa on varajäsenet tai vaikkapa meillä täällä kirkolliskokouksessa, jos emme istuntoviikolle jollakin kertaa satu pääsemään. Ehkä olisi perusteltua myös varajäsenet jatkossa vaikka sitten niistä jotka saavat hiippakuntavaltuuston valintakokouksissa toiseksi enimmät äänet. Halukkaitahan näihin tehtäviin yleensä on ollut.

On hyvä, että tässä tunnustetaan hiippakuntavaltuustojen rooli ja sitä on varmasti hyvä edelleen kehittää. Tuossa takavuosinahan täällä keksittiin lopettaa ne kokonaan, kunnes huomattiin, että ei se toteuttaminen ollutkaan niin yksinkertaista. Etenkään näinä maailmanaikoina hallintoa ei nähdäkseni pidä keventää maallikoiden asemaa heikentämällä. Siihen en osaa sanoa, että onko parempi nykyinen käytäntö, että kautensa päätävä hiippakuntavaltuusto asettaa ehdokkaat kirkkohallitukseen vai että asettaisiko se uusi. Tietenkin se juuri käytyjen vaalien tulosta vastaa paremmin, jos valinnan tekee uusi hiippakuntavaltuusto. Toisaalta tässäkin aloitteessa lukee ”kirkkohallituksen vaaliin liittyvät säännökset ja käytännöt ovat hyvin huonosti tunnettuja ja vaikeasti hahmotettavia sekä uusille edustajille että hiippakuntavaltuustoille”. Niin mietin, että kuinka hyvin se kirkon keskushallinnon merkitys välttämättä avautuu aivan uusille edustajille. Kun taas toimikautensa päättävä hiippakuntavaltuusto on nyt väkisinkin sen neljä vuotta toiminut, ja kenties ainakin hieman enemmän sisällä siitä, mitä kirkkohallituksen esitettäviltä henkilöiltä edellytetään.

Kiinnitän vielä huomiota tähän ajatukseen, jossa kirkkohallituksen täysistunnon jäseniltä toivotaan laajaa osaamista esimerkiksi talousasioissa ja pyydetään pohtimista asian tuomisesta säädöstasolle. Se on ihan ymmärrettävä ja hyvä tavoite, mutta ihan nyt juristina mietin, että miten tämä käytännössä tapahtuisi. Vaadittaisiinko jotain tiettyä koulutustasoa tai työkokemusta, miten nämä vähimmäiskriteerit kirjoitettaisiin, kun kuitenkin käytännössä ainoa kriteeri esimerkiksi meille kaikille jotka on tänne vaaleissa tullut valituksi on ollut valitsijoiden antama luottamus?

Olen ollut monissa toimitelmissä, joissa on valittu henkilöitä kirkon eri luottamustehtäviin ja tämmönen inhorealistinen huomio vain, kyllä monesti perusteita löydetään eri henkilöitten taakse, mutta kyllä se vaan aika monesti kuitenkin menee niin näissä valinnoissa, että samanmieliset toisensa löytävät. Liberaalit esittävät liberaaleja, konservatiivit konservatiiveja. Eri liikkeiden edustajat löytävät ehdokkaat oman liikkeen tai niitä lähellä olevien parista.

En tiedä onko se oikein tai väärin, mutta on inhimillistä, että ihmiset kuitenkin luottavat eniten niihin, jotka ajattelevat samalla tavalla. Sehän ei suinkaan tarkoita sitä, että lopputulos olisi paras mahdollinen mutta epäilen, ettei tähän valtavan suurta muutosta ole jatkossakaan saatavissa niin paljon hyvää tarkotuserää kuin tällä alotteella varmasti onkin. Joka tapauksessa ehdollepanoja tehtäessä olisi hyvä, että esitysten tekijät tiedostavat, miten vastuullisesta tehtävästä kirkkohallituksen jäsenyydessä on kysymys ja esittävät sinne riittävän kykeneväisiä henkilöitä. Uskon, että meiltä signaali myös hiippakuntavaltuustoille tämän keskustelun kautta tästä asiasta menee. Kiitos.

9.5.2023 Kirkollisten toimitusten uusia kollehtarukouksia (Piispainkokouksen esitys 2/2023)

Arvoisa puheenjohtaja. Tässä esityksessä on monia hyvin koskettavia rukouksia liittyen ihmiselämän eri tilanteisiin. Haluan vain yhden asian ottaa tästä esille. Täällä on useita kovin kauniita rukouksia nuoren tai aikuisen kastehetkeen. Tämä tulee varmasti tosi tarpeeseen Suomessa, osin kristityksi kääntyvien ei-kristittyjen maahanmuuttajien kautta, mutta ennen kaikkea siksi, että aiemmin kristittyjen suomalaisten sukujen lapset jättävät yhä enemmän omat lapsensa kastamatta. Samalla tietysti jää kristillisyyden todennäköisesti muutenkin näiden lasten kohdalta vieraaksi tai ainakin melko ohueksi. Ja tämän seuraukset tulevat niin kirkossa kuin yhteiskunnassa varmasti näkymään. Mutta toivottavasti näitä, joilta lapsena on kasteen armo kielletty, päästään aikuisena kastamaan, ja nämä rukoukset ovat tarpeen. Kiitos.

9.5.2023 Yhtymäseurakunnissa yhden lipun vaaliin (Edustaja-aloite 3/2023)

Arvoisa puheenjohtaja. Tämä ei ole ensimmäinen kerta näiden 11 vuoden aikana, kun otan tähän asiaan kantaa. Yhden lipun vaaliin voidaan siirtyä todellakin ilman, että seurakuntayhtymien seurakuntalaisilta otetaan oikeus valita yhteisen kirkkovaltuuston jäsenet. Kuten tuossa edustaja Hiilamo äsken mainitsi, niin yksi vaihtoehto todella on se, että samalle lapulle voidaan piirtää alekkain kaksi eri ympyrää, vaikkapa eri väreillä. Toisen ympyrän sisään kirkkovaltuustoehdokkaan numero ja toiseen seurakuntaneuvoston ehdokkaan numero. Tätä voi myös kampanjoinnissa ja markkinoinnissa näitä värejä hyödyttää. Se on eri asia, kun on kaksi lappua, kuin se, että ne on siinä samassa lapussa. Tästä on kokemuksia monesta maailman maasta.

Toivon, että valiokunta voisi ihan avoimin mielin katsoa eri maista, joissa useita vaaleja, vaikka valtiollisissa vaaleissa, käydään samalla lapulla. Monessa maassa, jossa keskimääräinen

koulutustaso on paljon heikompi kuin täällä, ja sielläkin ne äänet tulee laskettua.

Mitä tulee tähän jatkuvasti laskevaan äänestysprosenttiin Suomen Siionissa seurakuntavaaleissa, niin siihen ehkä sentään kuitenkin etupäässä ovat muut syyt vaikuttavia kuin se, että on nämä kaksi äänestystä. Ja totean vielä, että kyllähän niitä hylättyjä ääniä joka tapauksessa tulee. Niitä tulee muuallakin kuin yhtymissä. Aikanaan meillä Kemijärvellä seurakuntavaaleissa joku kirjotti vanhanaikaisella kaunokirjoituksella siihen ympyrän sisälle lappuun, "tule kanssani Herra Jeesus". Tämäkin ääni hylättiin.

10.5.2023 **Kyselytunti**

Arvoisa puheenjohtaja. Kysymys kuta kuinka sama kuin edellisellä puhujalla ymmärsin, eli seurakuntavaalit on julkisyhteisövaalit, niin olisiko kuitenkin mahdollista selvittää tätä asiaa, että voitaisiin käyttää laajempaa, laveampaa tulkintaa vaalitulosten julkaisun ja nähtävillä pitämisen suhteen? Että kyllähän se tuntuu kovin erikoiselta että me käydään julkisia vaaleja, joista uutisoidaan ja niiden tuloksia ei saisi pitää yllä. Eihän siinä ole, joka ei halua tuoda uskonnollista vakaumustaan tai seurakuntaan kuulumista julki, niin ei tarvitse tuoda, mutta nythän on kyse seurakuntien luottamushenkilöistä, ja vaikka nyt muittenkin ei vaan eduskuntavaalien, kuntavaalien, jotka löytyy vuosikymmenten takaa, niin monet yhteisöt, vaikka metsänhoitoyhdistykset, osuuspankit, osuuskaupat, niiden tulokset löytyy tuolta netistä ja tuskinpa siinä on kenenkään ihmisoikeuksia rikottu.

11.5.2023 **Kirkkojärjestyksen muuttaminen; avioliittoon vihkimistä koskevien edellytysten muuttaminen (Lakivaliokunnan mietintö 3/2023)**

Arvoisa puheenjohtaja. Olisi paljon kommentoitavaa, mutta otan kantaa vain kahteen asiaan käydystä keskustelusta. Kun täällä sanottiin, että tällä tulisi olemaan kielteinen vaikutus jäsenmäärään. Siis tällä nykyisen, olemassa olevan tilan säilyttämällä, niin eikö se ole juuri päinvastoin? Monihan kuuluu ja liittyy kirkkoon ihan tutkimustenkin mukaan toimitusten takia, tai perinteiset toimitukset on yksi tärkeä ja itselle arvostettu syy, kun kysytään ihmisiltä, miksi he kuuluvat kirkkoon. Jos joku kuuluu kirkkoon vaikka vain niiden kirkkohäiden takia, niin syyhän se on sekin. Kannattaako meidän ehdoin tahdoin tehdä muutoksia, joilla poistamme ihmisten syitä kuulua kirkkoon?

Ja entä jos toisen vihittävän ei tarvitse kuulua kirkkoon tai mihinkään muuhunkaan kristilliseen yhteisöön, niin millä perusteella me tulevaisuudessa vaadimme enää rippikouluakaan siltä toiselta vihkimisen edellytykseksi? Poistetaanko se vaatimus seuraavaksi?

Ja kun tuossa ihmeteltiin, että miksi lähetekeskustelussa ei ole näitä vastustavia puheita esitetty, niin tämän asian taustalla on se syysistuntokaudella 2020 käyty keskustelu, jollon hyvin paljon argumentteja molempiin suuntiin esitettiin ja ne on kyllä kaikkien luettavissa edelleen.

6.11.2023 Kirkollisten toimitusten uusia kollehtarukouksia (Käsikirjavalioikunnan mietintö 1/2023)

Arvoisa puheenjohtaja, kiitän käsikirjavalioikuntaa hyvästä työstä. Kun tätä mietintöä lukee, niin mielenkiinnolla huomioi myös näitä sanamuotojen muutoksia ja lisäyksiä, mitä valiokunta on eräisiin esitettyihin rukouksiin tehnyt. Näin maallikon mielestä muutokset ovat olleet teologisesti selkeyttäviä ja tekevät rukouksista ehkä myös koskettavampia. Tässä moninaiudessa ja hajanaisessa kansankirkossa rukous on sentään asia, jonka pitäisi yhdistää meitä. Rukouksen merkitystä soisi

käsiteltävän enemmän kirkossamme ja tämä uusi piispainkirje "Rukouksen kaipuu" tulee kyllä tarpeeseen, kiitos myös siitä.

7.11.2023 Yhtymäseurakunnassa yhden lipun vaaliin (Yleisvaliokunnan mietintö 2/2023)

Arvoisa puheenjohtaja, sisaret ja veljet Jeesuksessa Kristuksessa. Olen koko kirkolliskokoustoimintani ajan vastustanut kaikkia aloitteita, jotka pyrkivät erilaisten vaalien määrän vähentämiseen. Ja jos vaikka kävisi niin, että ensi talven kirkolliskokousvaaleissa äänestäjät minut pudottavat, niin tulimpa nyt vielä viimeisen kerran tänne puhujalavalle vastustamaan vaalien vähentämistä.

Muistan jo ensimmäiseltä istuntokaudeltani jonkun edustajakollegan lausuneen: jos demokratia toimii kirkossa huonosti, ratkaisu siihen ei ole se, että se lopetetaan kokonaan. Se, että seurakuntalaiset eivät saisi yhtymissä enää valita kirkkovaltuustoa, budjettivaltaa käyttävää ja verotuksesta päättävää toimielintä, tuntuisi minusta kuin askeleelta taaksepäin. Ainakaan äänestysmenettelyn hankaluus tai kaksien äänestysten kulut eivät tunnu riittävilta perusteilta. Tuskinpa ne toiset äänestysliput niin mahdottomia maksavat. Se on varmasti totta, että tavallinen seurakuntalainen tuntee keskimäärin melko heikosti seurakuntayhtymän hallintorakennetta. Mutta onko tämä todella syy siihen, että ei haluta käydä äänestämässä? Kyllä kai syyt piilevät kuitenkin siinä, että vaaleja ylipäätään ei koeta itselle merkityksellisiksi.

Minun on vaikea ymmärtää, että miten tämä kahden äänestyksen käyminen yhtä aikaa on joillekin niin suuri ongelma, kun monessa maailman maassa valitaan samoissa vaalitoimituksissa vaikka kuinka monta toimielintä yhtä aikaa, presidentistä paikallishallintoon. Sielläkin se onnistuu, vieläpä maissa, joiden koulutustaso ja jopa lukutaito keskimäärin on aivan toisella

tasolla kun täällä meillä. Ja meillä Suomessakin kuntavaalit ja aluevaalit tullaan jatkossa käymään yhtä aikaa. Äänestysmenetelyn teknistä puolta voidaan kehittää, jos niin tahdotaan, ja toivon edelleen, että yhtymille voitaisiin tulevaisuudessa painattaa sellanen äänestyslappu, siis se fyysinen paperi, jossa on kaksi ympyrää. Toiseen tulisi seurakuntaneuvostoon ja toiseen kirkkovaltuustoon äänestettävän numero.

Totta kai virheellisiä ääniä voi tulla kaikissa vaihtoehdoissa, mutta sekin kuuluu demokratiaan. Aikanaan laitoin seurakuntavaalissa mainoksen Lapin Kansaan yhdessä ystäväni kanssa. Tämä ystäväni oli ehdolla Rovaniemellä ja minä olin Kemijärvellä. Vaikka mainoksessa oli selkeästi ilmoitettu, missä seurakunnassa olemme ehdolla, niin sain sittemmin kuulla, että eräessä Länsi-Lapin seurakunnassa joku iäkäs pariskunta oli käynyt äänestämässä ja velvollisuutensa suoritettuaan todennut läheisilleen – siis tähän minun ystäväni viitaten – että me äänestettiin sitä tyttöä, joka näytti niin sympaattiselta siinä lehti-mainoksessa! Nekin äänet tulivat lasketuksi, vaikka sillä ehdokasnumerolla tuossa kyseisessä seurakunnassa sattuihin ehdokkaana olemaan muistaakseni hyvin toisenlaista ideologista ja teologista linjaa edustanut henkilö.

Hyvät ystävät, kirkko ei tietenkään siinä mielessä ole demokratia, että voisi vanhan iskulauseen sanoin todeta: kansan tahto on korkein laki. Raamattu, Jumalan sana on kirkon ylin auktoriteetti, ja kaikessa päätöksenteossa meidän puutteellisten ihmisten tulisi ennen kaikkea etsiä sitä, mikä on Herramme tahto. En tarkoita tällä, että joku tapa järjestää seurakuntavaalit olis jotenkin hurskaampi tai kristillisempi kuin toinen. Eivätköhän kaikki esitetyt vaihtoehdot kristilliseen kirkkoon sovi. Mutta äänestysprosentin alhaisuuteenkin viime kädessä ratkaisu löytyy siitä, että kirkon perussanoma tulisi ihmisille tärkeämmäksi. Kun Jeesus tulee rakkaaksi, ja kun ihminen tulee herätykseen tämän kansankirkkomme piirissä, niin kyllä kirkkokin silloin tulee

hänelle läheisemmäksi. Ja silloin hän ehkä todennäköisemmin myös käy seurakuntavaaleissakin äänestämässä. Kiitos.

8.11.2023 Kirkolliskokouksen toimeksiannot Kirkkohallitukselle 2020–2024

Arvoisa puheenjohtaja. Kiitos monipuolisesta selvityksestä seurakuntavaaleihin liittyen. Kiinnitän huomiota tuohon esitykseen, jos oikein nuo sanat noista dioista ymmärsin, että ehdokkaiden rekrytointiin pitäisi panostaa taloudellisesti ja työntekijöiden työaikaa olisi käytettävä tähän. Ymmärrän sen, että jos jotain kirkon yhteistä kampanjaa tai tiedottamista seurakunta tekee yleisesti seurakuntavaaleista, niin se on tietysti paikallaan. Mutta miten ihmeessä seurakuntien työntekijät voisivat rekrytoida ehdokkaita? Ei se asia minun ymmärtääkseni edes kuulu seurakunnan työntekijöille. Ja ainakin tuolla meillä pohjoisessa niin luulen, että aika iso poru syntyisi, jos työntekijät, varsinkaan papit saati vaikka kirkkoherra, ryhtyisi hankkimaan omia kave-reitaan tai perustamaan ehdokaslistoja. Varsinkin, jos se tapahtuisi palkallisella työajalla.

8.11.2023 Kirkolliskokouksen toimeksiannot Kirkkohallitukselle 2020–2024

Arvoisa puheenjohtaja. Vastaan lyhyesti, kun tämä aikaisempi puheenvuoroni työntekijöiden roolista seurakuntavaalien ehdokashankinnassa tuntui tässä salissa herättävän paheksuntaa. Mutta senkin uhalla haluan muistuttaa ihan elävän elämän kokemuksista. Että jos työntekijöillä on vahva asema suhteessa ehdokashankintaan ja listoihin, niin se voi määrätyissä tapauksissa vaikuttaa siihen luottamuselinten päätöksentekoon. Ja se ei välttämättä aina demokratian kannalta vaikuta hyvällä tavalla. Kaikki varmasti saa tehdä työtä vaalien äänestysaktiivisuuden

nostamiseksi, ja jokainen on varmasti kiitollinen kaikesta siitä työstä mitä eri seurakunnissa tehdään. Mutta kenties meillä on erilaisia kulttuureja sitten eri seurakunnissa. Joka tapauksessa korostan, että työntekijöillä on oma roolinsa seurakuntahallinnossa ja luottamushenkilöillä omansa. Ja tätä rajaa pitäisin kyllä aika tärkeänä, että se säilyy

8.11.2023 Kyselytunti

Arvoisa puheenjohtaja. Suomessa on pian 20 vuotta toiminut yhteiskristillinen tv-kanava Taivas TV7. Edellisellä istuntokaudella 9.5.2019 kysyin tästä aiheesta ja uudistan nyt kysymykseni. Tekeekö kirkko minkäänlaista yhteistyötä TV7:n kanssa ja jos ei tee, niin mistä tämä johtuu, ja olisiko kirkon mahdollista tehdä yhteistyötä ja tuottaa ohjelmia kyseisen tv-yhtiön kanssa?

Kirkon viestintäjohtaja Eeva-Kaisa Heikura vastasi kysymykseeni: "Arvoisa puheenjohtaja, hyvät edustajat. Kiitos edustaja Kaisanlahdelle kysymyksestä. Kysymys kuului siis, tekeekö kirkko minkäänlaista yhteistyötä TV7:n kanssa. Ja tähän vastaus kuuluu: kyllä tekee. Siinä mielessä, että kirkkomme edustajia ja asiantuntijoita siellä kanavalla kyllä on näkynyt ja varmasti näkyy vastakin. Ja esimerkiksi kirkon viestinnän viestintäpalvelut palvelee TV7:n toimittajia siinä missä muitakin journalisteja, ihan jokaista journalistia. Televisio-ohjelmatuotantoja, yhteistyötä televisio-ohjelmatuotannoissa kirkon viestinnällä on sen sijaan vain Yleisradion kanssa. Resurssija muihin tv-ohjelmatuotantoihin ei ole. Yhteistyössä Ylen kanssa kirkon viestinnän 9,6 henkilötyövuoden joukko tuottaa suomenkieliset radion ja TV:n jumalanpalvelukset, radiohartaudet ja Pisara-ohjelman sekä journalistisin periaattein tehdyn Horisontti-ohjelman radioon. Ja toki siis ruotsinkielisen työn keskus tekee vastaavanlaista ohjelmatuotantoyhteistyötä Svenska Ylen kanssa. Viime vuonna ohjelmapaikkoja Yleisradiossa oli kaikkiaan 1 274, ja Yleisradion tv-ohjelmien tavoitavuudet ovat edelleen erittäin hyvällä tasolla. Mainittakoon vaikkapa

tv-jumalanpalvelus, joka keräsi parhaimmillaan 300 000 katsojaa. Ja Pisara-hartauksista parhain oli 250 000 katsojaa. Hyvä tavoitavuus. Yleisellä tasolla voisin vielä todeta sen, että viestinnälliset ratkaisut ja kanavavalinnat tehdään kirkon viestinnässäkin yhä vahvemmin strategia- ja kohderyhmälähtöisesti. Valitulle kohderyhmälle, valitulle tavoitteelle etsitään oikea ja parhaiten tavoitettava kanava. Ja kirkon viestinnän sisältöjen ensisijaisena kohderyhmänä yhä useammin ovat ne, jotka ovat etäämmällä kirkosta eivätkä tunne vielä kirkkoa ja sen sanomaa kovin hyvin. Kiitos.”

